

Suomen Pankki

Suomen Pankin ennusteita

kevät 1985
osa2

KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS V. 1985 - 87

1 Syksyn ennuste ja toteutunut kehitys

Oheisessa raportissa OECD-alueen kehitystä tarkastellaan Yhdysvaltain, Japanin, Saksan, Ranskan, Englannin ja Ruotsin kehityksen valossa. Niiden yhteenlaskettu kokonaistuotanto kasvoi 5 % vuonna 1984. Vuoden 1985 alkaessa OECD-alueen taloudellinen tila onkin syksyllä ennustetun mukainen.

Yhdysvaltain kokonaistuotanto kasvoi 6.9 % vuonna 1984 eli hieman ennustettua vähemmän. Ennustepoikkeama liittyy kolmannen neljänneksen kasvuun: autoteollisuuden lakkoa ei toki sisällytetty ennusteoletuksiin, vaikka sen mahdollisuus oli tiedossa. Myös muut poikkeustekijät näyttävät kuitenkin vaikuttaneen siihen, että ko. neljänneksen kehitys jäi siinä määrin heikoksi, että virallisiakin kasvuarvioita on jouduttu korjaamaan 3.6 prosentista 1.6 prosenttiin. Ennusteanalyysin kannalta keskeistä on kuitenkin se, että kulutuskysynnän elpyessä neljänneksen neljänneksen 5 prosentin kasvuvauhti näyttää korjaavan po. poikkeaman. Näin ennusteperiodille lähdetään jatkseenkin syksyllä ennakoitun aktiviteettitason vallitessa.

Yhdysvaltain valuutta- ja rahamarkkinakehitykseen on liittynyt jossakin määrin odottamattomia piirteitä. Syksyllä arvioitiin vahvan (= muuttumattoman) dollarikurssioletuksen edellyttävän - konsistenssin vuoksi - oletusta nousevista koroista. Todellisuudessa dollari on vahvistunut samalla kun korot ovat alentuneet. Kolmen kuukauden eurodollarikorot laskivat viime vuoden puolivälin 12 1/2 prosentin tasolta 9 prosenttiin vuoden loppuun mennessä. Korkokehitykseen lienee vaikuttanut paitsi Yhdysvaltain kolmannen neljänneksen heikko luotonkysyntä myös FEDin keventynyt politiikka. Vahvistunut usko Yhdysvaltain talouden suorituskykyyn yhdessä budjettivajeeseen liittyvien inflaatio- ja korko-odotusten kanssa näyttää kuitenkin kumon-

neen toteutuneen korkokehityksen vaikutuksen valuuttakursseihin. Näin dollarin vahvistuminen on jatkunut. Se on nykyennusteessa lähes 11 % kalliimpi kuin syksyn ennusteessa (6.64 mk/\$ vs. 6 mk/\$).

Yhdysvaltain vetoavun ansiosta Japanin kokonaistuotannon 5.7 prosentoin kasvu oli hieman ennakoitua suurempi. Euroopassa kasvu on sen sijaan vastannut ennustettua Saksassa (2 1/2 %) ja Ranskassa (2 %), joiden osalta ennustetta pidettiin syksyllä hyvin optimistisena. Hiilikaivostyöläisten lakon jatkuessa Englannin kokonaistuotannon 1 3/4 prosentoin lisäys jäi ennusteen alapuolelle. Lakkokorjattuna sekin on kuitenkin linjassa syksyn ennusteen kanssa. Yhteenpainotettuna Euroopan 2 1/4 prosentoin kasvu jäi marginaalisesti (0.2 prosenttiyksikköä) ennustettua hitaammaksi. SVT-tuonti kasvoi 8 % ja myös sen kohdalla ennustepoikkeama oli vähäinen.

Teollisuusmaiden kasvu ei ole johtanut dollarimääräisten hintojen nousuun raaka-ainemarkkinoilla. Öljyn osalta kehitys on vastannut ennustettua. Muiden raaka-aineiden dollarimääräiset hinnat ovat reagoineet dollarin vahvistumiseen ja ovat syksyllä ennustettua halvempia. Kun otetaan huomioon dollarin vahvistuminen, öljyn vakaa dollarihintaa ja muiden raaka-ainehintojen toteutunut kehitys, raaka-aineryhmästä tuleva inflaatiovaikutus jää Euroopassa vain vähän syksyllä ennustettua alhaisemmaksi.

Tähän asti SVT-maiden inflaatio on vastannut ennustettua hyvinkin täsmällisesti ja niiden yhteenpainotetun bkt-deflaattorin muutokseksi arvioidaan 5 prosenttia vuonna 1984. Kuluttajahintojen nousuvauhti hidastui OECD-maissa vuoden alkupuolella ja on sen jälkeen pysynyt varsin vakaasti noin 5 prosentin tasolla. SVT-maissa kuluttajahintainflaatio on ollut noin 1/2 prosenttiyksikköä nopeampaa. Toteutunut valuuttakurssien ja maailmanmarkkinahintojen kehitys muuttaa odotettavissa ole-

vaa inflaatiokuvaa merkittävimmin Yhdysvaltain osalta. Siellä inflaatio jää selvästi aiemmin arvioitua hitaammaksi.

2 Ennusteoletukset

- Teknisenä oletuksena on valuuttakurssi-indeksin nykyinen pisteluku 102.5 ja vuoden 1985 tammikuun kurssirakenne koko ennustejaksolla (vastaa FIM/\$-kurssia 6.640).
- Öljyn hinnat laskevat kuluvan vuoden alkupuoliskon kuluessa 27.5 dollariin barrelilta ja pysyvät sen jälkeen muuttumattomina. Dollarin vahvistuminen painaa muiden raaka-aineiden dollarihintoja. Raaka-ainehintojen odotetaan kuitenkin pysyvän varsin vakaina kunnes OECD-kysynnän voimistuminen kääntää ne nousuun aivan ennusteperiodin lopulla. Sekä öljyn että muiden raaka-aineiden reaali hinnat laskevat selvästi ennustejaksolla.
- Yhdysvaltain talouskasvun hidastuessa FED kevensi rahapolitiikkaansa vuoden 1984 jälkipuoliskolla. Nimelliskorot ovatkin selvästi viime vuoden tasonsa alapuolella. Lähikuukausien aikana FEDin politiikan ei odoteta kiristyvän kovin olennaisesti. Jatkossa korkokehitykseen vaikuttavat toisaalta taloudellinen reaali kehitys ja sen yhteys luotonkysyntään ja -tarjontaan, toisaalta budjettivajeeseen liittyvät inflaatio-odotukset. Nimelliskorkojen odotetaan jatkossa uudelleen nousevan, mikä osaltaan tukee vahvaa dollaria.
- Finanssipolitiikassa on viime aikoina vallinnut selvä ristiriita Yhdysvaltain ekspansiivisen politiikan ja muissa OECD-maissa harjoitettavan restriktiivisen linjan välillä. Tämän asetelman ei odoteta muuttuvan olennaisesti ennusteperiodin aikana.
- Yhdysvaltain budjettivajeen rakenteellista komponenttia syventävät puolustusmenojen kasvu ja velanhoitomenojen lisääntymi-

nen korkokustannusten kasvaessa. Kun vajeen kasvua suhdanne-
luonteisesti hillinneet vaikutukset vaimenevat, se syvenee
edellisen - viime vuoden syyskuun lopussa päättyneen - budjet-
tivuoden 175 mrd. dollarista 220 - 230 mrd. dollariin budjet-
tivuonna 1985. Säästötoimien ansiosta vajeen bruttokansantu-
teosuuden ei kuitenkaan ennusteta ainakaan merkittävästi
kohoavan enää vuosina 1986 - 87.

3 Kehitys ennusteperiodilla

Yhdysvallat

Yhdysvaltain kokonaistuotannon kasvu jatkuu varsin ripeänä,
vaikkakin selvästi viime vuoden huippuvauhtia hitaampana. Kun
työllisyyden kasvun voimakkain vaihe on ohi, kotitalouksien
käytettävissä olevien tulojen ja kulutuksen kasvu myötäilee
reaalipalkkojen kehitystä. Dollarin vahvistumisen kotimaista
inflaatiota hillitsevä vaikutus tukee reaalityulojen kasvua.
Korkotason aleneminen vaimentaa investointien taittumista.
Julkinen kulutus tukee kasvua koko ennusteperiodilla. Yhdys-
valtain heikkoa kilpailukykyä heijastaen tuonti jatkuu vahvana
ja merkittävä osa kotimaisesta kysynnästä purkautuu ulkomaille.
Huomattava osuus tuonnin lisäyksestä suuntautuu kuitenkin
OECD-alueen ulkopuolelle. - Yhdysvaltain kokonaistuotanto kas-
vaa 3 1/4 % vuonna 1985. Kasvun pohja ajoittuu vuoden 1986
jälkipuoliskolle, minkä jälkeen kokonaistuotanto alkaa vähi-
tellen elpyä. Vuositasolla tarkasteltuna vuoden 1987
1 1/4 prosentin kasvu jää kuitenkin edeltävän vuoden
1 1/2 prosentin kasvun alapuolelle.

Japani

Japanin vienti jatkuu vahvana. OECD-alueen sisällä se hyötyy
eniten Yhdysvaltain tuonnin lisääntymisestä, samalla kun myös
NIC-maiden kysynnän vahvistuminen tukee Japanin vientiä. Kas-
vua ylläpitää myös vahva kotimainen aktiviteetti, yksityinen
kulutus ja kiinteät investoinnit. Japanin kokonaistuotanto

kasvaakin OECD:n keskimääräistä kasvua nopeamin koko ennusteperiodin ajan. Vuosina 1985 - 87 kokonaistuotannon vuosimuutokset ovat 5 1/4 %, 3 1/2 % ja 2 %. Kolmen ennustevuoden kasvu ylittää tärkeimpien OECD-maiden keskimääräisen tuotannonlisäyksen neljällä prosenttiyksiköllä.

Eurooppa Euroopassa taloudellinen kasvu näyttää jatkuvan syksyllä ennustetulla vakaalla urallaan. Voimakkaimman, 3 prosentin kasvun vaihe ajoittuneen kuluvalle vuosipuoliskolle, mutta väeneminen on vielä vuoden lopullekin tultaessa vähäistä. Vuonna 1985 kokonaistuotanto vastanee syksyllä ennustettua. Saksan, Ranskan, Englannin ja Ruotsin yhteenpainotettu kasvu on lähes 3 %. Sitä tukevat lähinnä vienti ja investoinnit. Valitseva talouspolitiikan linja ja heikko työllisyyskehitys hillitsevät kysyntää. Toisaalta finanssipolitiikan on oletettu myöhemmin ennusteperiodilla muuttuvan enemmän kulutusta tukevaksi erityisesti Saksassa ja Ranskassa, mutta myös Ruotsissa. - Kokonaisuutena katsoen Yhdysvaltain ja Euroopan välinen kasvuerot katoaa ennusteperiodilla. Kolmen ennustevuoden aikana Euroopan tärkeimpien maiden bruttokansantuote kasvaa yhteensä 6 1/2 % eli 1/2 prosenttiyksikköä Yhdysvaltoja enemmän. Tämä heijastaa sitä, että kasvun vaihteluväli muodostuu Euroopassa kapeammaksi.

OPEC ja kehitysmaat

OPECin - samoin kuin kehitysmaiden - tuonnin ennustamiseen liittyy suurta epävarmuutta. Teollisuusmaiden tuotannon kasvu lisää niiden vientikysyntää. Öljyn ja muiden raaka-aineiden epäedullinen hintakehitys heikentää kuitenkin tämän maaryhmän vaihtosuhdetta ja ulkoista tasapainoa. Tuontimahdollisuuksia rajoittavat myös velkaongelmat ja niihin liittyvät rahoitusvaikeudet. Mainittujen tekijöiden on oletettu hillitsevän OPECin ja kehitysmaiden tuontia siinä määrin, että ne muodostavat maailmankaupan kasvua rajoittavan markkina-alueen ennusteperiodilla.

4 Työttömyys

Yhdysvalloissa työttömyysaste on laskenut kaksi vuotta sitten saavutetusta yli 10 prosentin huipustaan runsaaseen 7 prosenttiin eli likimain presidentti Reaganin ensimmäisen virkakauden lähtötasolle. Talouskasvun taittuessa työttömyysasteen aleneminen on katkennut ja sen odotetaan nousevan vajaalla prosenttiyksiköllä ennusteperiodin loppuun mennessä. Euroopassa työttömyysaste on kohonnut jo yli 11 prosentin eikä suhdannenousun voima riitä kääntämään työttömyyslukuja laskuun jatkossakaan. Työttömyysasteen arvioidaan kohoavan eurooppalaisissa OECD-maissa vielä prosenttiyksikön nykytasostaan ennen vuoden 1987 päättymistä.

5 Inflaatio

Kansainvälinen inflaatio on jatkunut hitaana. Keskimääräistä nopeamman inflaation maissa palkkamoderaation ennustetaan jatkuvan ja hintojen nousuvauhdin edelleen alenevan. Hitaamman inflaation maissa inflaatiovauhdin arvioidaan pysyvän vaimean ulkomaankauppahintakehityksen ansiosta nykytasollaan tuottavuuskasvun suhdanneluonteisesta heikentymisestä huolimatta. - Kokonaisuutena katsoen edessä näyttää olevan vakaan ja varsin hitaan kansainvälisen inflaation jakso. Samalla Yhdysvaltain ja Euroopan inflaatioero katoaa, vaikka maittaiset erot säilyvät Euroopassa kaventumisestaan huolimatta merkittävinä.

6 Vaihtotaseet

Yhdysvaltain vaihtotasevaje on kasvanut viimeisten kahden vuoden aikana räjähdysmäisesti: vuoden 1982 11 mrd. dollarista 100 mrd. dollariin vuonna 1984. Yhdysvaltain ulkoista tasapainoa rasittanut kasvuero sen ja muun maailman välillä on kuitenkin katoamassa. Vahvan dollarin johdosta tuonti jatkuu kuitenkin nopeana. Näin vaje syvenee edelleen, joskin hitaam-

min kuin lähimenneisyydessä. Kuluvan vuoden vaihtotasevajeeksi arvioidaan noin 120 - 130 mrd. dollaria. Ennusteperiodin loppuun mennessä vajeen odotetaan kasvavan vielä 10 - 20 mrd. dollarilla.

OPECin ja kehitysmaiden ulkomaankaupan tasapaino on viime vuosina ratkaisevasti parantunut. Viime vuonna vaihtotasevajeet olivat yli puolta pienemmät kuin kaksi vuotta aiemmin. OPEC oli jo päässyt tasapainoon ulkomaankaupassaan. Raaka-aineiden epäedullisen hintakehityksen seurauksena vajeet kääntyvät ennusteessa kuitenkin jälleen kasvuun, joskaan syvenemiseen ei liity vuosikymmenen alun dramatiikkaa. Kun OPECin ja kehitysmaiden vajeet arvioitiin 80 - 90 mrd. dollariksi vuonna 1982, vuoden 1987 vajeiden odotetaan jäävän 40 - 50 mrd. dollariin.

Yhdysvaltain vaihtotasevajeen kasvu vahvistaa osaltaan myös Euroopan ylijäämäisyyttä. Ennustetun kehityksen tuloksena Euroopan ulkoinen tasapaino vahvistuu koko ajan valuuttakurssi-oletusta ja raaka-ainehintojen vaimeata nousua heijastaen.

JAKELU

28.-2-1985

1 KANSAINVÄLINEN TALOUS

1.1 KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS: HUOLTOTASE-ERÄT,
%-MUUTOKSET VUOSITTAIN

		1982	1983	1984	1985	1986	1987
YHDYSVALLAT	BKT, MÄÄRÄ	-2.2	3.7	6.8	3.3	1.5	1.2
	VIENTI, MÄÄRÄ	-7.6	-5.6	5.0	4.5	2.3	1.3
	TUONTI, MÄÄRÄ	1.0	7.6	28.1	12.5	5.0	3.2
	KOTIM. KYS. M	-1.4	5.0	8.8	4.1	1.8	1.4
	BKT, HINTA	6.0	4.4	3.7	3.9	4.4	4.5
JAPANI	BKT, MÄÄRÄ	3.5	3.1	5.7	5.2	3.6	2.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	3.5	4.7	16.5	9.5	6.5	2.8
	TUONTI, MÄÄRÄ	2.5	-4.5	11.7	7.1	4.4	2.4
	KOTIM. KYS. M	3.3	1.6	4.2	4.4	3.0	1.8
	BKT, HINTA	2.1	0.4	0.5	1.6	2.3	2.1
SAKSAN L-T	BKT, MÄÄRÄ	-1.0	1.3	2.6	3.1	2.1	1.3
	VIENTI, MÄÄRÄ	4.3	-1.3	7.5	7.7	4.6	2.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	1.5	0.5	5.4	4.7	3.5	1.7
	KOTIM. KYS. M	-2.0	2.0	1.8	2.0	1.6	1.0
	BKT, HINTA	4.8	3.0	1.7	2.2	2.7	2.7
RANSKA	BKT, MÄÄRÄ	1.9	0.7	1.9	2.2	2.1	1.2
	VIENTI, MÄÄRÄ	-2.3	4.0	3.6	5.0	3.2	1.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	6.3	-0.9	2.5	3.7	3.5	1.8
	KOTIM. KYS. M	4.0	-0.5	1.6	1.9	2.2	1.2
	BKT, HINTA	12.1	9.9	7.0	6.4	5.6	5.3
ISO-BRITANNIA	BKT, MÄÄRÄ	2.9	3.4	1.7	3.1	2.5	1.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	1.3	1.1	7.3	5.5	3.9	2.5
	TUONTI, MÄÄRÄ	3.8	5.8	8.1	4.3	3.0	1.0
	KOTIM. KYS. M	3.6	4.6	1.9	2.7	2.3	0.5
	BKT, HINTA	7.1	5.2	3.7	5.2	5.3	5.3
RUOTSI	BKT, MÄÄRÄ	1.1	2.3	3.0	2.3	1.9	1.1
	VIENTI, MÄÄRÄ	3.5	10.5	7.1	4.6	3.8	2.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	2.6	-0.0	5.2	5.9	3.9	1.5
	KOTIM. KYS. M	0.9	-1.1	2.2	2.6	1.9	0.8
	BKT, HINTA	8.2	9.9	8.3	7.0	6.1	5.9
OECD-MAAT (1)	BKT, MÄÄRÄ	-0.0	2.9	5.1	3.5	2.2	1.3
	VIENTI, MÄÄRÄ	-2.2	-1.0	7.8	6.1	3.8	1.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	2.2	2.9	17.0	8.7	4.4	2.5
	KOTIM. KYS. M.	0.5	3.1	5.5	3.5	2.1	1.3
	BKT, HINTA	5.7	4.0	3.1	3.6	3.9	3.9
SVT-MAAT	BKT, MÄÄRÄ	0.9	2.3	2.8	2.8	2.1	1.1
	VIENTI, MÄÄRÄ	1.6	3.4	6.7	5.6	3.8	2.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	2.9	2.3	7.8	5.6	3.6	1.6
	KOTIM. KYS. M.	1.1	1.7	2.5	2.6	1.9	0.9
	BKT, HINTA	7.3	6.6	5.1	5.1	4.9	4.8
MUU.OECD	TUONTI, MÄÄRÄ	0.7	2.0	7.8	7.4	4.4	2.1
SEV		-4.0	0.9	6.2	6.9	4.3	2.3
OPEC		1.8	-10.1	-7.1	5.3	3.0	1.6
KEHITYSMAAT		-4.8	-0.1	6.0	5.8	3.5	1.8
MAAILMANKAUPPA		0.5	0.9	8.7	6.9	4.0	2.0
SUOMEN VIENTIMARKKINAT (PL SEV)		1.6	1.4	7.1	6.1	3.8	1.8
3 KK:N EURODOLLARIKORKO		13.1	9.6	10.9	9.3	10.3	11.0
RAAKAÖLJY USD/TYNNYRI		33.5	29.4	28.6	27.6	27.5	27.5
R-AINEHINNAT (PL. ENERGIA),USD,%-M.		-13.2	4.4	1.9	-7.0	-0.9	0.6
YKSIKÖTYÖKUST. SUOMI KANS.VAL. %-M		7.1%	2.6%	4.9%	4.5%	5.5%	4.8%
YKSIKÖTYÖKUST. 14 MAATA KANS.VAL. %-M		7.8%	2.9%	2.3%	3.3%	4.4%	5.0%
SUHT.YKS.TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI KANS.VAL. %-M		0.7%	0.3%	-2.5%	-1.2%	-1.1%	0.2%
SUHT.YKS.TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI YHT.VAL. %-M		-0.6%	6.4%	-4.5%	0.0%	-1.1%	0.2%

(1) YLLÄ MAINITUT 6 OECD-MAATA YHTEENSÄ.

1.2 KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS: HUOLTOTASE-ERÄT,
 %-MUUTOKSET PUOLIVUOSITTAIN VUOSITASOLLA

		1984S1	1984S2	1985S1	1985S2	1986S1	1986S2	1987S1	1987S2
YHDYSVALLAT	BKT, MÄÄRÄ	8.3	3.6	3.5	2.6	1.6	0.2	1.1	2.3
	VIENTI, MÄÄRÄ	5.0	4.5	5.1	3.2	2.5	1.1	1.0	2.1
	TUONTI, MÄÄRÄ	32.5	21.2	10.7	8.2	4.7	2.6	3.0	4.0
	KOTIM.KYS. M.	10.6	5.1	4.1	3.1	1.8	0.4	1.3	2.5
	BKT, HINTA	3.6	3.7	3.8	4.2	4.5	4.5	4.5	4.5
JAPANI	BKT, MÄÄRÄ	6.3	5.3	5.3	4.9	3.7	2.4	1.6	2.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	18.6	10.5	9.1	9.6	6.5	3.7	2.2	3.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	11.9	10.5	6.3	5.6	4.2	3.5	1.9	2.3
	KOTIM.KYS. M.	4.4	4.8	4.5	3.9	3.0	2.2	1.5	2.2
	BKT, HINTA	0.8	0.6	1.8	2.1	2.3	2.3	2.0	2.0
SAKSAN L-T	BKT, MÄÄRÄ	1.6	4.6	2.7	2.4	2.3	1.6	1.0	1.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	7.6	11.6	6.4	6.6	4.3	3.3	1.8	2.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.0	0.8	6.5	5.0	3.3	2.3	1.1	2.4
	KOTIM.KYS. M.	1.2	1.0	2.6	1.7	1.8	1.1	0.8	1.5
	BKT, HINTA	1.0	1.7	2.3	2.5	2.7	2.7	2.7	2.7
RANSKA	BKT, MÄÄRÄ	2.3	1.8	2.3	2.6	2.2	1.4	0.8	1.8
	VIENTI, MÄÄRÄ	-0.8	6.0	4.7	4.6	3.2	1.9	1.6	2.3
	TUONTI, MÄÄRÄ	4.9	2.7	4.0	4.2	3.6	2.6	0.8	3.0
	KOTIM.KYS. M.	3.8	1.0	2.1	2.5	2.3	1.6	0.6	2.0
	BKT, HINTA	6.1	6.6	6.4	6.0	5.5	5.3	5.3	5.3
ISO-BRITANNIA	BKT, MÄÄRÄ	1.1	1.2	3.9	3.3	2.7	1.4	0.5	1.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	9.9	7.2	4.9	5.0	3.8	2.8	2.3	2.5
	TUONTI, MÄÄRÄ	9.2	6.3	3.5	4.0	3.1	1.9	0.2	2.0
	KOTIM.KYS. M.	0.9	0.9	3.5	3.0	2.5	1.2	-0.1	1.2
	BKT, HINTA	3.0	4.2	5.6	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
RUOTSI	BKT, MÄÄRÄ	3.3	0.8	2.9	2.5	2.1	1.1	0.6	2.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	13.6	-1.0	6.8	6.0	3.5	2.3	1.9	2.6
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.0	0.0	7.9	7.8	3.0	1.9	0.9	2.4
	KOTIM.KYS. M.	1.3	1.2	3.1	2.9	1.9	0.8	0.3	1.9
	BKT, HINTA	8.6	8.5	6.5	6.5	6.0	6.0	5.5	6.5
OECD (1)	BKT, MÄÄRÄ	5.7	3.7	3.7	3.1	2.3	1.1	1.1	2.1
	VIENTI, MÄÄRÄ	8.2	7.0	6.1	5.4	3.8	2.2	1.5	2.3
	TUONTI, MÄÄRÄ	19.7	12.8	7.9	6.5	4.2	2.7	2.0	3.2
	KOTIM.KYS. M.	6.4	3.7	3.7	3.0	2.2	1.1	1.1	2.2
	BKT, HINTA	3.0	3.2	3.6	3.8	4.0	3.9	3.9	3.9
SVT-MAAT	BKT, MÄÄRÄ	2.7	2.1	3.1	2.7	2.3	1.2	0.7	1.7
	VIENTI, MÄÄRÄ	9.2	5.2	5.9	5.5	3.7	2.5	1.9	2.4
	TUONTI, MÄÄRÄ	10.0	3.9	6.3	5.9	3.3	2.1	0.9	2.5
	KOTIM.KYS. M.	2.2	1.4	3.1	2.6	2.1	1.0	0.4	1.7
	BKT, HINTA	4.7	5.2	5.1	5.0	4.9	4.9	4.7	5.0
MUU OECD	TUONTI, MÄÄRÄ	8.4	9.4	7.0	6.4	4.3	2.6	1.7	2.5
SEV		6.2	8.2	6.5	6.5	4.0	3.0	2.0	2.0
OPEC		-6.0	5.5	5.9	4.0	3.0	2.0	1.5	1.5
KEHITYSMAAT		5.2	7.7	5.5	4.5	3.5	2.5	1.5	1.5
MAAILMANKAUPPA		9.9	8.9	6.6	5.7	3.9	2.5	1.6	2.4
SUOMEN VIENTIMARKKINAT(PL SEV)		8.5	6.0	6.4	5.8	3.6	2.3	1.2	2.4
3 KK:N EURODOLLARIKORKO		10.8	10.9	9.0	9.5	10.0	10.5	11.0	11.0
RAAKAÖLJY USD/TYNNYRI		28.6	28.6	27.8	27.5	27.5	27.5	27.5	27.5
RAAKA-AINEHINNAT PL. ENERGIA, %-MUUTOS VUOSITASOLLA		4.3	-14.9	-6.0	-0.0	0.0	-3.5	0.0	5.9
YKSIKKÖTYÖKUST. SUOMI KANS.VAL. %-M. VT.		5.3	6.1	3.2	5.6	5.6	5.2	4.7	4.4
YKSIKKÖTYÖKUST. 14 MAATA KANS.VAL. %-M. VT.		2.4	2.6	3.0	4.5	4.2	4.6	5.1	5.2
SUHT.YKS.TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI KANS.VAL. %-M. VT.		-2.8	-3.3	-0.1	-1.0	-1.4	-0.6	0.4	0.7
SUHT.YKS.TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI YHT.VAL. %-M. VT.		-5.7	-8.5	5.5	-1.0	-1.4	-0.6	0.4	0.7

(1) YLLÄ MAINITUT 6 OECD-MAATA YHTEENSÄ.

OECD:N PAINOTETTU HUOLTOTASE (78-TUOTANTO-OSUUDET)

VUOSITASON %-MUUTOKSIA

	1984S1	1984S2	1985S1	1985S2	1986S1	1986S2	1987S1	1987S2
BKT	5.7	3.7	3.7	3.1	2.3	1.1	1.1	2.1
TUONTI	19.7	12.8	7.9	6.5	4.2	2.7	2.0	3.2
VIENTI	8.2	7.0	6.1	5.4	3.8	2.2	1.5	2.3
KULUTUS	4.0	2.4	2.9	2.6	2.2	1.6	0.9	1.2
JULKINEN KULUTUS	2.5	5.0	2.5	2.8	2.8	2.7	2.9	2.9
INVESTOINNIT	10.3	7.5	5.6	4.4	2.8	-0.0	-0.2	2.5
VARASTOINV. BKT-KONTRIB.	1.8	-0.1	0.4	0.0	-0.3	-0.4	0.1	0.5
KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ	6.4	3.7	3.7	3.0	2.2	1.1	1.1	2.2
KOTIMAINEN LOPPUTUOTEKYSYNTÄ	4.6	3.9	3.3	3.0	2.5	1.5	1.0	1.7

0
1

EUROOPAN PAINOTETTU HUOLTOTASE (78-TUOTANTO-OSUUDET)

VUOSITASON %-MUUTOKSIA

	1984S1	1984S2	1985S1	1985S2	1986S1	1986S2	1987S1	1987S2
BKT	1.8	2.8	2.9	2.7	2.3	1.5	0.8	1.4
TUONTI	6.9	2.5	5.2	4.7	3.3	2.3	0.8	2.5
VIENTI	5.8	8.2	5.6	5.6	3.8	2.7	1.9	2.3
YKSITYINEN KULUTUS	1.5	0.4	1.5	1.8	2.0	1.8	1.2	1.2
JULKINEN KULUTUS	0.5	2.0	0.7	1.0	1.5	1.7	1.9	2.0
INVESTOINNIT	0.1	2.7	3.7	3.6	2.9	1.0	-1.2	0.3
VARASTOINV. BKT-KONTRIB.	1.0	-0.2	0.8	0.3	0.1	-0.3	-0.3	0.4
KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ	2.0	1.0	2.7	2.3	2.1	1.3	0.5	1.4
KOTIMAINEN LOPPUTUOTEKYSYNTÄ	0.9	1.3	1.8	2.0	2.1	1.6	0.8	1.2

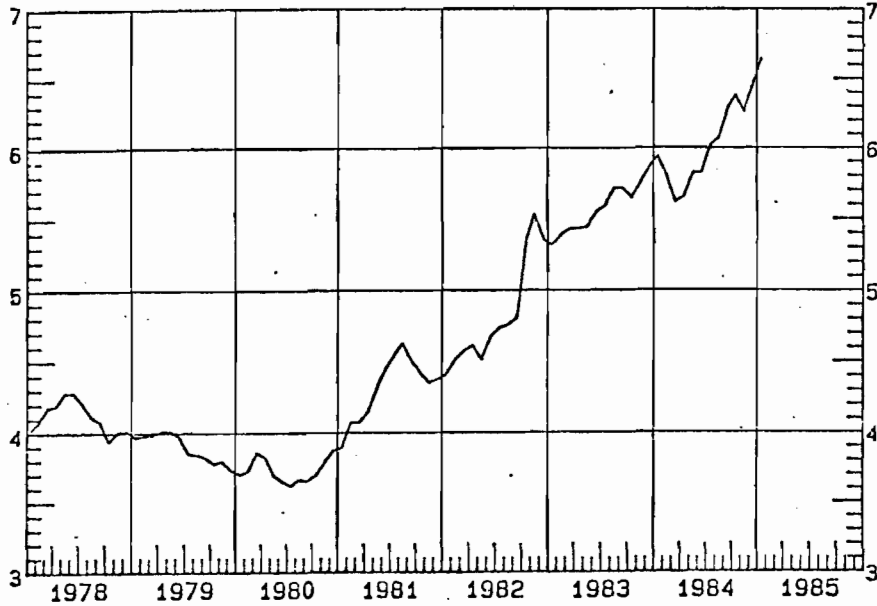
0
1

VAIHTOTASEET

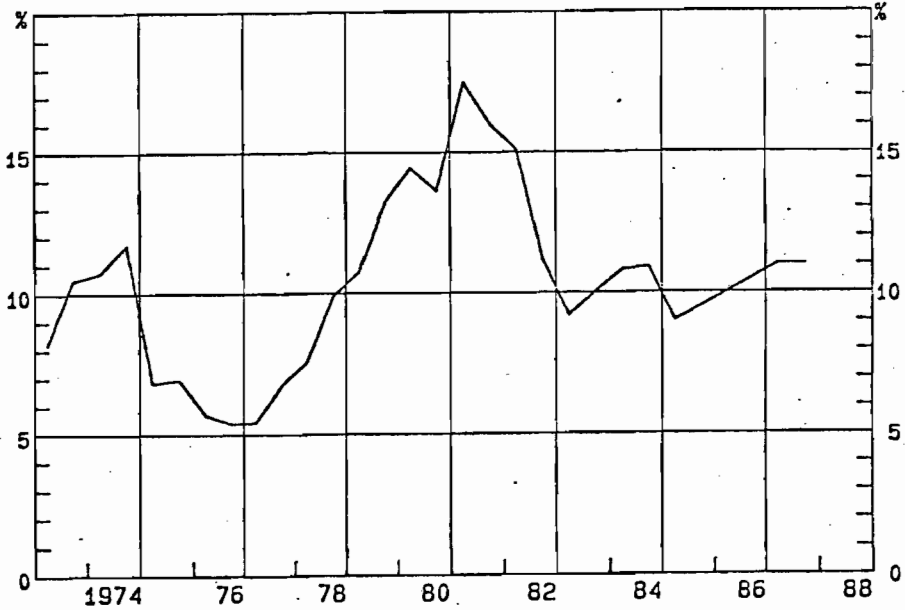
US DOLLAREISSA

	1982	1983	1984	1985	1986	1987
USA	-11.21	-41.60	-99.70	-125.25	-135.31	-144.32
JAPANI	6.85	20.80	32.25	41.20	52.41	60.89
SAKSAN LT	3.53	4.10	2.25	7.53	12.76	17.12
RANSKA	-12.07	-4.43	-0.25	0.59	3.68	5.86
ENGLANTI	9.48	4.42	-1.50	-2.33	0.84	4.37
MUU OECD	-25.58	-8.51	5.00	7.00	8.00	7.00
OECD	-28.00	-25.00	-71.00	-71.26	-57.61	-49.07
OPEC	-15.00	-19.00	1.00	0.63	-3.38	-3.40
KEHITYSMAAT	-68.00	-41.00	-32.00	-34.25	-39.65	-42.41
SEV	8.00	11.00	11.00	7.00	3.00	0.00
MAAILMA	-103.00	-74.00	-90.00	-97.88	-97.64	-94.88

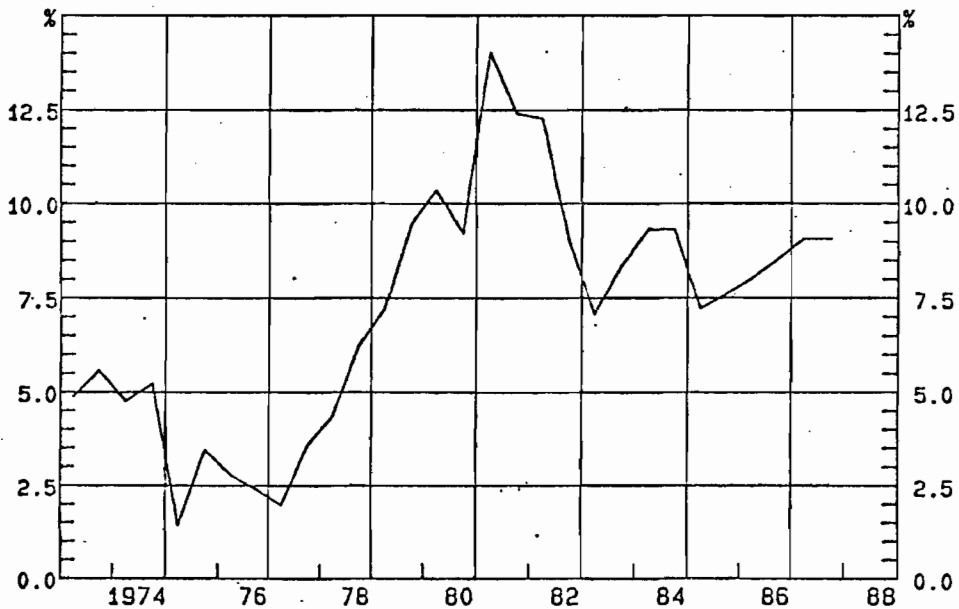
YHDYSVALTOJEN DOLLARIN KURSSI (KUUKAUSIKESKIAARVOJA)

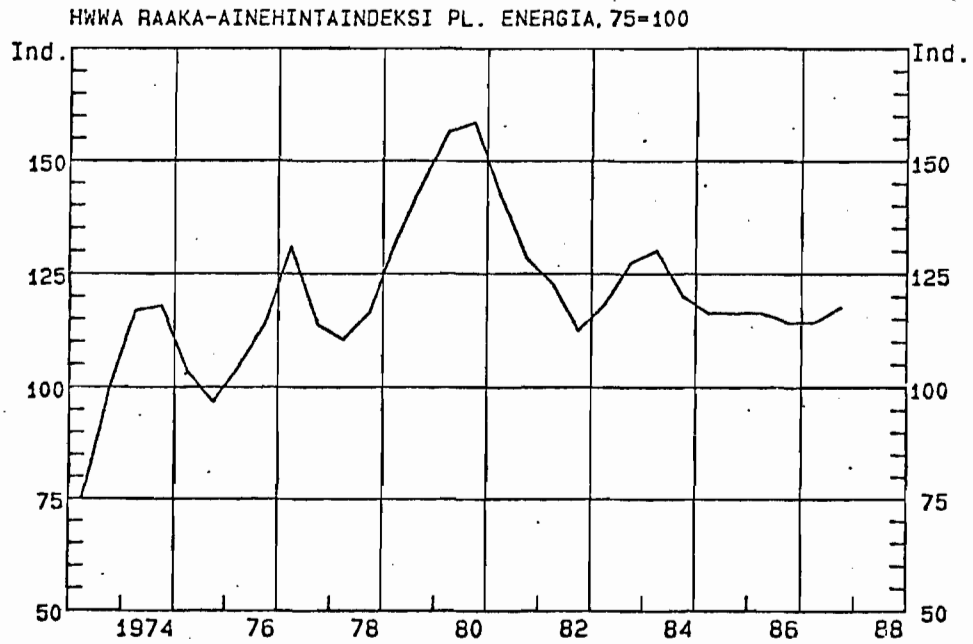
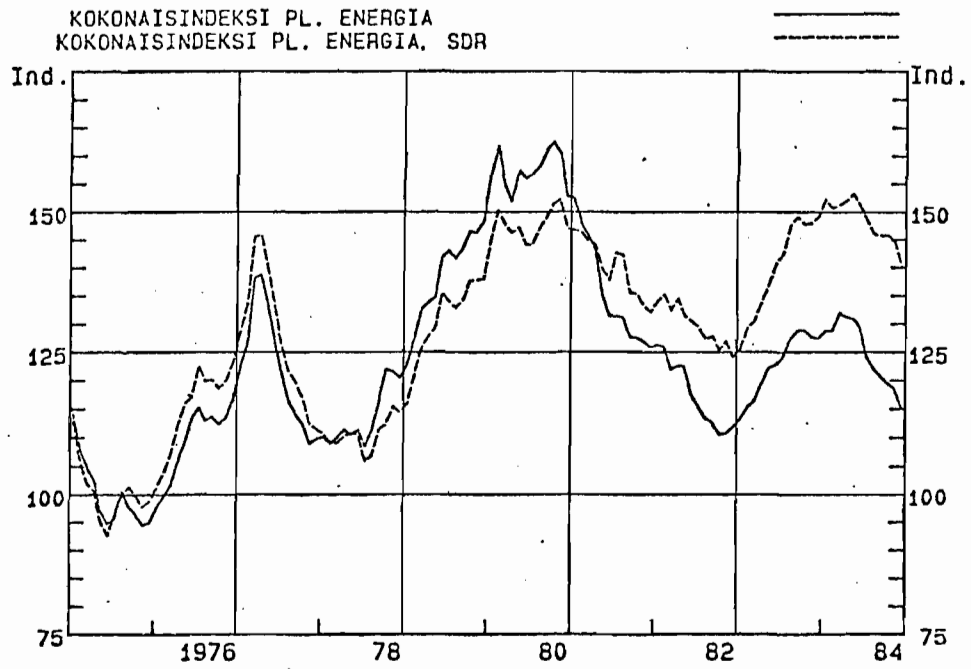

3 KK: N EURODOLLARIKORKO

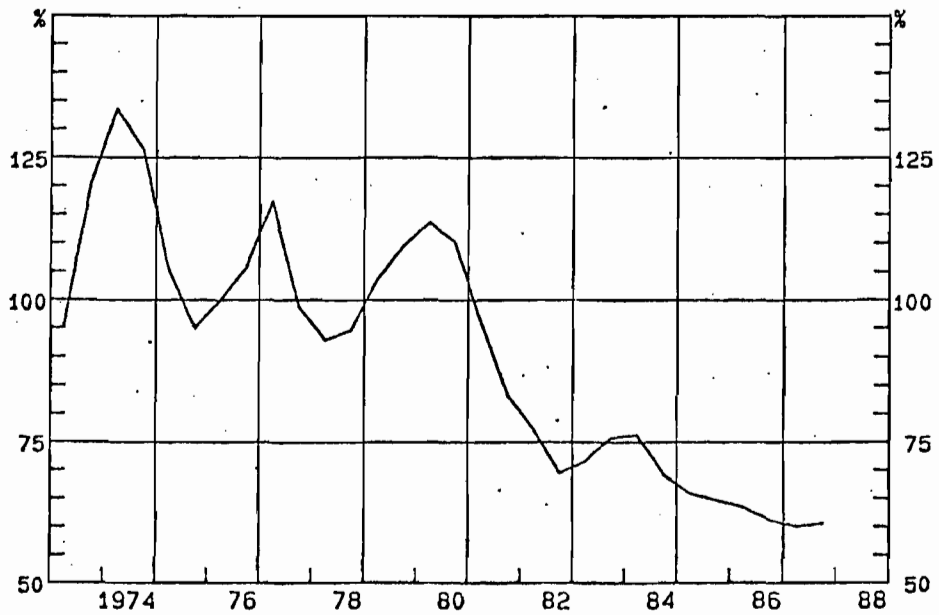

3 KK: N EURODOLLARIKORKO REAALISENA (1)

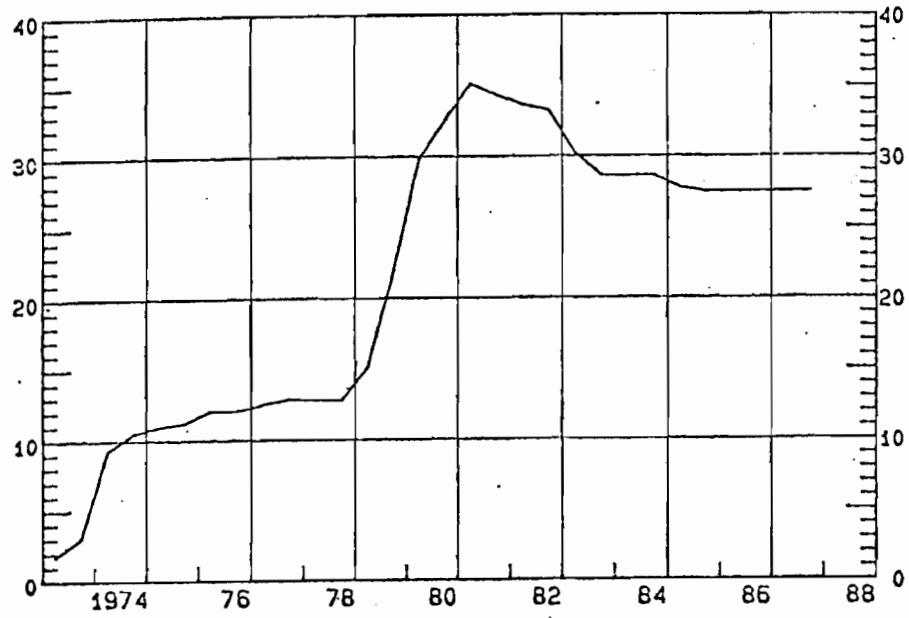

RAAKA-AINEIDEN REAALIHINTA
HWWA RAAKA-AINEHINTAINDEKSI PL. ENERGIA/DECD-MAIDEN
BKT: N HINTAINDEKSI, 75=100

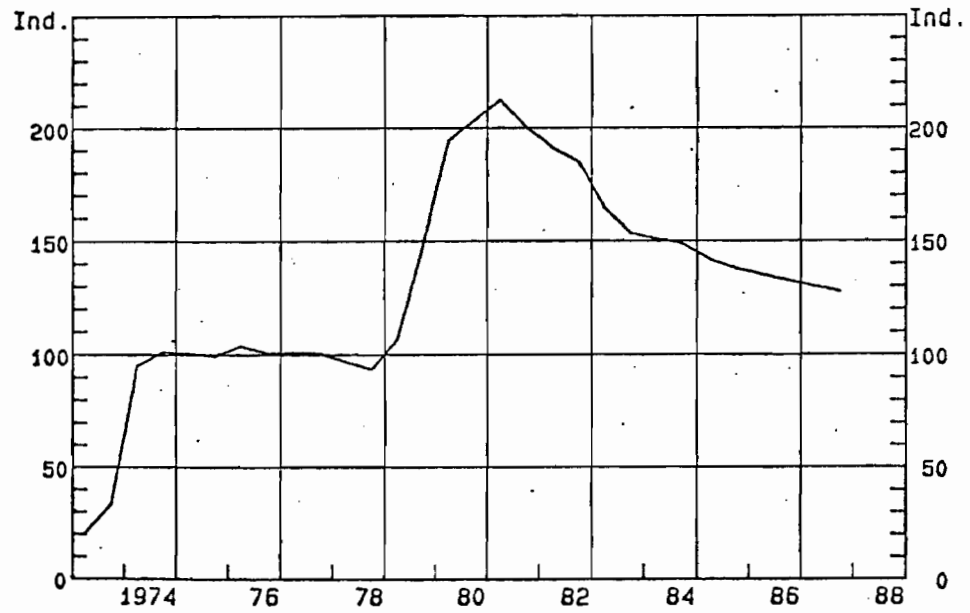

OPECIN KESKIMÄÄRÄINEN ÖLJYN HINTA, \$

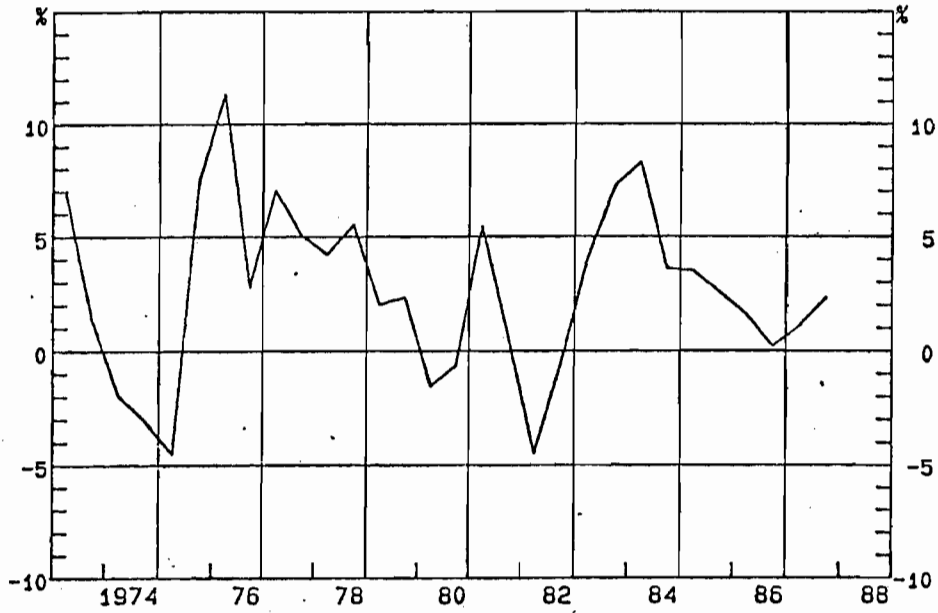

ÖLJYN REAALIHINTA

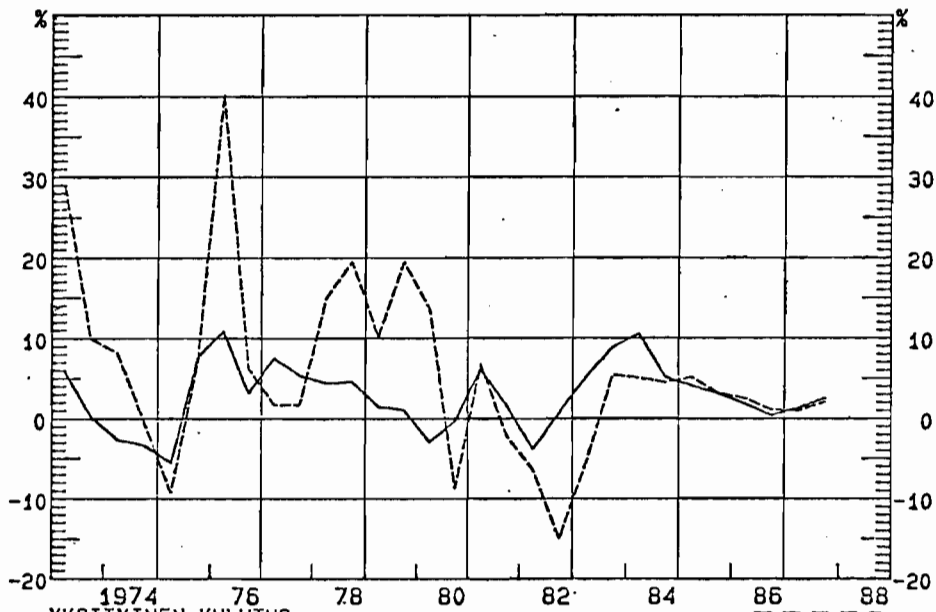
OPECIN KESKIM.ÖLJYHINTA/OECD BKT-HINTA, 75=100

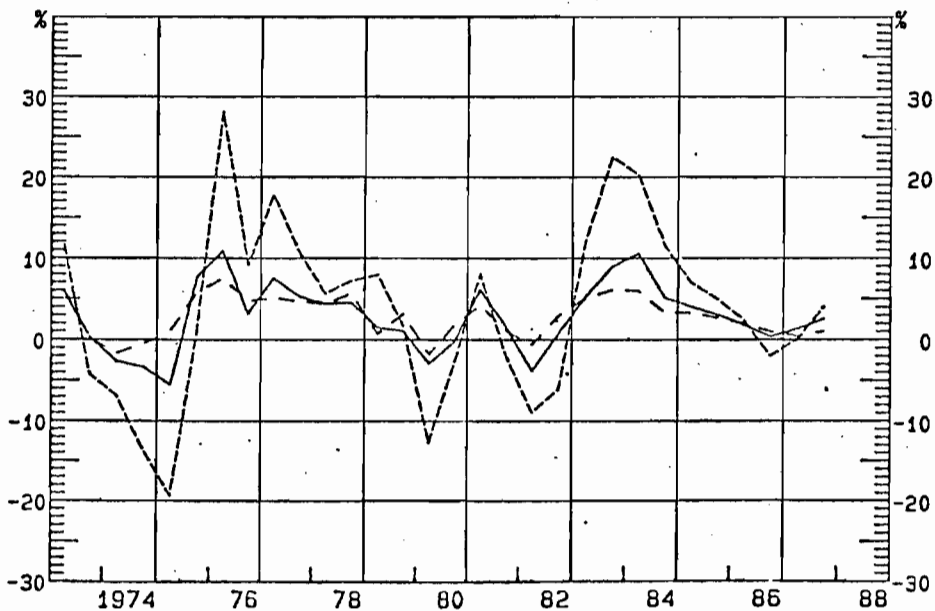
BRUTTOKANSANTUOTE
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ
VIENTI
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

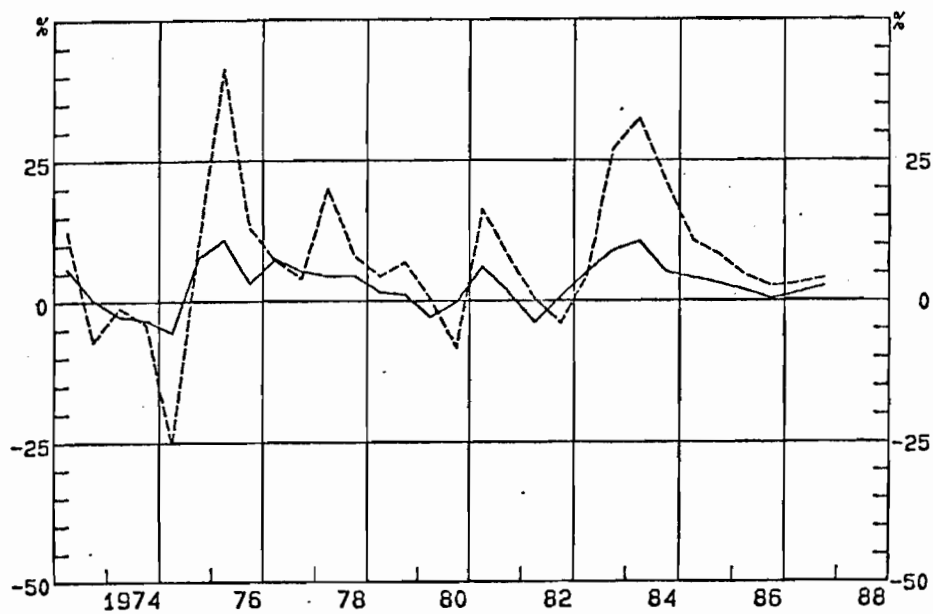

YKSITYINEN KULUTUS
KIINTEÄT INVESTOINNIT
KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

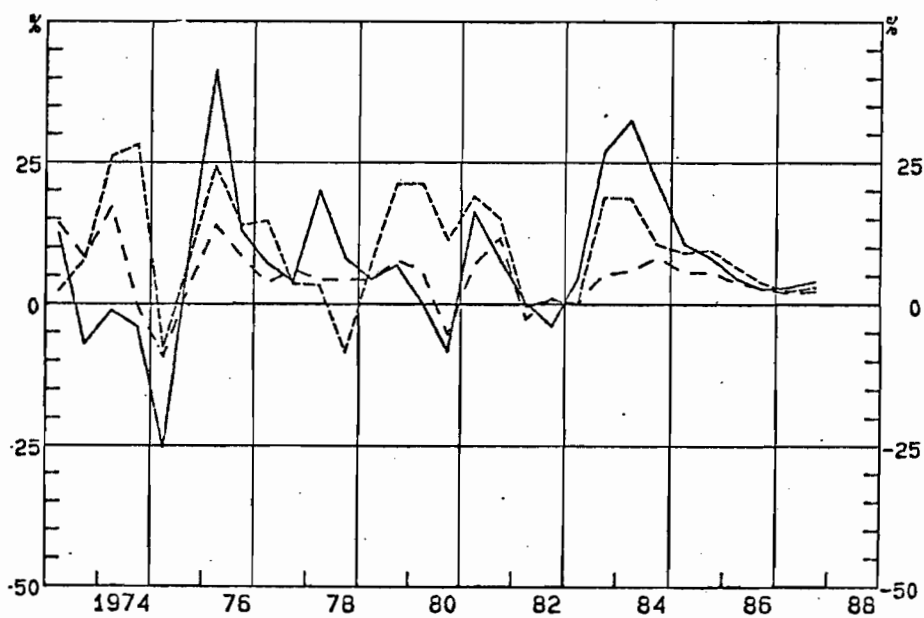

YHDYSVALLAT

KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ
TUONTI
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

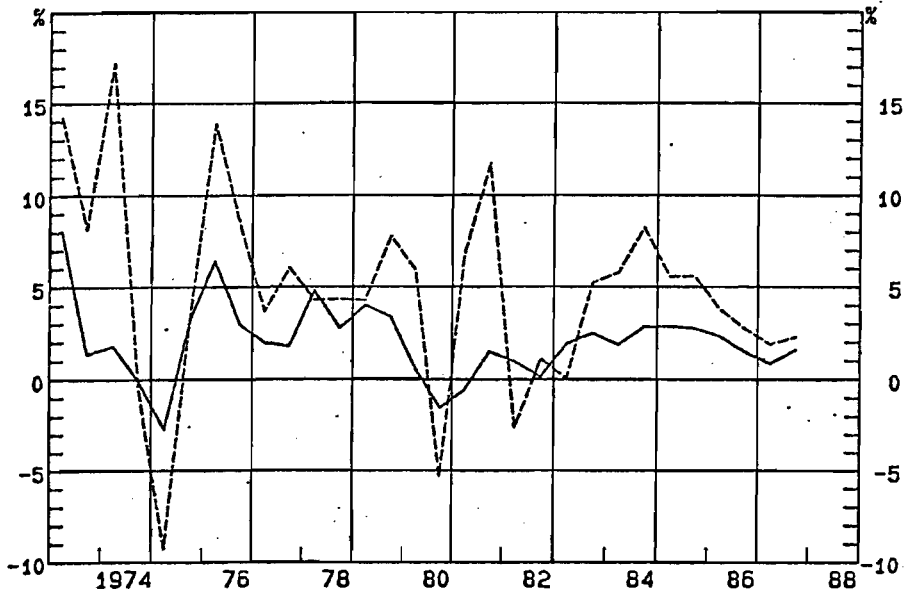
YHDYSVALTOJEN TUONTI
JAPANIN VIENTI
EUROOPAN VIENTI
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

EUROOPPA

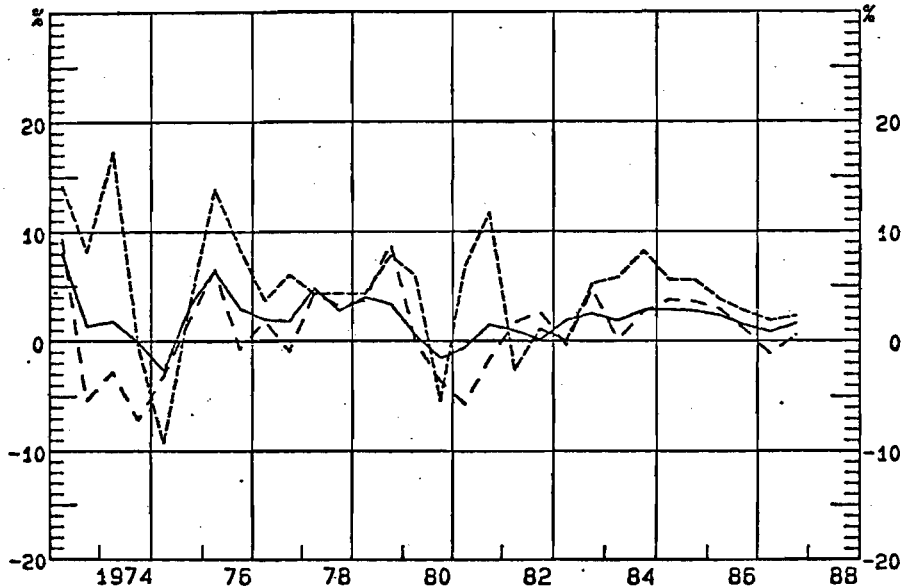
BRUTTOKANSANTUOTE
 VIENNI
 MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

—————
 - - - - -

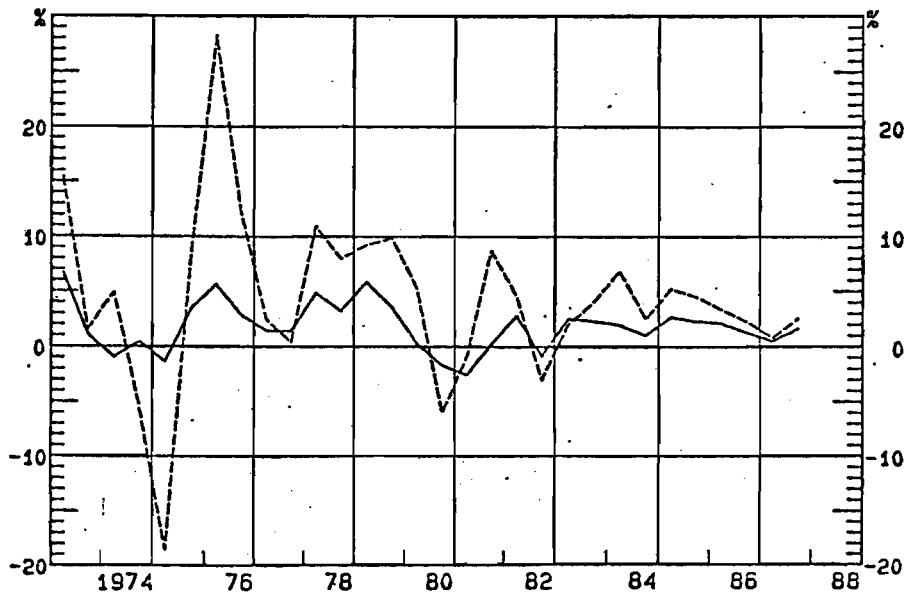
BKT
 VIENNI
 KIINTEÄT INVESTOINNIT
 MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

—————
 - - - - -

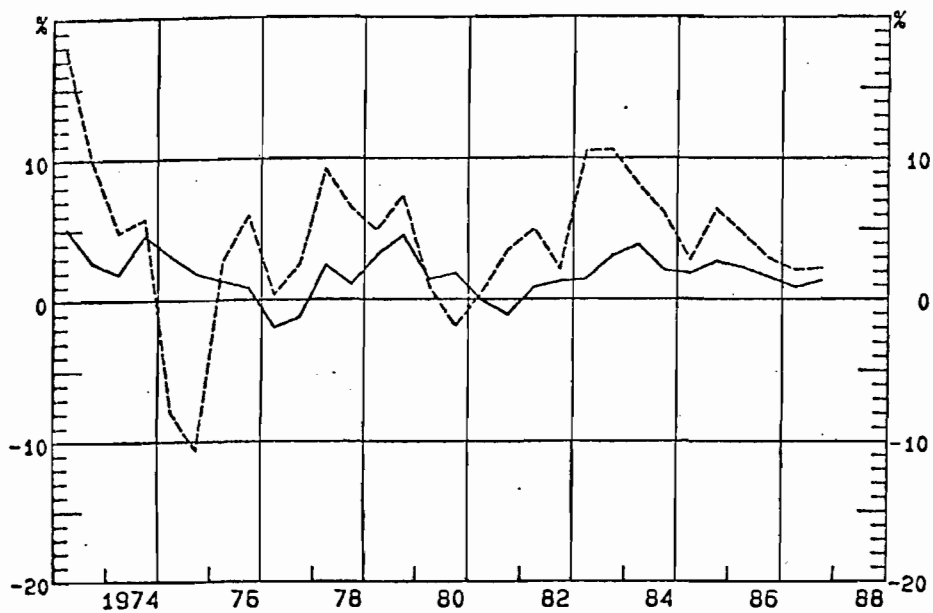
KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ
 TUONTI
 MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

—————
 - - - - -

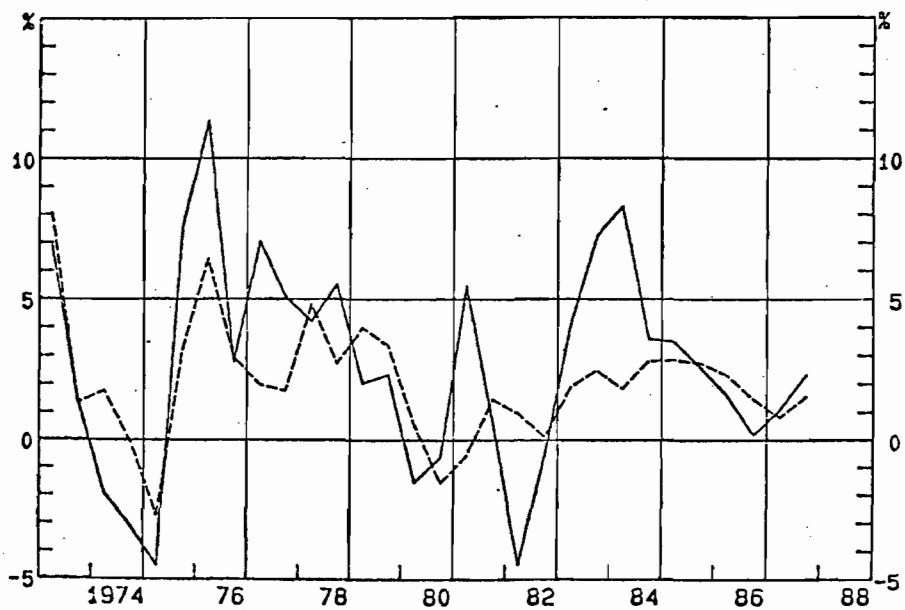
RUOTSI

BRUTTOKANSANTUOTE
 VIENNI
 MÄÄRÄN MUUTOS ED. VUODEN VASTAAVASTA

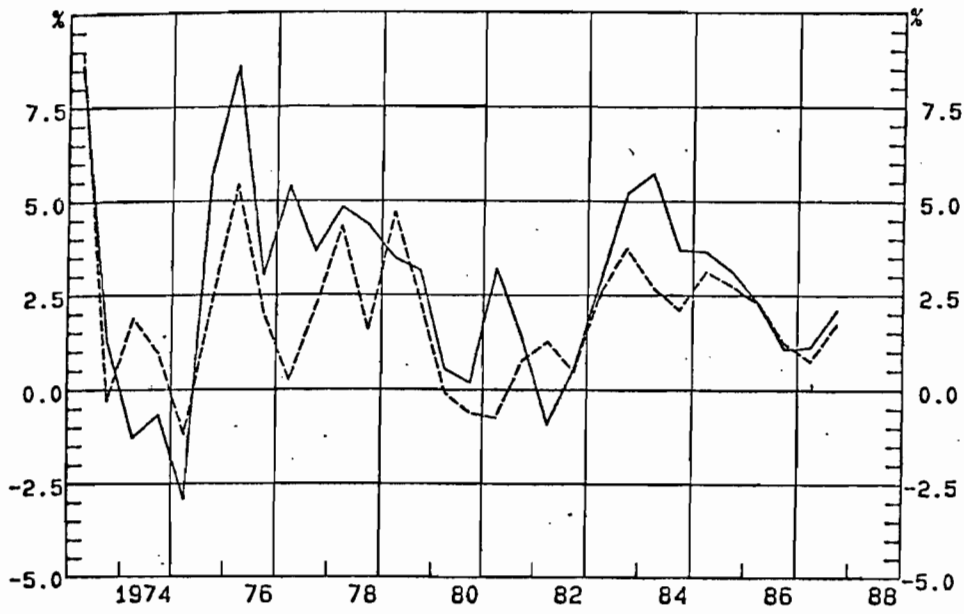
BRUTTOKANSANTUOTE

YHDYSVALLAT
 EUROOPPA
 MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

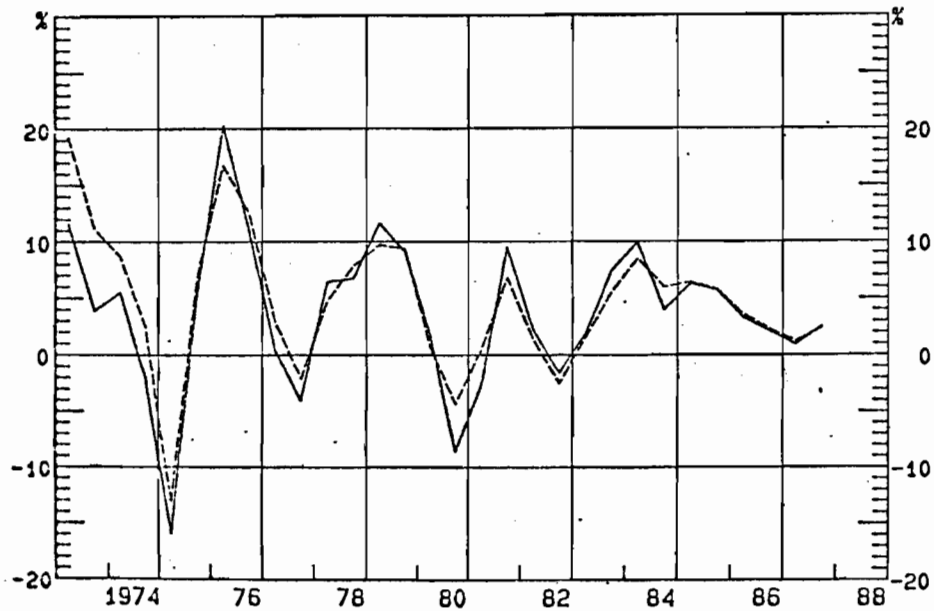

BRUTTOKANSANTUOTE

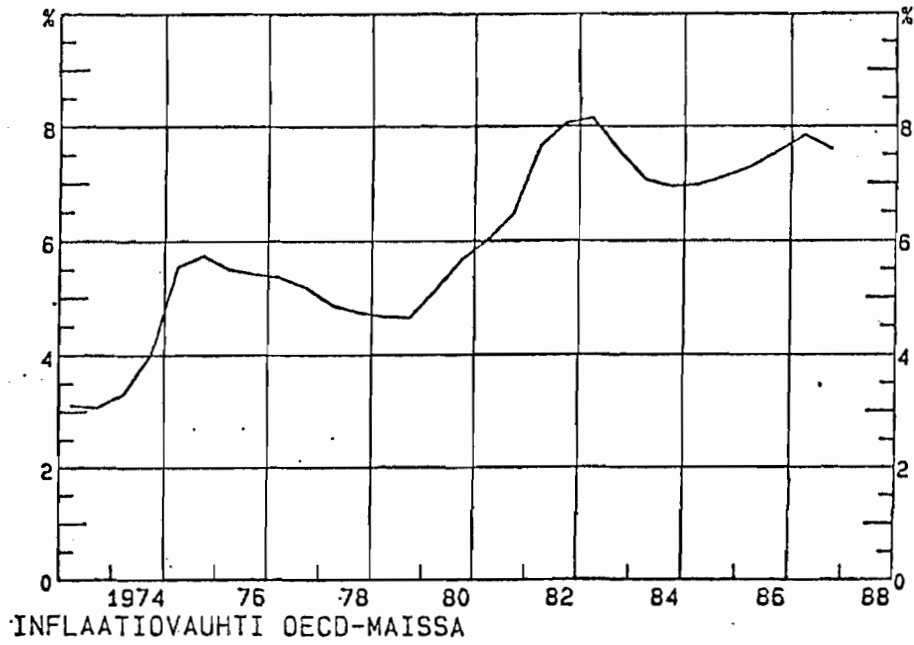
OECD-MAAT
SVT-MAAT
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

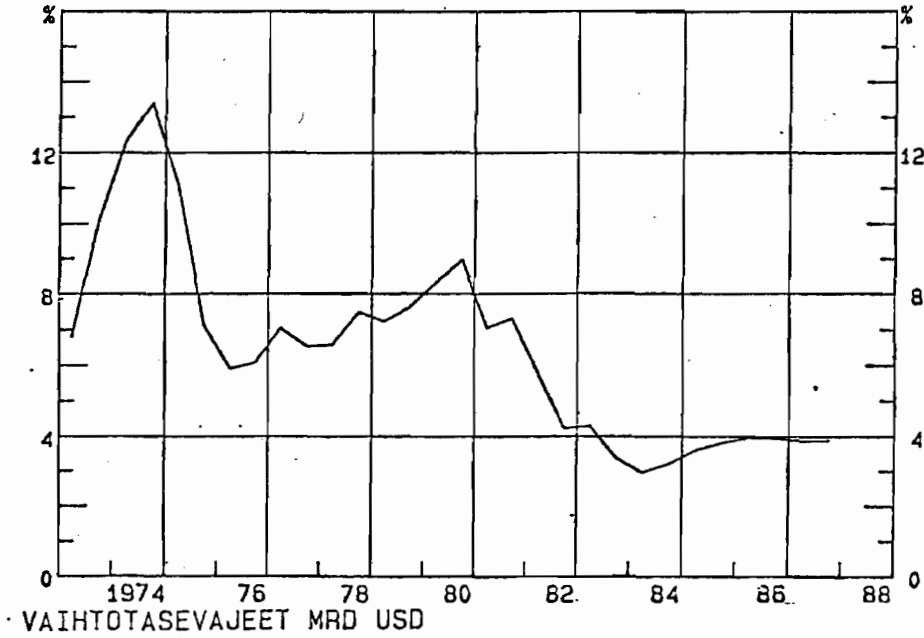
SVT-MAIDEN TUONTI
SUCMEN VIENTIMARKKINAT
MÄÄRÄN MUUTOS VUOSITASOLLA

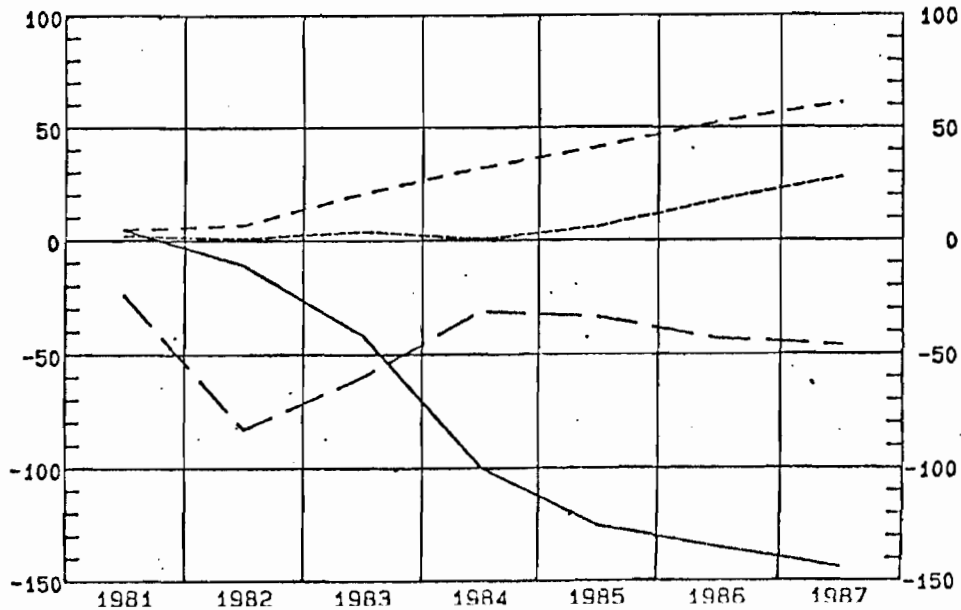
TYÖTTÖMYYSASTE

BKT-HINTA, MUUTOS VUOSITASOLLA

YHDYSVALLAT
EUROOPPA
JAPANI
OPEC JA KEHITYSMAAT

VIENTI (Tavarat)

A H I N N A T

1 YLEISTÄ

Vientihintojen nousu hidastuu nopeasti ennusteperiodilla Tähän on kaksi, kansainväliseen inflaatiokehitykseen vaikuttanutta syytä:

- a Raaka-aineiden hintakehitys jää melko maltilliseksi verrattuna aikaisempaan, kansainvälisen suhdannenousun jäätyä melko alhaiseksi. Raaka-aineiden reaalihintaa ei noussut lähellekään edellisen huipun tasoa. Toisaalta tämä merkitsee myös sitä, etteivät raaka-aineiden hinnat pysty kovin paljon laskemaan ennusteperiodin lopulla eli laman aikana. Hintakehitys on siten melko tasaista.
- b OECD-maissa korkeana pysyvä työttömyysaste pitää myös kotimaiset kustannukset kurissa, jolloin kunakin maan kotimaista alkuperää oleva inflaatio säilyy alhaisena.

Molemmat tekijät heijastuvat myös Suomen vientihinnoissa. Myöskään Suomessa kotimaisista kustannuksista ei synny järin suurta painetta vientihintoihin kohtaan.

Syksyn ennusteeseen verrattuna vientihintojen nousu jää hitaammaksi kansainvälistä inflaatiota koskevien tarkistusten mukana. Tosin puutavarateollisuuden hintojen voimakkaampi tarkistus alaspäin kuluvana vuonna lisäsi vaikutusta.

	1983	1984	1985	1986	1987
Vientihinnat	6.5	5.8	4.5	2.1	1.6
HWWA (FIM) (pl. energia)	20.6	9.6	3.0	-0.9	0.6
OECD BKT defl. (FIM)	17.4	7.6	9.3	3.9	3.9
SVT BKT defl. (FIM)	8.4	2.7	4.2	4.9	4.9
Suhteelliset yksikkötyö- kustannukset, %	6.5	-4.5	0	-1.1	0.2

Vientihintojen taso on ennusteperiodin lopussa (1987) selvästi alempana kuin SVT-maiden BKT-deflaattori verrattuna vuoteen 1984 (kuviot A ja B). Lisäksi voi todeta, että vientihintojen suhde kotimaiseen BKT-deflaattoriin on laskeva ennusteperiodilla (samoin kuin tuonnissakin) (kuvio C), mikä merkitsee ulkomaankaupasta syntyvien inflaatiopaineiden alenemista.

Edellä oleva merkitsee, että ns. tradeables-hyödykkeiden suhteelliset hinnat jäävät tavanomaisesta suhdannekuvasta poiketen suhteellisen alhaiselle tasolle verrattuna non-tradeables hyödykkeisiin. Tätä voidaan perustella kolmella seikalla. Ensiksi, pääomakantaa jää keskimäärin edelleen käyttämättä. Toiseksi, teollisuusyritykset eivät ole kovin paljon lisänneet työvoimaa, jolloin yksikkötyökustannukset teollisuudessa ovat laskeneet. Kolmanneksi, korkeista koroista johtuen spekulatiivinen kysyntä jää alhaiseksi.

2 VIENTIHINNAT TOIMIALOITTAIN

2.1 Metsäteollisuus

TAULUKKO 2
%-muutoksia

	1983	1984	1985	1986	1987
Vientihinta puutavara (kuvio D)	10.9	7.0	0	-4.0	1
HWWA (FIM) (pl. energia)	21.1	9.6	3	-0.9	0.6
Vientihinta paperiteoll. (kuvio E)	1.8	10.5	7	2.0	0
SVT BKT defl. (FIM)	8.4	2.7	4.2	4.9	4.9
Suhteelliset yksikkötyökust.	6.4	-4.5	0	-1.1	0.2
Kantohinnat	1.9	9.9	0	0.2	0

Tietystä perushyödykkeen luonteesta huolimatta metsäteollisuuden vientihinnat ovat vaihdelleet lievemmin kuin raaka-ainehinnat yleensä. Tähän on ilmeisesti vaikuttanut stabiilimpien kysyntätekijöiden lisäksi joustavampi tarjontakäyttäyty-

minen suuresta työvoimakustannusten osuudesta johtuen. Kun lisäksi muuttuvista kustannuksista energian hinta pysyy ennustejaksolla alhaisena (merkityksellistä paperiteollisuudessa) ja kotimaisista kustannustekijöistä, kantohinnat eivät nouse kovin korkealle, vientihintojen kehitys metsäteollisuudessa jää selvästi jälkeen HWWA-indeksistä. Ennusteperiodin lopulla niiden muutosvauhti painuu alle SVT-maiden BKT-deflaattorin vastaavan.

2.2 Metalliteollisuus

TAULUKKO 3
%-muutoksia

	1983	1984	1985	1986	1987
<u>Vientihinta metallituotteet</u>	9.6	-0.2	4	4	3
<u>Perusmetalli</u>	3.8	11.2	5	1.0	0
SVT BKT defl. (FIM)	8.4	2.7	4.2	4.9	4.9
Suhteelliset yksikkötyökust.	6.4	-4.5	0	-1.1	0.2
HWWA (FIM) (pl. energia)	21.1	9.6	3	-0.9	0.6

Metallituoteteollisuuden vientihinnat nousevat samassa tahdissa SVT-maiden BKT-deflaattorin kanssa. Voimakkaat vientiponnistukset sekä itään että länteen eivät antane mahdollisuutta inflaatiovauhtia ylittävään hinnoitteluun.

Metallin perusteollisuudessa Euroopassa vallitseva ylikapasiteetin johdosta perusmetallin vientihintojen kehitys jää selvästi jälkeen HWWA-indeksistä. Kun lisäksi tällä erittäin energiaintensiivisellä toimialalla panoskustannusten kasvu jää vaatimattomaksi, vientihintojen nousu jää lähes puoleen HWWA-indeksin noususta vuodesta 1983 vuoteen 1987.

2.3 Muu teollisuus

TAULUKKO 4
%-muutoksia

Vientihinnat	1983	1984	1985	1986	1987
Elintarviketeollisuus	9.0	-4.3	4	4	2
Tekstiiliteollisuus	10.8	4.6	5	5	4
Kemian teollisuus	7.3	4.4	3	0	1

Idänviennin supistumisen aiheuttama liikakapasiteetti elintarvike- ja tekstiiliteollisuudessa ja siitä seuraavat paineet lännenvientiin pitävät vientihintojen tasoa alhaalla suhteessa SVT-maiden BKT-deflaattoriin. Kotimaiset kustannukset alkavat tosin ennusteperiodin lopulla painaa hintoja ylös.

Euroopassa vallitsevasta liikakapasiteetista ja merkittävän kustannuskomponentin, öljyn, hinnan alhaisuudesta johtuen kemian teollisuuden vientihinnat jäävät selvästi jälkeen sekä HWWA-indeksistä että muista hinnoista. Vuonna 1984 kemian teollisuuden viennistä n. 45 % oli öljyn jalosteita eri muo-
dossa.

B V I E N N I N M Ä Ä R Ä

1 KOKO VIENTI

1.1 Yleistä

Koko viennin määrä kasvaa ennusteperiodilla melko verkkaisesti. Sekä kuluvana että ensi vuonna lännenviennin hidasta kasvua kompensoi melko voimakas idänviennin kasvu. Vuonna 1987 idänviennin supistuminen vetää koko viennin kasvuprosentin miinukselle. Viennin tulo vaikutus kansantalouteen on kuitenkin tänä vuonna viimevuotista voimakkaampi huolimatta lännenviennin lähes nollakasvusta (ks. lännenvientiin vaikuttavat tekijät). Vaihtosuhteen jatkuva heikkeneminen ennusteperiodilla vähentää viennistä syntyvää tuloimpulssia.

TAULUKKO 1
%-muutoksia

Viennin määrä	1983	1984	1985	1986	1987
Koko vienti, tav.	3.9	9.7	4.1	3.7	-1
Lännenvienti	5.9	16.6	1.2	2	0
Idänvienti	-1.1	-12.5	14.6	9.1	-4.1
SVT-maiden tuonti	2.3	7.8	5.6	3.6	1.6
SVT-maiden BKT	2.3	2.8	2.8	2.1	1.1
Suomen vienti- markkinat (pl. SEV)	1.4	7.1	6.1	3.8	1.8
Maailmankauppa	0.9	8.7	6.9	4	2

1.2 Lännenvienti

Lännenviennin määrän voimakas kasvu 16.6 % vuonna 1984 johtui osin laivojen viennin (ks. metalliteollisuus) ja DDR:n omistaman, Suomessa jalostettavan öljyn viennin kasvusta. Kysynnän puolelta katsottuna viennin vaihtelut ovat olleet hyödykera- kenteesta johtuen voimakkaampia kuin SVT-maiden tuonnin vaihtelut (ks. myös suhteellisia vientihintoja). Tarjontateki- jöistä katsottuna idänviennistä vapautunut kapasiteetti nosti lännenvientiä. Myös laman aikana jatkunut investointitoiminta on pitänyt kapasiteetin kilpailukykyisenä. Toisaalta vienti- hintojen kehitys jää melko vaisuksi ja vientihintojen suhde BKT-deflaattoriin laskee nopeasti ennusteperiodin loppuun (ks. kuvio 1). Tosin tämä kompensoituu osin avoimen sektorin nope- amalla tuottavuuskehityksellä ja mahdolliset vaikutukset vientikapasiteettiin jäävät pääosin ennustehorisontin ulkopuo- lelle.

	1984	1985*	1986*	1987*
Lännenvienti	16.6	1.2	2	0
" pl. laivat	11.0	6.1	2	0
" pl. laivat ja Neste	9	8	2	0
Suomen vientimarkkinat	7.1	6.1	3.8	1.8
Suht. yks. työkustannukset	-3.7	-0.8	-1.1	0.2
BOF-ennuste	14.9	3.9	1.8	0.4
KT-ennuste	10.6	5.2	3.8	1.6

* ennuste

Ennusteen lähtökohtana on yleensä mallin antama ennuste, johon erityyppiset poikkeustekijät aiheuttavat korjauksia. Ennustehorisontin pidetessä pitäisi kuitenkin kumulatiivisen eron malliennusteen ja korjatun ennusteen välillä hävitä.

Seuraavassa käsitellään muutamia poikkeustekijöitä, tosin on otettava huomioon ettei ennusteen poikkeuksellisen ajankohdan vuoksi ole käytettävissä vientikyselyjä. Tarkastellaan pelkästään lännenvientiä, pl. laivat ja Nesteen öljytuotteiden vienti, riviltä 3.

Jos lasketaan vuoden 1984 toteutunut kehitys ja kolme ennustevuotta, niin lännenviennin kasvu on suurinpiirtein sama kuin markkinoiden kasvu. Kun laivat lasketaan mukaan, on lännenviennin keskimääräinen kasvu vv. 1984 - 87 hiukan markkinoiden kasvua nopeampaa huolimatta "kilpailukyvyyn" menetyksistä. Syksyn ennusteeseen verrattuna vuoden 1985 lännenvientiä (pl. laivat) on hiukan alennettu metsäteollisuuden muuttuneiden ennusteiden johdosta (ks. alempana).

	syksy 1985	kevät 1985
puutavara	5.0	0
paperi	8.0	6.0

Ero syksyn näkemykseen syntyy pääasiassa kansainvälisen ennusteen raaka-ainemarkkinoiden kehityksestä. Tosin myös sahatavaran hintojen suhde HWWA-indeksiin on laskenut melko alhaiselle tasolle (ks. kuvio) Metsäteollisuuden keskusliitto on myös korjannut alaspäin omia ennusteitaan puutavateollisuuden

osalta. Heidän mukaansa puutavarateollisuuden viennin volyymi supistuisi -5 % (hinnoista sama arvio 0 %). Paperipuolella näkemuserot ovat marginaalisia (sellun hintaa lukuunottamatta). Vuosien 1986 - 87 osalta voi todeta, että mikäli kv. ennusteen kuva raaka-ainemarkkinoista ja suhdannekehityksestä on oikea, ei metsäteollisuudelle näistä vuosista syntyne kovin syvää lamaa, mikäli kotimaiset kustannustekijät pysyvät kurissa.

Metalliteollisuus. Kuluvana vuonna metalliteollisuuden kasvu (pl. laivat) ennakoidaan olevan noin 20 % ja viennin kasvu on erityisen suurta konepuolella (esim. paperikoneet). Vuonna 1986 ja 1987 vienti vielä kasvaa. Syksyn ennusteeseen verrattuna ei ole näkemuseroja. Vuosi 1987 on tosin melkoinen kysymysmerkki metallituoteteollisuudelle. Investointikysynnän rakenteen muutos saattaa pudottaa melkoisesti määrälukuja (erityisesti metsäteollisuuden koneet).

Yhteenvedo. Pois luettuna raaka-aineiden hintakehityksessä tapahtunut lievä heikentyminen, niin karkeasti ottaen kuva tulevasta kehityksestä on säilynyt syksyn ennusteen mukaisena. Kuvaa tukee myös se, että kaikilla päätoimialoilla (laivoja lukuunottamatta) viime vuoden loppuun kehitys oli ennusteen mukaista. Keskeiset epävarmuudet ovat vuoden 1987 kehityksessä ja dollarin kurssissa.

1.2 Idänvienti

Problemaattisin osa vientiennusteessa on oletus idänviennistä, koska siihen vaikuttavat erilaiset kauppapoliittiset toimenpiteet, kuten viime vuosien tapahtumat ovat osoittaneet. KT-osasto otti lähtökohdaksi idänkaupan osaston vientiennusteen. Tähän valintaan liittyy epävarmuustekijöitä. Lännenviennin suhteellisen hyvästä menestyksestä huolimatta ennusteperiodin lopussa syntyy poliittisia paineita idänviennin lisäämiseksi. Idänviennin määrän osuus koko viennistä kasvaa kuluvana vuonna ja ensi vuonna.

2 VIENNIN MÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN
(ks. myös yrityssektorin raportti)

2.1 Metsäteollisuus (kuvio 2E)

TAULUKKO 2
%-muutoksia

Viennin määrä	1983	1984	1985	1986	1987
Puutavara	-0.3	-3.8	0	-1	-2
Paperi	8.4	10.4	6	6	-1
- siitä: itä (osuus 1983 18.1 %)	-1.1	-1.1	7	23	-8.2

TAULUKKO 3

Viennin määrään vaikuttavat tekijät	1985	1986	1987
Tarjonta			
Kapasiteetti	-	+	+
Kantohinnat (ks. kuvio)	+	+	0
Suht. yksikkötyökustannukset	0	0	0
Kysyntä			
Suht. hinnat	0	0	+
Aktiviteetti	+	0	-
Muut tekijät			
EEC: tullien poistaminen	+	+	0
Puupula	+	+	+

Puutavarateollisuuden viennin määrä on jäänyt alhaiselle tasolle. Puupulan vuoksi sahat eivät päässeet lainkaan osalliseksi markkinoiden kasvusta. Toisaalta Ruotsissa kantohinnat ovat nousseet viime aikoina hyvin voimakkaasti. On luultavaa, että puupulan poistuttua suomalaiset pystyvät valtaamaan takaisin menettämiään markkinaosuuksia. Kantohintojen nousu jäänee suhteessa vientihintoihin hitaaksi, mikä on lisäämässä vientiä.

Paperiteollisuuden vientiä lisää EEC-alueen tullien loppuerienkin poistuminen vuoden 1984 alusta lähtien. Toisaalta protektionistiset paineet EEC:ssä (erityisesti Ranskassa) skandinaavisia tehokkaita paperintuottajia vastaan on viime aikoina

voimistunut. Tosin mahdollisia konkreettisia toimenpiteitä on odotettavissa vasta seuraavassa laskusuhdanteessa. Lisäksi Pohjois-Amerikan sisäinen kysyntä- ja tarjontatilanne ovat tekemässä tilaa suomalaisille toimittajille parin lähivuoden aikana. Kasvua hidastaa tosin joidenkin tehtaiden kapasiteetin täyskäyttöisyys Suomessa, joskin sanomalehtipaperin tuotannossa kapasiteetti on kuluvana vuonna edelleen vajaassa käytössä.

Metsäteollisuuden mahdollisuuksia sopeutua kohonneisiin pääomakustannuksiin on lisännyt jatkuvasti kohonnut dollarin kurssi. Dollarin nousu on nostanut sekä vientihintoja että lisännyt skandinaavien markkinaosuuksia.

2.2 Metalliteollisuus (kuvio 2F)

TAULUKKO 4
%-muutoksia

Viennin määrä	1983	1984	1985	1986	1987
Metallin perusteollisuus	20.6	7.4	4.0	0	-1
Metallituote- teollisuus	-2.5	14.2	7	3.0	-1
Idänvienti	7.2	-20	30	0	-4

TAULUKKO 5

Metalliteollisuuden lännenviennin määrään vaikuttavat tekijät	1985	1986	1987
Kysyntä			
Aktiviteetti	++	+	-
Suht. hinnat	0	0	0
Tarjonta			
Kapasiteetti	+	+	+
Suht. yksikkötyökunnukset	0	0	0

Metallin perusteollisuudessa viime vuoden alkupuolella tapahtunut viennin erittäin nopean nousun odotetaan tasaantuvan. Tänä vuonna viennin määrän taso on melko korkea. Protektionistinen puristus saattaa kuitenkin jatkossa aiheuttaa ongelmia, Euroopassahan liikakapasiteetti on alalla subventioista yms. tekijöistä johtuen huomattava ennusteperiodin loppuun. Samoin USA:ssa ollaan rajoittamassa lisää Euroopan teräsvientiä.

Metallin perusteellisuuden hyvä reaalin kilpailukyky pystynee pitämään viennin tason korkealla edelleen ja hiukan lisäämäänkin markkinaosuuksia.

Metallituoteteollisuudessa lännenvienti elpyi viime vuonna kolmen vuoden laman jälkeen. Viime vuoden lännenviennin voimakas kasvu johtui tosin pääosin laivatoimitusten ajoittumisesta (josta syksyn ennusteessa ei ollut tietoa). Muiden metallituotteiden lännenviennin kasvun huippu ajoittuu kuluvalle vuodelle. Lähitulevaisuudessa Ruotsin viennin voimakas ekspansio on lisäämässä merkittävästi Suomen alihankintavientiä Ruotsiin. Muissa maissa kiinteät investoinnit kasvavat suhteellisen hitaasti, joten viennin kasvu muille länsimarkkinoille jää hitaammaksi. Metalliteollisuuden oman vientikyselyn mukaan yritysjohtajat ovat selvästi tietoisia kv. inflaation hidastumisesta, sillä odotettu hintojen nousu oli n. 5 - 6 %. Siten suhteellisista hinnoista ei ainakaan ennusteperiodilla pääse syntymään vientiä rajoittavaa tekijää.

2.3 Muu teollisuus

TAULUKKO 6

Viennin määrä	1983	1984	1985	1986	1987
Koko muu teollisuus	2.9	13.2	0.6	6.6	-0.7
Idänvienti	-12.7	-14.1	-1.1	19.3	-3.8
Elintarviketeoll.	8.5	-6.8	5	5	-2
Tekstiiliteoll.	-17.5	7.5	3	3	1
Kemian teoll.	19.9	14.4	-3	5	0

TAULUKKO 7

Vientiin vaikuttavat	1985	1986	1987
Kysyntä (Länsi)			
Aktiviteetti	+	+	-
Suhteelliset hinnat	+	(-)	-
Tarjonta			
Kapasiteetti	+	+	+
Suht. yksikkötyökustannukset	0	0	0

Kemian teollisuudessa (pl. Nesteen vienti) idänviennin supistumista kompensoi lännenviennin reipas kasvu. Nesteen viennin supistumisen seurauksena koko kemian viennin määrä laskee kuluvana vuonna. Elintarvike- ja tekstiiliteollisuus eivät pääse määrällisesti lähellekään 1981 huipun tasoa. Tekstiiliteollisuuden ongelmana on lisäksi Ruotsin markkinoiden (yksityisen kulutuksen) hidas kasvu.

C EPÄVARMUUDET

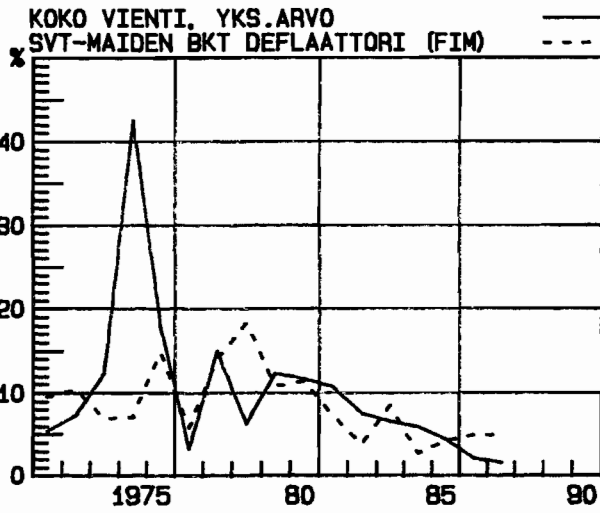
Suomen ongelmana on 1970-luvun alusta ollut vientimarkkinoiden hidas kasvu. Euroopan hidastunut taloudellinen kasvu, joka ei ennustejaksolla kiihdy paljoakaan, heijastuu kysyntävaikutuksen lisäksi sekä vaihtosuhteen että lisääntyvän protektionismin kautta Suomen vientiin. Hitaasti kasvavilla markkinoilla osuuskisien valtaaminen tapahtuu (laadun lisäksi) alempien hintojen kautta, mikä heikentää vaihtosuhdetta. Protektionismi heikentää myös vaihtosuhdetta subventioiden hintoja alentavan vaikutuksen vuoksi. Pääasiallisesti protektionismi vaikuttaa viennin määrään lisäämällä kustannuksia, joita sopeutuminen erilaisiin kotimaista tuotantoa suosiviin määräyksiin, ym. piilorajoituksiin edellyttää. Monet huomioitsijat pelkäävät protektionismin lisääntyvän Euroopassa, mikäli tällä hetkellä menossa oleva nousukausi jää matalaksi ja työllisyystilanne ei kovin paljon korjaannu. Kaupan esteiden lisääminen kohdistuisi virallisesti tietysti Japania vastaan, mutta todennäköisesti myös Suomi joutuisi kokemaan vastaavia toimenpiteitä, kuten esim. Ranskassa hiljakkoin kuullut syytökset Suomen paperiteollisuuden tehokkuudesta jo osoittavat.

Toinen epävarmuustekijä on valuuttakurssien kehitys. Dollarin kurssikehitys on selvästi parantanut metsäteollisuuden kannattavuutta suhteessa muihin. Dollarin voimakkaalla laskulla olisi päinvastaiset vaikutukset. Dollarin lisäksi myös rupla on käyttäytynyt ennakoimattomasti. Viime keväänä se devalvoitui selvästi sekä markkaan että omaan koriinsa nähden. Viime kausina rupla on taas vahvistunut. Valuuttakurssien voimakkaat heilahdukset lisäävät myös suhteellisten hintojen vaihtelua. Vaikka valuuttakurssi-indeksi pitää keskimääräisen kilpailukyvyn ennallaan, niin osalle yrityksistä koituu suuria vaikeuksia, koska sopeutuminen on hidasta ja kallista. Siten valuuttakurssien vaihtelulla saattaa olla selvä rakenteellista työttömyyttä lisäävä vaikutus.

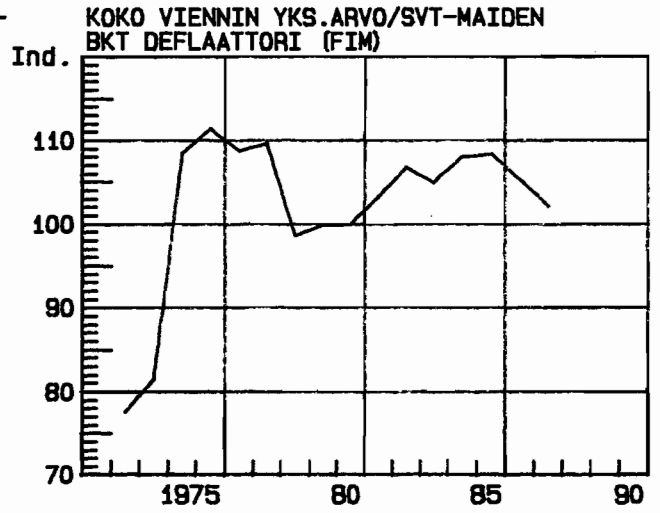
KUVIO 1

VIENTIHINNAT

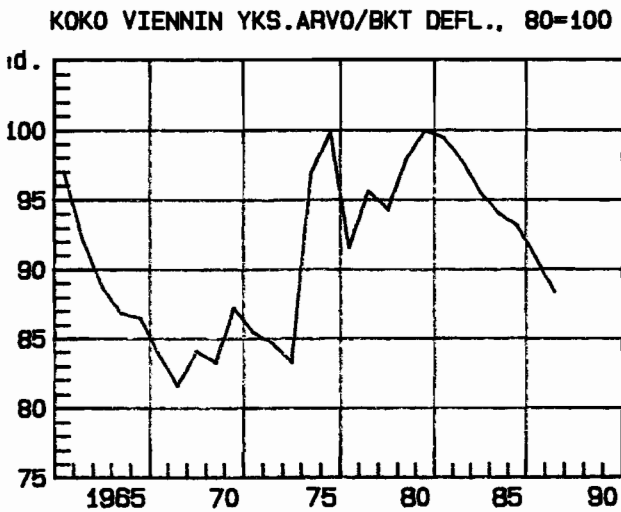
A.

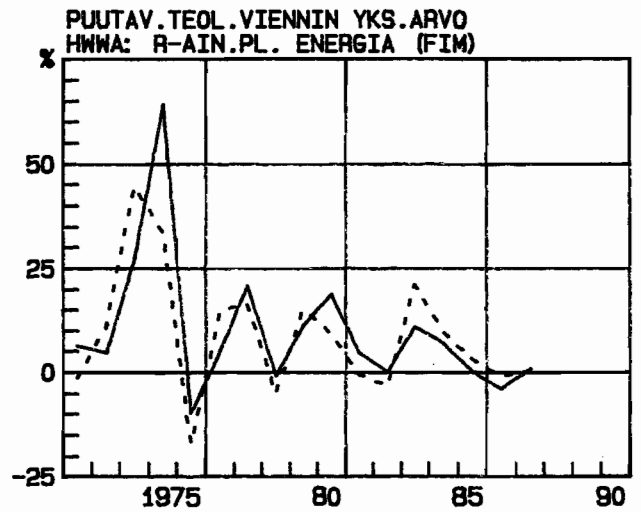
B.

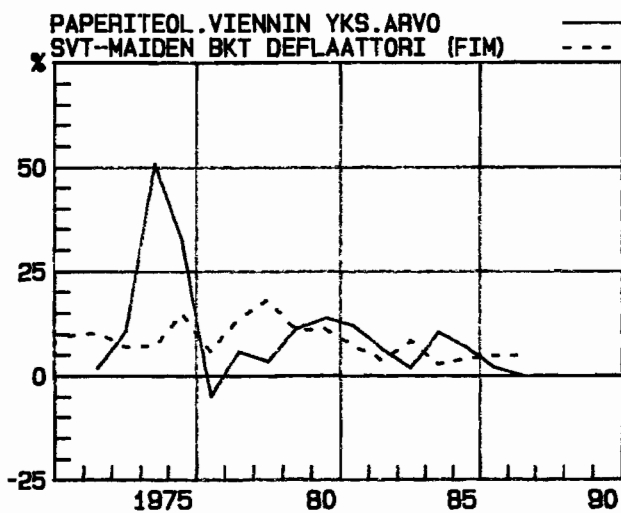
C.

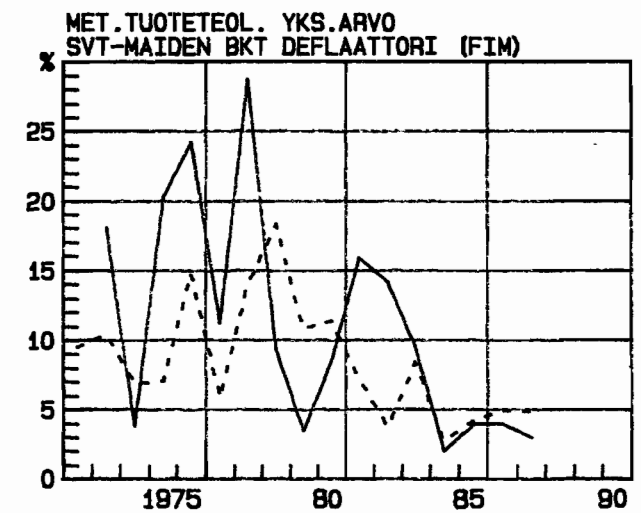
D.

E.

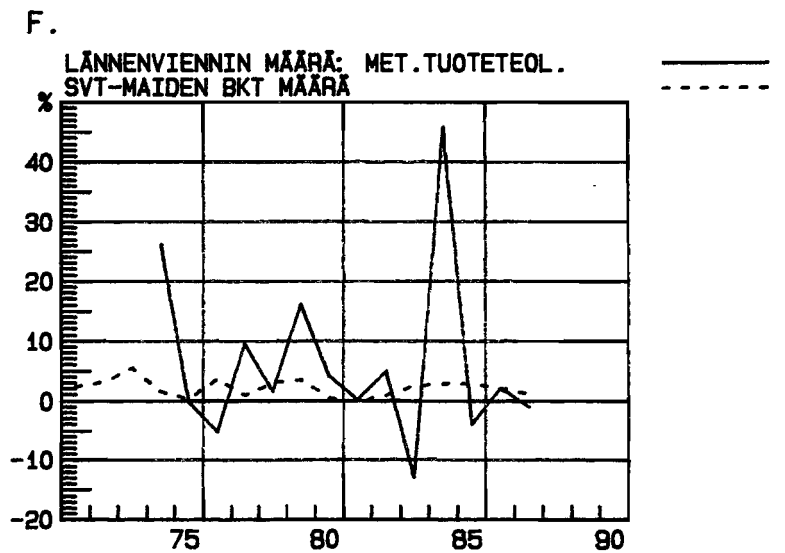
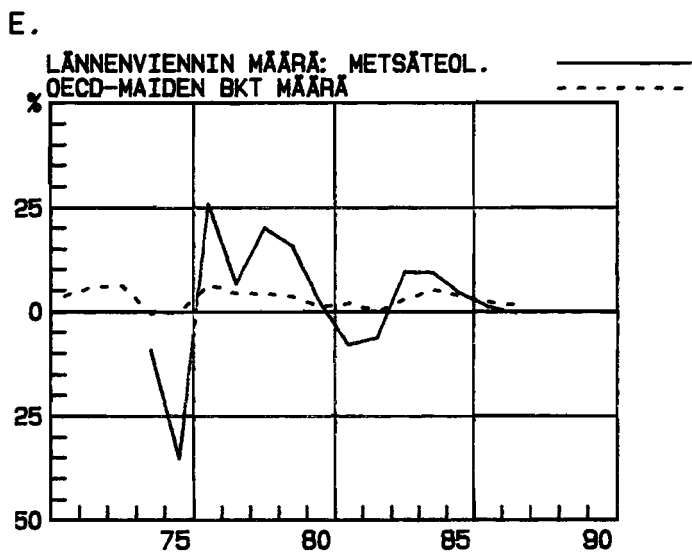
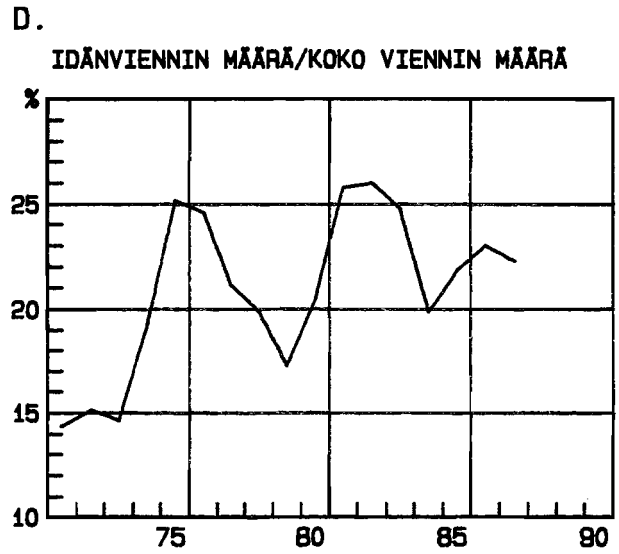
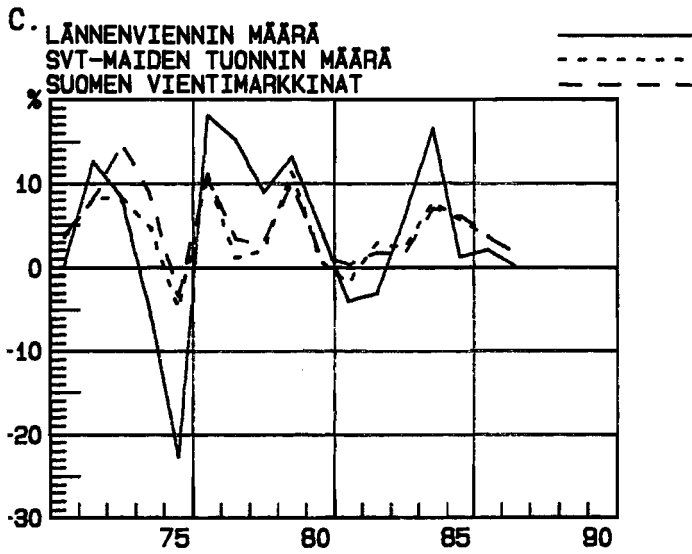
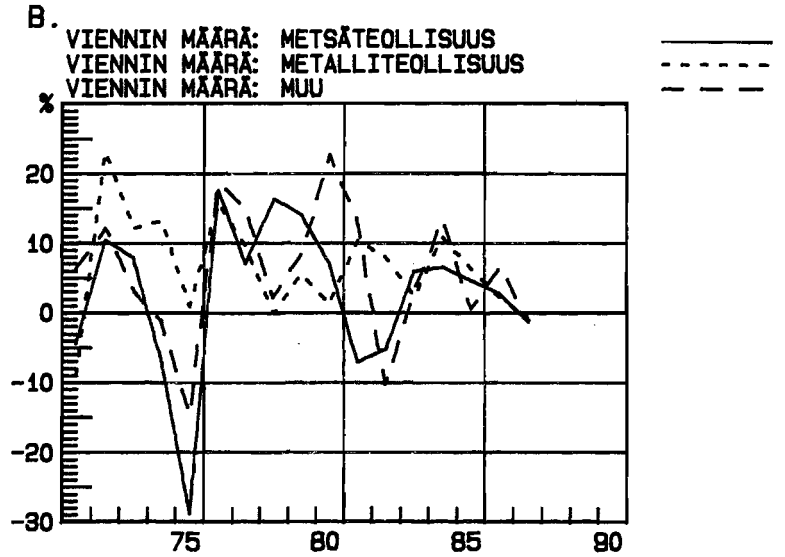
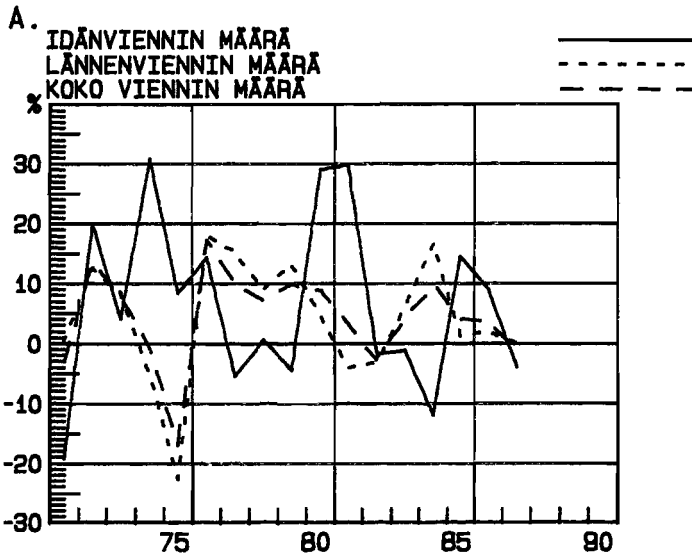

F.

KUVIO 2

VIENNIN MÄÄRÄ

TUONTI

1 Tuontiennusteen keskeiset piirteet ja epävarmuudet

Tuonnin määrä jäi vuonna 1984 selvästi alhaisemmaksi kuin syksyllä arvioitiin, mikä ainakin osittain johtui tullauskirjausten poikkeuksellisen runsaasta siirtymisestä tammikuun puolelle. Keskimääräinen tuontihintojen nousu sen sijaan oli lähes ennusteen mukainen.

Ennusteperiodilla tuontialttiuksien arvioidaan edelleen pysyvän aikaisempaan hinsoriaansa nähden matalina, vaikka alenevien trendien oletetaankin hieman taittuvan. Tuonti hintaennusteet noudattavat kansainvälistä inflaatiota.

Keskeinen epävarmuustekijä on dollarin kurssi, jonka muutoksilla on välitön vaikutus tuontihintaennusteisiin. Ennusteoletus on 6.64 mk/\$ koko ennusteperiodille. Helmikuun lopussa dollari oli 6.2 % ennustearvonsa yläpuolella.

Tuonnin määräänustetta, erityisesti investointitavaroiden tuonnin osalta voidaan luonnehtia varovaiseksi. Kaiken kaikkiaan tuonnin arvo saattaa nousta ennustettua enemmän ja siten myös kauppataasekehitys saattaa olle arvioitua epäsuotuisampi.

2 Tuontihinnat

Vuonna 1984 tuontihintojen nousu oli kutakuinkin syksyn ennusteen mukainen. Ennusteet ovat kuitenkin alhaisemmat kuin syksyllä. Syynä tähän on maailmanmarkkinahintojen hidastuva inflaatio.

Tällä ennustekierroksella formalisoitiin aikaisempaa ennustekäytäntöä siten, että tavararyhmittäiset

tuontihintaennusteet saadaan nyt suoraan kansainvälisestä ennusteesta yksinkertaisen mallin avulla (liite 2).

Taulukossa 1 on esitetty malliennusteet kahdella dollarikurssioletuksella. Ensimmäisessä laskelmassa ovat tuontihintaennusteet ennusteoletuksen mukaisina ja toisessa laskelmassa on oletettu, että dollari on vuoden 1985 maaliskuun alusta lähtien 7.05 mk/\$.

TAULUKKO 1

Kansainväliseen ennusteeseen pohjautuvat tuonnin yksikköarvot
15.2.1985, %-muutoksia
Dollarin kurssi 6.64 FIM

	1984 %	1985 %	1986 %	1987 %
Raakaöljy	4.0	5.8	-0.5	0.0
Poltto- ja voiteluaineet	1.9	3.8	-0.3	0.0
Metalliteollis. raaka-aineet	4.6	4.0	2.3	2.3
Muut raaka-aineet	5.9	5.9	4.6	2.8
Investointitavarat	3.8	3.7	2.9	3.3
Kulutustavarat	4.6	3.3	2.9	3.3
Koko tavarantuonti	4.6	4.9	2.6	2.2

Kansainväliseen ennusteeseen pohjautuvat tuonnin yksikköarvot
25.2.1985, %-muutoksia
Dollarin kurssi 7.05 FIM

	1984 %	1985 %	1986 %	1987 %
Raakaöljy	4.0	11.3	0.5	0.0
Poltto- ja voiteluaineet	1.9	7.0	0.3	0.0
Metalliteollis. raaka-aineet	4.6	4.8	3.0	2.3
Muut raaka-aineet	5.9	7.3	7.3	3.0
Investointitavarat	3.8	3.7	2.9	3.3
Kulutustavarat	4.6	3.3	2.9	3.3
Koko tavarantuonti	4.6	6.5	3.7	2.3

Koko tavarantuonnin yksikköarvo olisi siten noin 1,5
%-yksikköä korkeampi olettaen, että valuuttamääräiset hinnat

säilyisivät muuttumattomina. Raaka-öljyn hinnan nousu olisi 5,5 %-yksikköä korkeampi.

Kurssimuutosten vaikutusta ulkomaankauppahintoihin pyrittiin arvioimaan myös laskutusvaluuttalaskelman avulla. Taulukossa 2 on painotettu kurssimuutokset yhteen tuonnin ja viennin laskutusvaluuttojen osuuksilla. On huomattava, että saadut vaikutukset ovat maksimiarvoja, kun oletetaan, että valuuttamääräiset hinnat säilyvät ennallaan. Tämän laskelman mukaan tuontihintojen nousu olisi vuonna 1985 vajaat kaksi ja vientihintojen noin 1,5 %-yksikköä korkeampi.

TAULUKKO 2

Kurssimuutoksista aiheutuvat erot ulkomaankauppahintoihin
4.3.1985

Laskutus- valuutta	Paino tuonnissa	Paino viennissä	Tammik. keski- kurssi	Kurssi 25.2.85	Muutos %
BEF	0.8	0.8	10.49	10.27	-2.10
CHF	1.4	1.0	250.40	245.90	-1.80
DEM	14.8	8.0	209.90	206.60	-1.57
DKK	1.4	1.7	58.75	57.65	-1.87
FRF	1.9	2.7	68.70	67.75	-1.38
GBP	4.2	9.0	7.51	7.56	0.67
ITL	1.4	0	0.34	0.33	-2.90
JPY	2.3	0	2.62	2.69	2.67
NLG	2.1	1.9	185.81	182.30	-1.89
NOK	1.5	2.6	72.53	72.60	0.10
SEK	8.4	11.3	73.38	73.65	0.37
SUR	5.0	16.5	7.58	7.74	2.11
USD	39.9	28.2	6.64	7.05	6.17

Muutosten vaikutus tuontihintoihin vuonna 1985 1.9 %.

Muutosten vaikutus vientihintoihin vuonna 1985 1.6 %.

a) Raaka-aineet (pl. raakaöljy)

Raaka-aineista runsaat 30 % tuodaan metalliteollisuuden tarpeisiin. Tämän ryhmän tuontihinnat seuraavat lähemmin

investointitavaroiden tuontihintoja kuin runsaasti maataloustuotteita sisältävää HWWA-indeksin raaka-aineiden hintaindeksiä (kuvio 3). Metalliteollisuuden raaka-aineiden tuontihinta on mallissa erotettu omaksi alueräkseen ja sitä on selitetty em. muuttujilla.

Muut raaka-aineet (pl. raakaöljy ja metalliteollisuuden raaka-aineet) ovat verrattain suuri (noin 30 % koko tuonnista) ja heterogeeninen ryhmä, jonka hintakehitys ei ole historiasa kovin hyvin seurannut HWWA-indeksiä (kuvio 4). Paremman puutteessa sitä kuitenkin on käytetty selittäjänä.

b) Energian hinta

Energian suhteellinen hinta laskee lähes trendinomaisesti koko ennusteperiodin ajan, ei kuitenkaan vuonna 1985, mikä johtuu ennen muuta dollarin kurssikehityksestä. Raakaöljyn samoin kuin poltto- ja voiteluaineiden tuontihintaennusteet perustuvat raakaöljyn markkamääräisiin maailmanmarkkinahintoihin (kuviot 5 ja 6).

c) Valmiit tavarat

Valmiiden tavaroiden tuontihinnat on arvioitu tärkeimpien tuontimaiden vientihintojen perusteella. Vientihintojen muutokset on painotettu yhteen tuontiosuuksilla. Valmiiden tavaroiden tuontihintojen nousu jää ennusteperiodilla kotimaista inflaatiota hitaammaksi (kuvio 1f).

3 Tuonnin määrä

Tuonnin määrä jäi vuonna 1984 selvästi syksyllä ennustettua alhaisemmaksi. Ennustejaksolla tuontialttiudet pysyvät edelleen matalina, koska on oletettu, että metalliteollisuuden raaka-aineiden tuonti suhteessa metalliteollisuuden tuo-

tantoon jää alhaiselle tasolle (kuvio 7) ja että energiantuonti suhteessa BKT:een alenee edelleen (kuvio 2d).

Tuonnin määräennuste ei sanottavasti poikkea rakennemallin (RM:5) antamista tuloksista, jotka on esitetty taulukossa 3.

TAULUKKO 3

Rakennemallin tulokset ennusteeseen verrattuna
25.2.1985

	1985	1986	1987
	%	%	%
BKT	3.4	2.6	1.2
Ennuste	3.5	2.7	1.5
Tuonti	5.2	3.1	0.9
Ennuste	5.0	3.5	0.0

Tuonnin määriä tavararyhmittäin ennustavan mallin kehittelyä jatkettiin myös tällä ennustekierroksella, mutta malli kaipaa vielä testausta. Tulokset raportoidaan seuraavassa sektoriraportissa.

a) Raaka-aineet

Raaka-aineiden tuonnin alhaisuus heijastuu varastositykliin, joka niin ikään jää vaimeaksi (kuvio 2 b). Tuonnin osuus teollisuustuotannosta pysyy matalana koko ennusteperiodin ajan (kuvio 2 c). Vaikka tuontien energian kotimainen kulutus laskisikin, on raakaöljyn tuonnin oletettu pysyvän vakaana koko ennustejakson ajan ja siten sen suhde BKT:een alenee (kuvio 2 d).

b) Valmiit tavarat

Kulutustavaroiden ja investointitavaroiden tuonnin määriä arvioitiin vastaavien kysyntäerien perusteella.

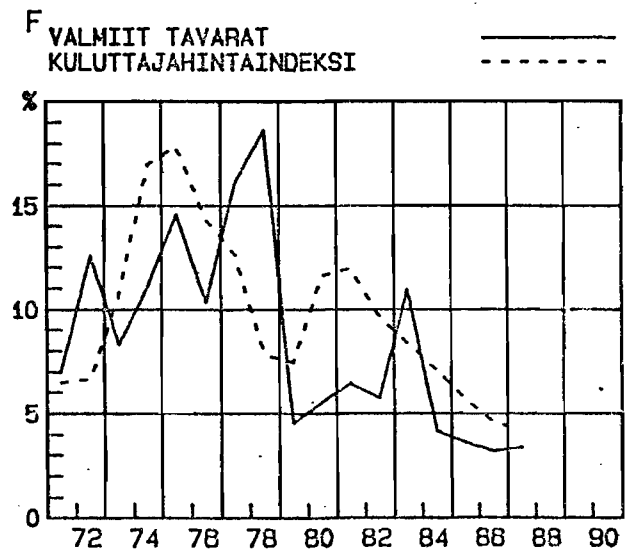
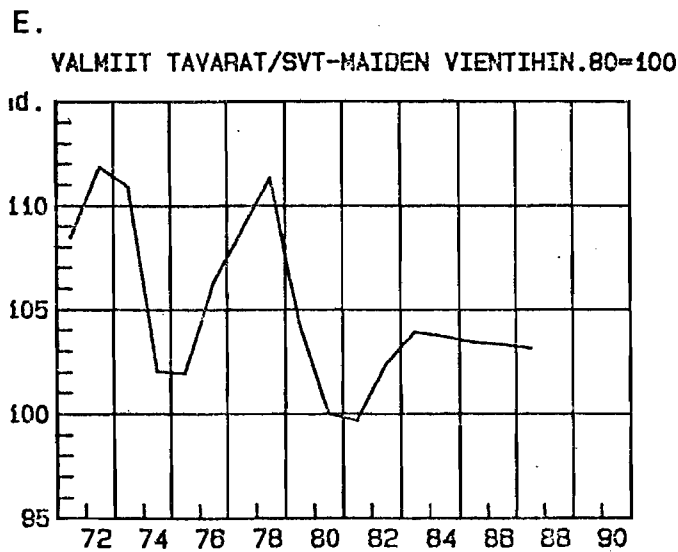
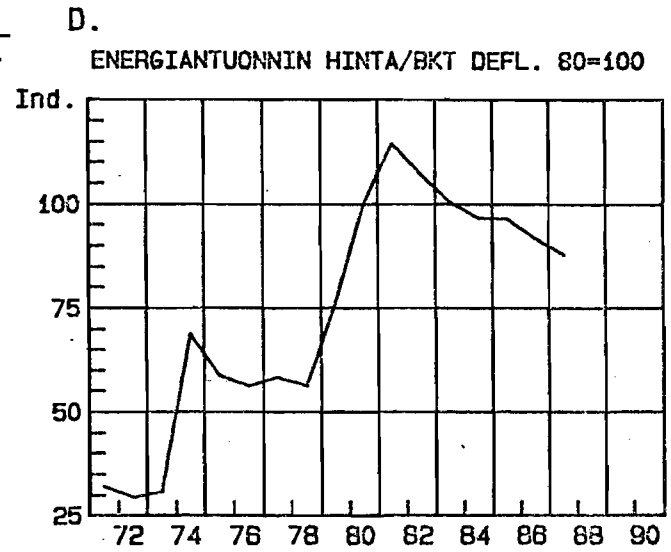
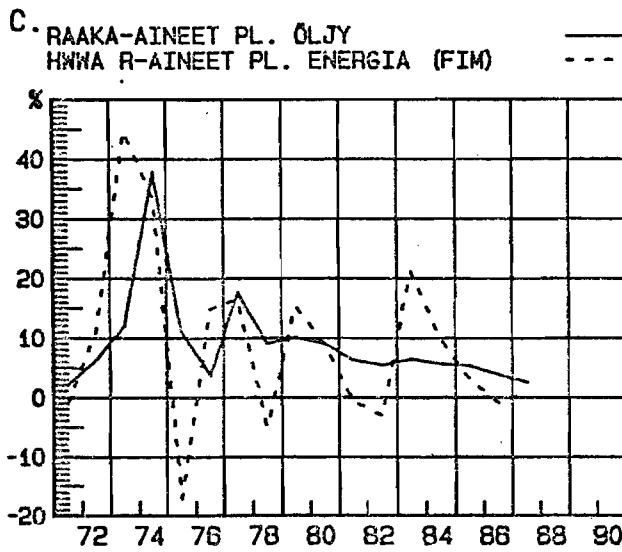
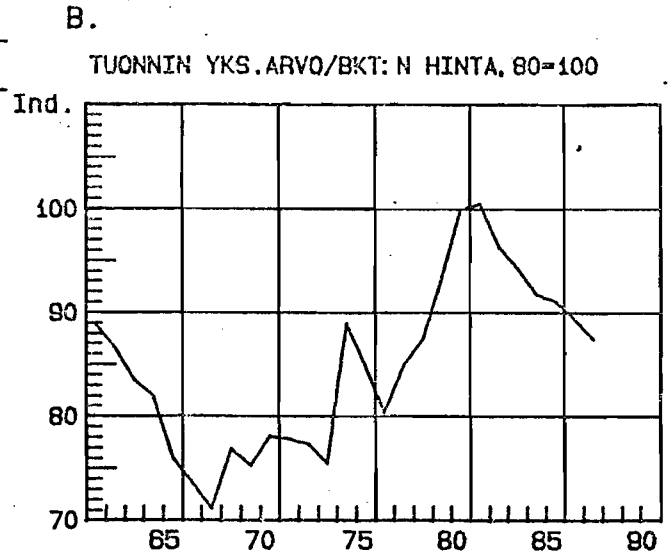
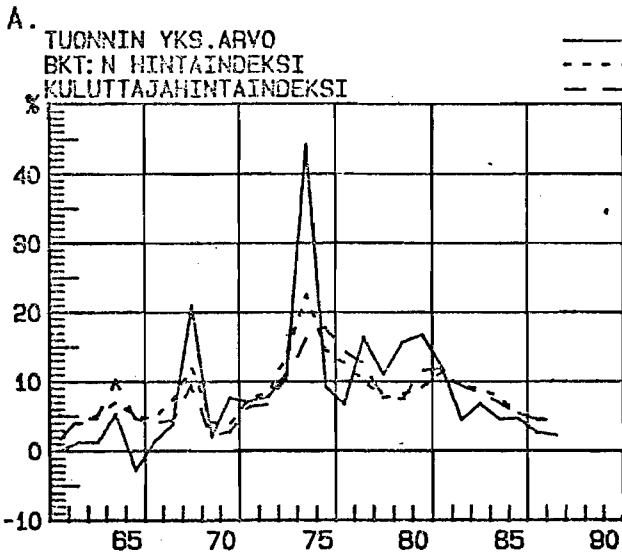
Kulutustavaroiden tuonnin suhde yksityiseen kulutukseen kasvaa lähes trendinomaisesti (kuvio 2 e). Investointitavaroiden tuontiennuste sen sijaan on hyvin varovainen. Tuonnin osuus kone- ja laiteinvestoinneista säilyy ennustejaksolla melkein ennallaan (kuvio 2 f).

LIITTEET

- 1 Kuviot
- 2 Tuontihintamalli
- 3 Tuontiennuste

KUVIO 1

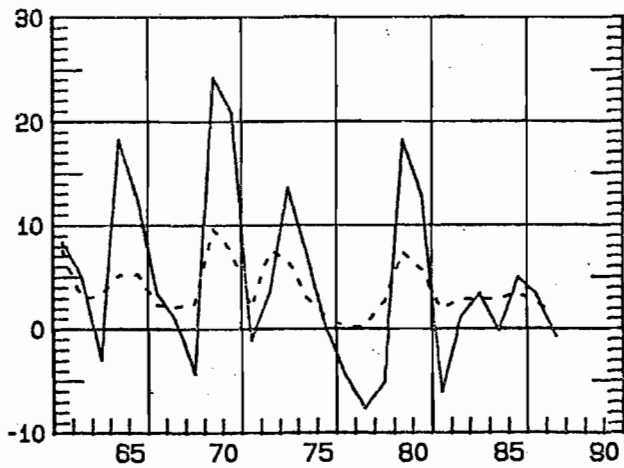
TUONTIHINNAT

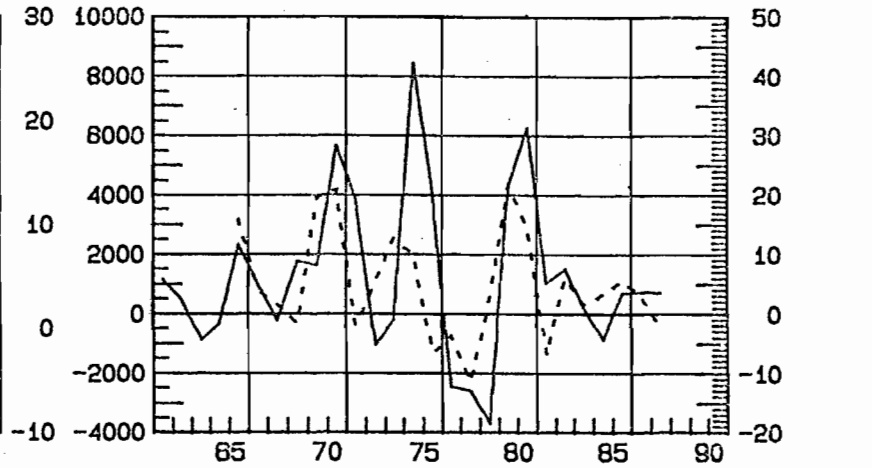
KUVIO 2

TUONNIN MÄÄRÄ

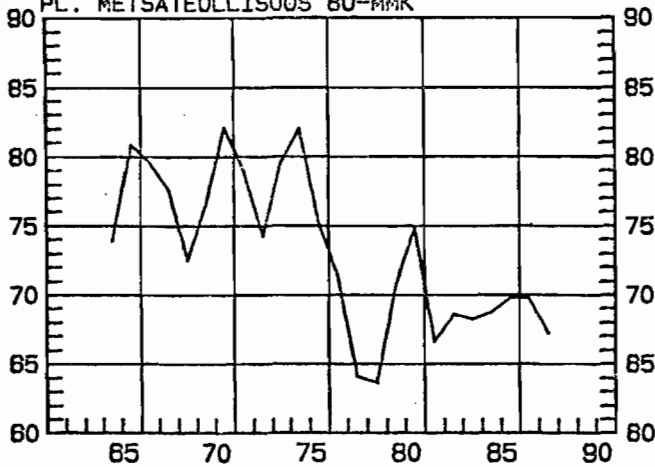
A. KOKO TUONNIN MÄÄRÄ, %-MUUTOS
BKT: N MÄÄRÄ, %-MUUTOS

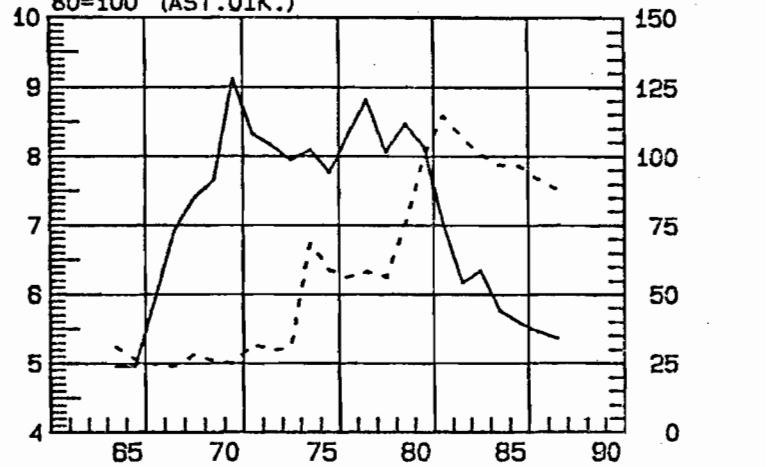
B. VARASTOJEN MUUTOS, 80-MMK (AST.VAS.)
R-AIN.PL.ÖLJY TUONTI, %-M. (AST.OIK.)

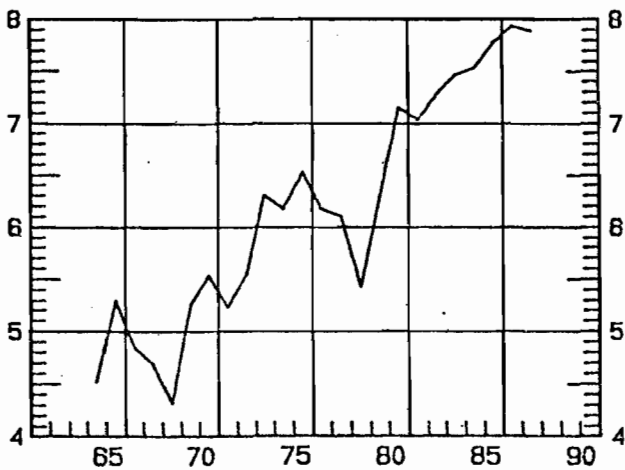
C. R-AINEET PL. ÖLJYN TUONTI/TEOL.TUOTANTO
PL. METSÄTEOLLISUUS 80-MMK

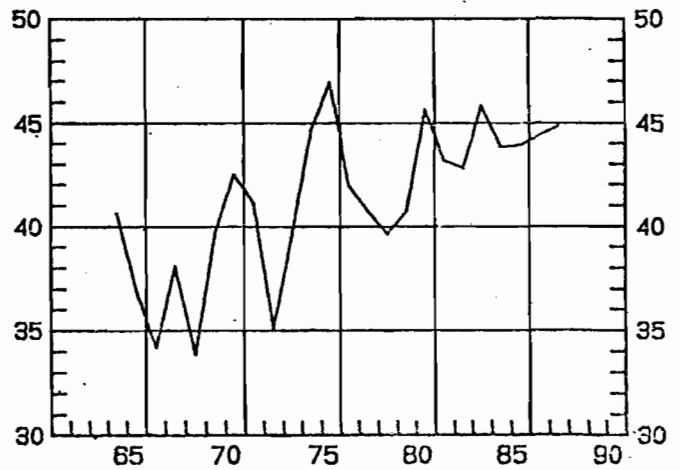
D. ENERGIANTUONTI/BKT: N MÄÄRÄ
ENERG.TUONNIN HINTA/BKT: N DEFLAATTORI
80=100 (AST.OIK.)

E. KUL.TAV.TUONNIN MÄÄRÄ/YKS.KULUTUKSEN MÄÄRÄ

F. INV.TAV.TUONNIN MÄÄRÄ/KONE-JA LAITEINV.MÄÄRÄ

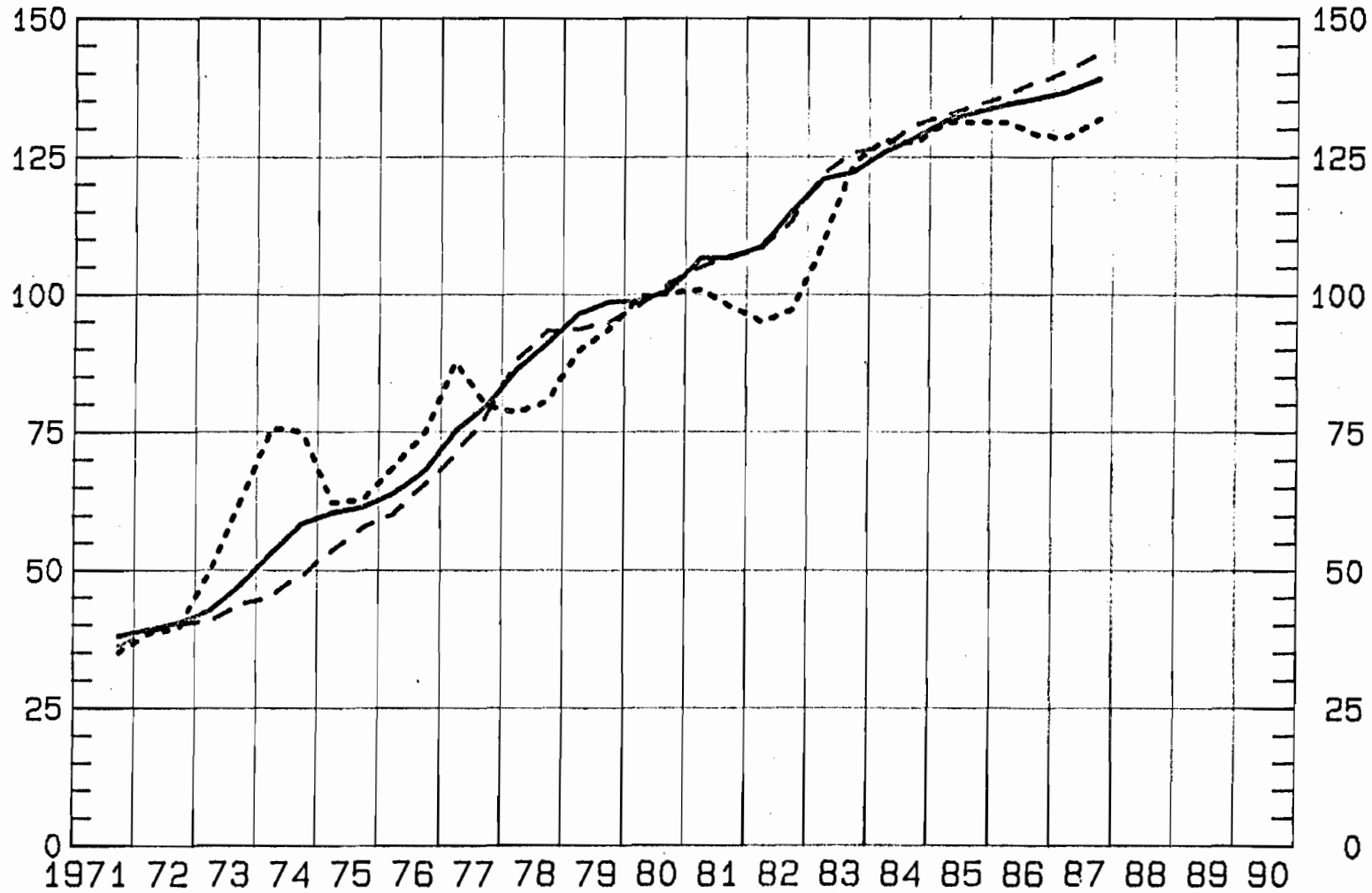
METALLITEOLLISUUDEN RAAKA-AINEIDEN TUONTIHINTA

KU133
VINOI
MU3

TUOMININ YKSIKKÖARVO, 80 =100
RAAKA-AINEIDEN MAAILMANMARKKINAHINTA
INVESTOINTITAVAROIDEN TUONTIHINTA

71S2 87S2
71S2 87S2
71S2 87S2

—————
- - - - -
- - - - -

1971 - 1990

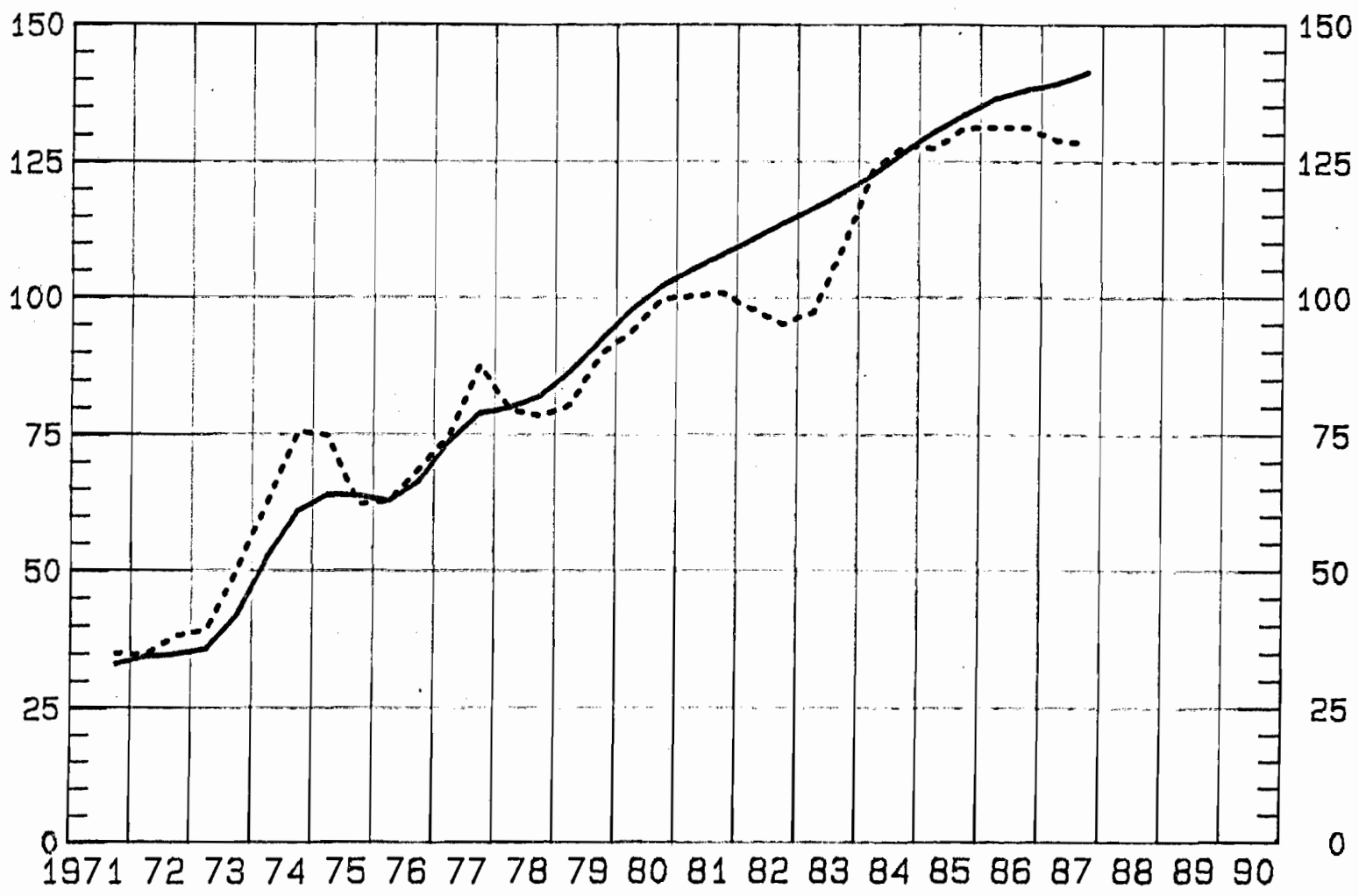
1-Feb-85

MUIDEN RAAKA-AINEIDEN TUONTIHINTA, FMK, 80=100

NIMI TUONNIN YKSIKKÖARVO
RAAKA-AINEIDEN MAAILMANMARKKINAHINTA

71S2 87S2
71S2 87S2

—————
- - - - -

1971 - 1990

1-Feb-85

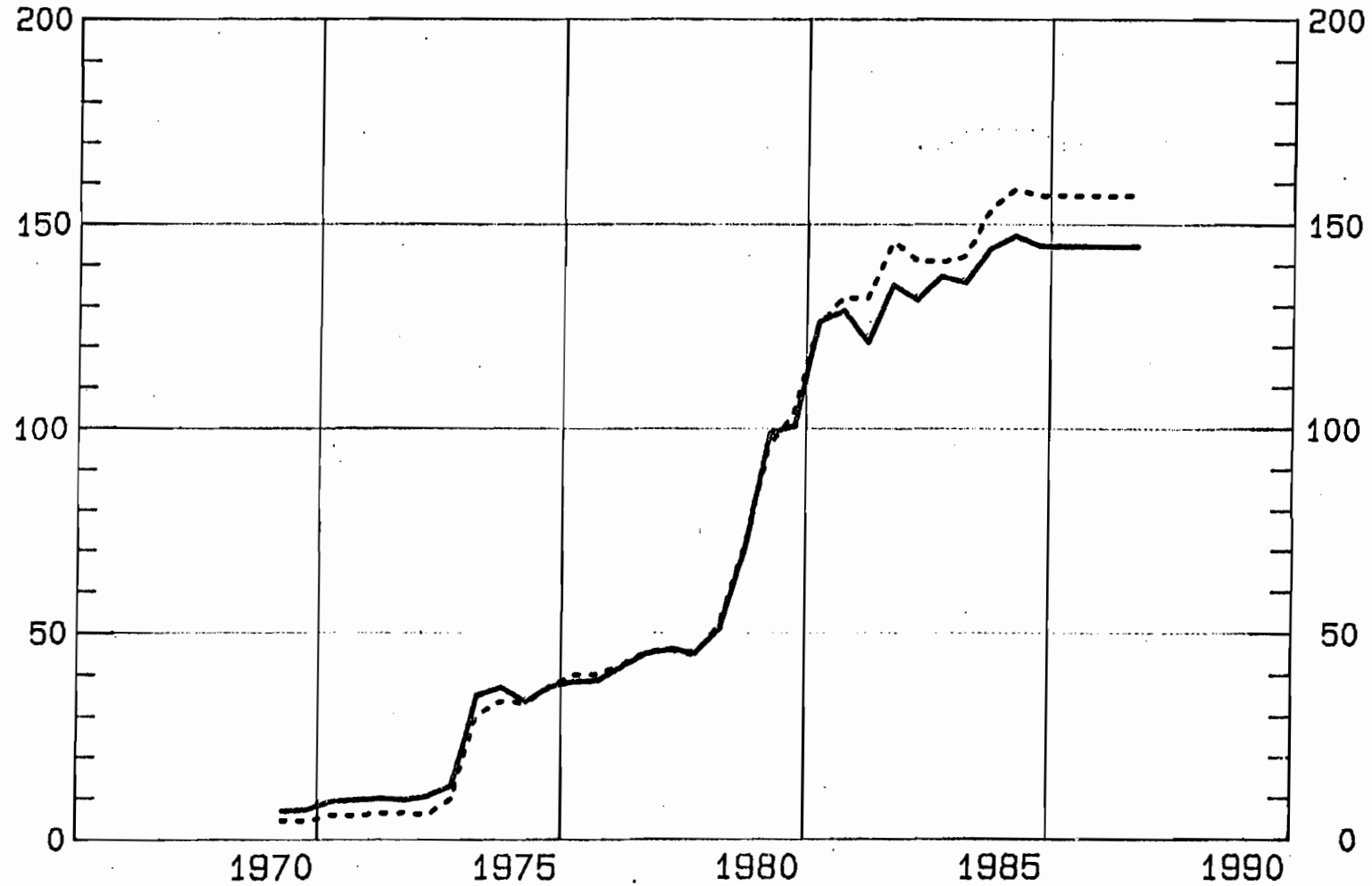
RAAKA-ÖLJYN TUONTIHINTA, FMK, 80=100

MU1R
OFI

TUONNIN YKSIKKÖARVO
RAAKA-ÖLJYN MAAILMANMARKKINAHINTA

7091 8792
7091 8792

—
- - -

1966 - 1990

1-Feb-85

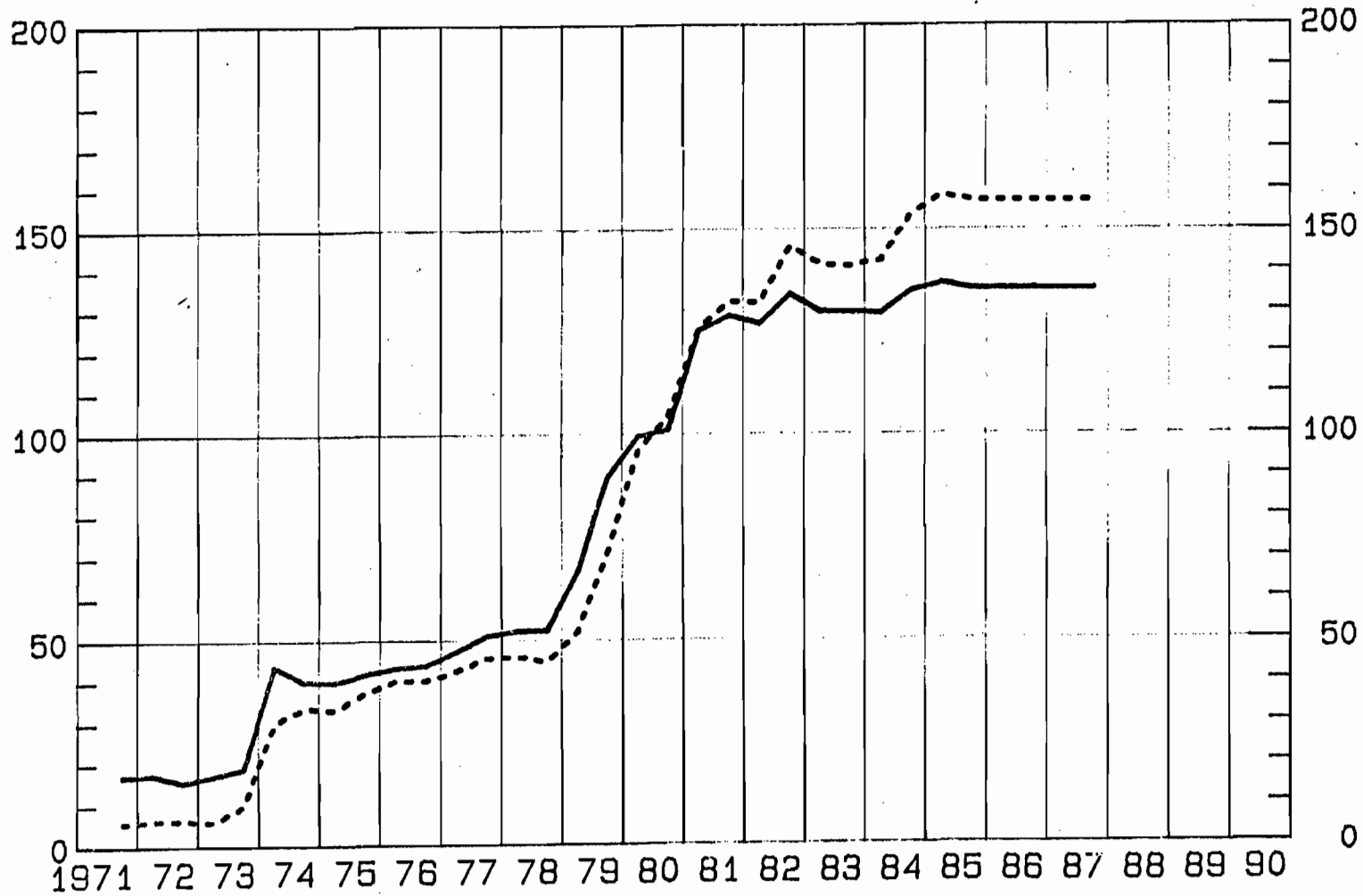
POLTTO- JA VOITELUAINEIDEN TUONTIHINTA, FMK, 80=100

M12
OPI

TUONNIN YKSIKKÖARVO
RAAKA-ÖLJYN MAAILMANMARKKINAHINTA

71S2 87S2
71S2 87S2

—————
- - - - -

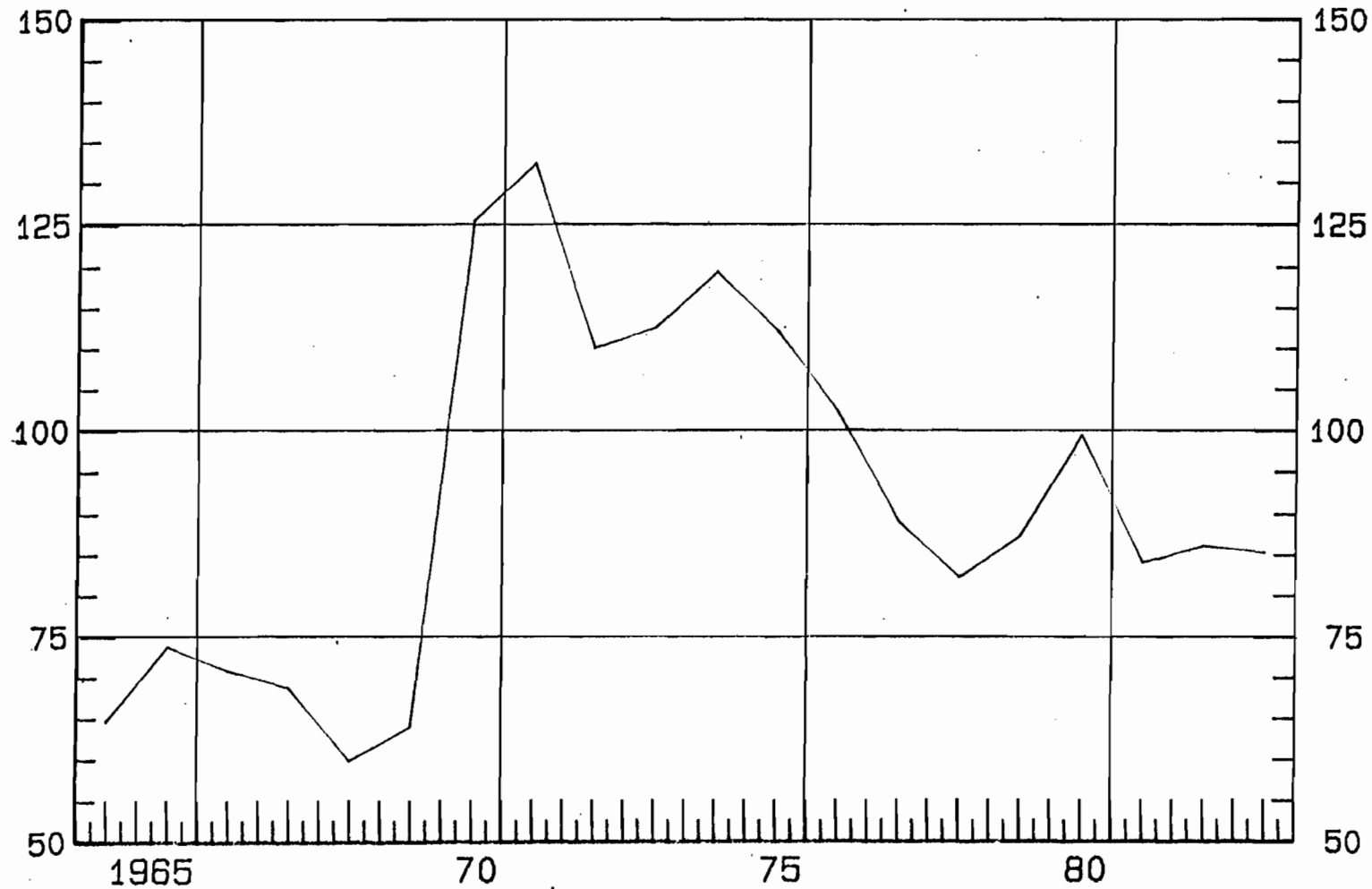
1971 - 1990

1-Feb-85

IMPORTS OF RAW MATERIALS FOR METAL INDUSTRY /
METAL INDUSTRY, 1980 = 100

KUV10 7

100*MQ138I: A/Q068: A

TUONTIHINTAMALLI

Tuontihintaennusteet perustuvat kansainväliseen hintakehitykseen, joka KT-osaston laskentajärjestelmässä tuotetaan kansainvälisen talouden mallin avulla. Aikaisemmin kansainvälisen inflaation ja tuontihintojen välinen yhteys on hoidettu partiaaliyhtälöiden manuaalisen päivityksen avulla. Tällä ennustekierroksella yhteys formalisoitiin siten, että tuontihintamallin eksogeeniset muuttujat saadaan suoraan kv. mallin tulostuksesta. Tämä sinänsä vähäpätöinen uudistus merkitsee sitä, että kv.malli ja osaston laskentajärjestelmä ovat nyt muodollisestikin yhteydessä toisiinsa.

Mallilla saadaan tavararyhmittäiset tuontihintaennusteet laskentajärjestelmää, KT-osaston vuosimallia sekä neljännesvuosimallia (BOF3) varten. Kv. mallin tapaan tuontihintamalli on estimoitu puolivuosiaineistosta.

Raakaöljyn hinta seuraa melko tiiviisti raakaöljyn maailmanmarkkinahintaa (kuvio 5). Riippuvuutta testattiin eri lailla viivästettyjen regressioyhtälöiden avulla, mutta lopullisessa yhtälössä päädyttiin yksinkertaiseen laskukaavaan, jossa raakaöljyn tuontihinnan muutos on yhtä suuri kuin dollarin valuuttakurssioletuksen avulla markkoiksi muutettu dollari-määräinen raaka-öljyn maailmanmarkkinahinta (yhtälö 1).

Poltto- ja voiteluaineiden hinta on niin ikään seurannut raakaöljyn maailmanmarkkinahintaa (kuvio 6). Mallissa poltto- ja voiteluaineiden yksikköarvon muutosta on selitetty markkamääräisellä raakaöljyn hinnan muutoksella (yhtälö 2).

Metalliteollisuuden raaka-ainehintojen ja investointitavaroiden tuontihintojen välinen positiivinen korrelaatio on ilmeinen (kuvio 3). Mallissa metaaliteollisuuden raaka-aineiden tuontihintoja on selitetty sekä raaka-aineiden markkamääräisellä maailmanmarkkinahinnalla sekä investointitavaroiden tuontihinnoilla (yhtälö 3).

Muiden raaka-aineiden tuontihintayhtälössä ainoana selittäjänä muuttujana ovat markkamääräiset raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat (yhtälö 4).

Investointi- ja kulutustavaroiden tuontihintojen muutokset on laskettu USA:n, Japanin, Länsi-Saksan, Englannin, Ranskan ja Ruotsin vientihintojen muutosten painotettuna keskiarvona. Painoina ovat tuontiosuudet (yhtälöt 5 ja 6).

Koko tavarantuonnin yksikköarvoindeksi on saatu painottamalla alaerät yhteen edellisen vuoden arvopainoilla.

Tässä vaiheessa tuontihintayhtälöt eivät ole vielä tyydyttäviä ja mallin kehittelyä onkin tarkoitus jatkaa seuraavien ennustekierrosten yhteydessä.

SUOMEN PANKKI

Kansantalouden osasto
Hannele Kuosmanen/AR

LUONNOS 1
SEKTORIRAPORTTI
SISÄISEEN KÄYTTÖÖN

5.3.1985

LIITE 2
2

EC14L2

TUONTIHINTAYHTÄLÖT

1 Raakaöljy

$$\Delta MU1R = \Delta(FOP)$$

$\Delta MU1R$ = raakaöljyn yksikköarvon %-muutos

FOP = E111 * OP = raakaöljyn maailmanmarkkinahinta Suomen markkoina

E111 = dollarin kurssi mk/\$

OP = raakaöljyn hinta \$/barreli

2 Poltto- ja voiteluaineet

$$\Delta MU2 = 0.599 * \Delta FOP \\ (14.22)$$

$$R2C = 0.86$$

$$DW = 2.24$$

$$SE = 9.63$$

MU2 = poltto- ja voiteluaineiden Y-arvon %-muutos

3 Metalliteollisuuden raaka-aineet

$$MU138 = 0.019 * (FHWR) + 0.014 * FHWR_{-1} + 0.010 * FHWR_{-2} \\ (3.55) \quad (5.48) \quad (2.69)$$

$$+ 0.005 * FHWR_{-3} + 0.733 * MU3 + 1.195 \\ (1.63) \quad (18.35) \quad (0.96)$$

$$R2C = 0.99$$

$$DW = 1.38$$

$$SE = 1.72$$

MU138 = metalliteollisuuden raaka-aineiden tuonnin Y-arvo

FHWR = HWWA-indeksi, raaka-aineet (pl. raakaöljy) Suomen markkoina

MU3 = investointitavaroiden Y-arvo

4 Muut raaka-aineet

$$\Delta MUMU = 0.133 * FHWR + 0.300 * \Delta FHWR_{-1} + 0.256 * \Delta FHWR_{-2} + 1.707 \\ (2.48) \quad (8.60) \quad (6.77) \quad (2.48)$$

$$R2C = 0.74$$

$$DW = 1.12$$

$$SE = 2.93$$

MUMU = muiden raaka-aineiden (pl. raakaöljy ja metalliteollisuuden raaka-ainet) Y-arvo

5 Investointitavarat

$$\Delta MU3 = 0.220 * \Delta USPX + 0.087 * \Delta JAPX + 0.261 * \Delta GEPX \\ + 0.051 * \Delta FRPX + 0.153 * \Delta UKPX + 0.228 * \Delta SWPX$$

MU3 = investointitavaroiden tuonnin Y-arvo
USPX = USA:n viennin Y-arvo
JAPX = Japanin viennin Y-arvo
GEPX = Länsi-Saksan viennin Y-arvo
FRPX = Ranskan viennin Y-arvo
UKPX = Englannin viennin Y-arvo
SWPX = Ruotsin viennin Y-arvo

6 Kulutustavarat

$$\Delta MU4 = 0.086 * \Delta USPX + 0.231 * \Delta JAPX + 0.236 * \Delta GEPX \\ + 0.079 * \Delta FRPX + 0.132 * \Delta UKPX + 0.236 * \Delta SWPX$$

MU4 = kulutustavaroiden tuonnin Y-arvo

4.2.1 TUONNIN ARVO

26-2-1985

MILJ. MK, %-MUUTOKSIA

	1983	1984	1985	1986	1987
RAAKA-GLJY	12548.0	11904.1	12594.6	12531.6	12406.3
	11.0%	-5.1%	5.8%	-0.5%	-1.0%
MUUT RAAKA-AINEET	32209.0	35091.8	39051.9	41761.2	41839.9
	7.9%	9.0%	11.3%	6.9%	0.2%
POLTTO- JA VOITELUAINHEET	5006.0	5036.9	5282.7	5324.8	5378.1
	2.8%	0.7%	4.8%	0.8%	1.0%
INVESTOINTITAVARAT	10860.0	10987.5	12305.5	13561.9	14149.6
	18.1%	1.2%	12.0%	10.2%	4.3%
KULUTUSTAVARAT	10572.0	11457.5	12676.4	13709.5	14445.1
	15.8%	8.4%	10.6%	8.1%	5.4%
MUUT TAVARAT	333.0	202.0	202.0	202.0	202.0
	-19.4%	-39.3%	0.0%	0.0%	0.0%
TAVARAT YHTEENSÄ	71528.0	74681.9	82113.1	87091.1	88421.0
	10.5%	4.4%	10.0%	6.1%	1.5%
ITATUONTI	20468.0	19751.0	21392.0	22727.0	23269.0
	13.5%	-3.5%	8.3%	6.2%	2.4%
LANSITUONTI	51060.0	54930.9	60721.1	64364.1	65152.0
	9.3%	7.6%	10.5%	6.0%	1.2%
KORJAUSERÄ TULLI-SNA	579.0	570.0	600.0	600.0	600.0
TAVARAT (SNA)	72107.0	75251.9	82713.1	87691.1	89021.0
	10.7%	4.4%	9.9%	6.0%	1.5%
PALVELUKSET	10716.0	12950.0	14400.0	15600.0	16700.0
	16.2%	20.8%	11.2%	8.3%	7.1%
KULJETUS YM	2559.0	2800.0	3000.0	3150.0	3300.0
	5.3%	9.4%	7.1%	5.0%	4.8%
SUOM KUL ULKOMAILLA	3594.0	4250.0	4800.0	5350.0	5900.0
	14.2%	18.3%	12.9%	11.5%	10.3%
MUUT PALVELUKSET	4563.0	5900.0	6600.0	7100.0	7500.0
	25.3%	29.3%	11.9%	7.6%	5.6%
TAVARAT JA PALVELUKSET	82823.0	88201.9	97113.1	103291.1	105721.0
	11.4%	6.5%	10.1%	6.4%	2.4%

4.2.2 TUONNIN MAARA

26.2-1985

%-MUUTOKSIA EDELLISVUOTISESTA

	1983	1984	1985	1986	1987
RAAKAOLJY	6.5	-8.8	0.0	0.0	-1.0
MUUT RAAKA-AINEET	1.5	3.2	5.7	3.0	-2.3
POLTTO- JA VOITELUAINHEET	4.6	-1.2	1.0	1.0	1.0
INVESTOINTITAVARAT	6.2	-2.5	8.0	7.0	1.0
KULUTUSTAVARAT	4.6	3.6	7.0	5.0	2.0
TAVARAT YHTEENSÄ	3.4	-0.2	5.0	3.3	-0.7
ITATUONTI	8.8	-9.6	0.5	5.5	1.2
LANSITUONTI	1.4	3.7	6.6	2.6	-1.4
PALVELUKSET	4.8	11.5	5.4	4.7	3.9
TAVARAT JA PALVELUKSET	3.8	1.3	5.0	3.5	0.0

4.2.3 TUONTIHINNAT

26.2-1985

1987

	1984 AR- VON %-OS	1984	1985	1986	1987
RAAKAOLJY	15.9	4.0	5.8	-0.5	0.0
MUUT RAAKA-AINEET	47.0	5.6	5.3	3.8	2.5
POLTTO- JA VOITELUAINHEET	6.7	1.9	3.8	-0.2	0.0
INVESTOINTITAVARAT	14.7	3.8	3.7	3.0	3.3
KULUTUSTAVARAT	15.3	4.6	3.4	3.0	3.3
TAVARAT YHTEENSÄ	100.0	4.6	4.6	2.6	2.2
ITATUONTI	26.4	6.7	7.8	0.7	1.2
LANSITUONTI	73.6	3.8	3.7	3.3	2.6
PALVELUKSET	17.3	8.4	5.5	3.5	3.0
TAVARAT JA PALVELUKSET	118.1	5.1	4.9	2.8	2.4

Kansantalouden osasto
Airi Jussila/TN, AR

7.3.1985

EC12

PALVELUSTEN VIENTI JA TUONTI V. 1985 - 87

1 Palvelusten vienti

Palvelusten vienti, %-muutokset

	1984	1985	1986	1987
ARVO				
syksy -84	2.5	12.2	8.4	
kevät -85	4.9	9.2	6.9	5.6
MÄÄRÄ				
syksy -84	-4.2	5.3	2.8	
kevät -85	-4.4	2.1	1.9	0.6
HINNAT				
syksy -84	7.0	6.5	5.5	
kevät -85	9.8	7.0	5.0	5.0

Palvelusten vienti, milj. markkaa

ARVO				
syksy -84	14 800	16 600	18 000	
kevät -85	15 150	16 550	17 700	18 700

1.1 Palvelusten viennin määrä

Palvelusten viennin määrän vuonna 1982 alkanut supistuminen kääntyy lieväksi määrän kasvuksi vuonna 1985. Viennin määrän kasvu kuitenkin heikkenee ennusteperiodin loppua kohden.

Kuljetuspalvelusten viennin määrä on supistunut vuodesta 1982 lähtien. Tavaraviennin voimakkaana kasvuvuonna 1984 kuljetuspalvelusten viennin määrä pysyi edellisen vuoden tasolla. Vuonna 1985 oletetaan puolestaan tavarantuonnin estävän kuljetuspalvelusten viennin määrän supistumisen. Idänvientiin painottuva tavaraviennin kasvu ei lisää merkittävästi kuljetuspalvelustuloja. Ennusteperiodin loppua kohden kuljetuspalvelusten viennin määrä kääntyy laskuun tavarankaupan väimentumisen ja kansainvälisen laivarahtimarkkinoiden kireän kilpailun johdosta.

Matkustuspalvelusten viennin määrä supistui voimakkaasti vuosina 1982 ja 1983, kun taas vuonna 1984 matkustustuloja saatiin määrältään saman verran kuin edellisellä vuonna. Ennusteperiodilla oletetaan matkustustulojen pysyvän vuoden 1984 tasolla.

Kansantalouden osasto
Airi Jussila/TN, AR

7.3.1985

EC12

Muiden palvelusten viennin määrä supistui vuodesta 1983 alkaen, erityisen voimakkaasti vuonna 1984. Syynä viennin määrän supistumiseen oli Neuvostoliitosta saatujen projektivientitulojen romahtaminen. Ennusteperiodilla arvioidaan muiden palvelusten viennin määrän lievästi kasvavan. Neuvostoliiton projektivientitulot alkavat uudelleen hieman kasvaa ja muiden palvelustulojen kuin projektitulojen oletetaan myös kasvavan.

SNTL:n projektivienti, milj. SUR

	1984	1985	1986	1987
tavarat	38	40	60	60
palvelut + tuotannon- tekijätulot	90	120	180	180
yhteensä	128	160	240	240

1.2 Palvelusten vientihinnat

Palvelusten vientihinnat on ennustettu Suomen kuluttajahinnan ja ulkomaisen hintakehityksen perusteella.

%-muutos	1984	1985	1986	1987
tavaroiden vienti- hinnat	5.8	4.5	2.1	1.6
OECD-maiden bkt-hinta	3.1	3.6	3.9	3.9
SVT-maiden bkt-hinta	5.1	5.1	4.9	4.3
Suomen bkt-hinta	7.6	5.5	4.6	4.3
Suomen kuluttaja- hinta	7.1	5.7	4.6	4.2
Palvelusten vientihinnat	9.8	7.0	5.0	5.0

Kansantalouden osasto
Airi Jussila/TN, AR

7.3.1985

EC12

2 Palvelusten tuonti

Palvelusten tuonti, %-muutokset

	1984	1985	1986	1987
ARVO				
syksy -84	15.2	11.3	8.0	
kevät -85	20.8	11.2	8.3	7.1
MÄÄRÄ				
syksy -84	9.2	4.5	3.3	
kevät -85	14.0	5.4	4.7	3.9
HINNAT				
syksy -84	5.5	6.5	4.5	
kevät -85	6.0	5.5	3.5	3.0

Palvelusten tuonti, milj. markkaa

ARVO				
syksy -84	12 350	13 750	14 850	
kevät -85	12 950	14 400	15 600	16 700

2.1 Palvelusten tuonnin määrä

Palvelusten tuonnin määrä kasvoi voimakkaasti vuonna 1984 matkustusmenojen ja ulkomaankauppaan liittyvien provisiomenojen kasvun johdosta. Ennusteperiodilla tuonnin määrän kasvu on tasaista. Tavarankaupan vaimentumisen seurauksena tuonnin määrän kasvu putoaa kuitenkin vuoden 1984 kasvulukemista.

Kuljetuspalvelusten tuonnin määrän oletetaan seuraavan tavarankaupan kehitystä ennusteperiodilla. Vuosina 1985 - 86 esiintyy vielä hieman kasvua, mutta vuonna 1987 kuljetusmenojen kasvu pysähtyy.

Matkustuspalvelusten tuonnin määrän kasvu jatkuu ennusteperiodilla tasaisena.

Muiden palvelusten tuonnin määrän kasvu oli vuonna 1984 hyvin voimakasta, koska ulkomaankauppaan liittyvät provisiomaksut nousivat. Ennusteperiodilla, osittain tavarankaupan vaimentumisen johdosta muiden palvelusten tuonnin määrän kasvu vaimenee.

Kansantalouden osasto
Airi Jussila/TN, AR

7.3.1985

EC12

2.2 Palvelusten tuontihinnat

Palvelusten tuontihinnat on ennustettu tavaroiden tuontihintojen perusteella. Koska palvelusten tuontihintaan vaikuttaa myös kotimainen hintataso, palvelusten tuontihinnat ovat hie-
man tavaroiden tuontihintoja korkeampia.

%-muutos	1984	1985	1986	1987
tavaroiden tuonti- hinnat	4.6	4.8	2.6	2.2
OECD-maiden bkt-hinta	3.1	3.6	3.9	3.9
SVT-maiden bkt-hinta	5.1	5.1	4.9	4.8
Suomen bkt-hinta	7.6	5.5	4.6	4.3
Palvelusten tuontihinnat	6.0	5.5	3.5	3.0

3 Palvelustaseet

Palvelustaseet, milj. markkaa

	1984	1985	1986	1987
kuljetus	4 000	4 300	4 550	4 700
matkustus	-1 200	-1 550	-1 950	-2 300
muut palvelukset	-600	-600	-500	-400
yhteensä	2 200	2 150	2 100	2 000

4 Palvelussektorin yhteydessä ennustetut muut erät

Nettovaikutus vaihtotaseeseen, milj. markkaa

tavarankaupan korjauserät	-740	-800	-800	-800
palkat ja sos.- vak.maksut	470	350	250	250
tulon- siirrot	-850	-1 200	-1 480	-1 700
yhteensä	-1 120	-1 650	-2 030	-2 250

YRITYSSEKTORI

1 Tuotanto

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	BKT _{mh}	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori	BKT _{mh}	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori
1984	2.9	3.5	2.9	4.0	5.5	4.7
1985	3.5	4.1	3.6	5.0	6.6	5.9
1986	2.7	2.9	2.8	2.5	2.5	3.1
1987	1.5	1.1	1.6			

Kokonaistuotannon kasvu jäi viime vuonna prosentin alle ennustetun. Tänä vuonna on arvioitu, että se jäisi jopa 1.5 prosenttia syksyn arviota heikommaksi. Tämä johtuu siitä, että kysyntä v. 1984 jää huomattavasti ennustettua heikommaksi. Liitekuvioissa 3a - 6a on esitetty teollisuuden tuotannon kehitys.

Teollisuustoimialoittaiset tuotannon kasvuarviot:

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	Metsä	Metalli	Muu	Metsä	Metalli	Muu
1984	6.8	4.9	.6	8.5	6.5	3.0
1985	4.5	5.0	3.0	7.0	7.5	5.5
1986	2.0	4.0	2.5	-2.0	5.0	3.0
1987	0	2.0	1.0			

2 Työvoimamarkkinat

2.1 Työpanos

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	Koko työ- panos	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori	Koko työ- panos	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori
1984	1.0	-1.5	1.9	.5	-.5	1.7
1985	.8	0	1.0	1.5	1.0	1.9
1986	.5	0	.4	.5	-1.0	1.5
1987	0	-1.0	-.1			

Työvoiman kysynnän kehitys on heikompi kuin syksyn arvioissa, varsinkin teollisuudessa. Kun työpanos historiassa tyypillisesti on kasvanut nopeammin suhdannehuipun jälkeisenä vuonna, on nyt arvioitu, että työpanoksen kasvu hidastuu kaikkina ennustevuosina. Edelleen on arvioitu, että työllisten määrä kasvaa jonkin verran nopeammin kuin tehdyt työtunnit. Tämä heijastaa sitä, että yritykset laskusuhdanteessa ensisijaisesti säättävät työvoimakustannuksiaan työtuntien kautta.

Palkansaajien kokonaistyöpanos nousee vuosina 1985 - 86 ja jää vuonna 1987 edellisen vuoden tasolle. Ennusteura pysyy syksyn ennusteeseen verrattuna ennallaan. Ongelmana on se, että työpanos Tilastokeskuksen mukaan vuonna 1984 kasvoi syksyn ennusteen mukaisesti (+1.0 %), vaikka bkt kasvoi ainoastaan 2.9 % (4 prosenttia sijasta).

Myös teollisuuden työpanoksen taso jää kaikkina ennustevuosina alle syksyn ennusteen tasoa, mikä seuraa ennen kaikkea vuoden 1984 kehityksestä. Teollisuuden työpanos supistui viime vuonna prosenttia ennakoitua enemmän (syksyn arvio -0.5 %, kevään 1985 arvio -1.5 %). Seuraavassa taulukossa on esitetty keskeisimmät tuottavuusluvut (ks. myös liitekuviot).

Tuottavuuskehitys 1984 - 87, tuotannon kasvu/työpanoksen kasvu:

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	Koko kansantalous	Teollisuus (avoin sektori)	Suljettu yritys-sektori	Koko kansantalous	Teollisuus (avoin sektori)	Suljettu yritys-sektori
1984	1.9	5.1	1.0	3.0	6.0	3.0
1985	2.7	4.1	2.6	3.5	5.6	4.0
1986	2.2	2.9	2.4	1.5	3.5	1.6
1987	1.5	2.1	1.7			

Tuottavuus jää 1985 syksyn arvioon verrattuna heikommaksi molemmissa sektoreissa. Sen sijaan suljetun sektorin tuottavuus vuonna 1986 on syksyn arviota parempi ja näin ollen kokonaistuottavuus jää jonkin verran korkeammaksi vuonna 1986.

2.2 Työvoima

Työvoiman kysyntä jää tänä vuonna 18 000 henkeä syksyn arviota heikommaksi. Tämä on jo omiaan nostamaan työttömyyslukuja. (Syksyn työttömyysarvio vuodelle 1985 oli 128 000 henkeä, nyt arvio on 157 000). Työvoiman kokonaiskysyntä kasvaa kuitenkin

edelleen kaikkina ennustevuosina eli yhteensä 45 000 henkeä. Kasvua ylläpitää edelleen palveluelinkeinot. Vaikka metalliteollisuudessa on arvioitu työvoiman kysynnän kasvavan n. 10 000 vuosina 1985 - 87, koko teollisuuden työllisyys ennusteperiodina pysyy lähes muuttumattomana. Etenkin tekstiili- ja vaatetusteollisuus supistavat työvoimaansa.

Samalla kun työvoiman kysyntä syksyn ennusteeseen verrattuna heikkenee myös työvoiman tarjonta edelleen kasvaa. Tämä arvio perustuu siihen, että kaikkien 1984 ja tämän vuoden alussa päätettyjen työvoimapolitiittisten toimenpiteiden on oletettu vaikuttavan työvoiman tarjontaan. Kun työikäisen väestön ennuste-poikkeama (syksyyn verrattuna) otetaan huomioon, työvoiman tarjonta kasvaa tänä ja ensi vuonna vajaat 20 000 henkeä. Toimeentulomahdollisuuksien parantuminen nostaa osallistumisastetta. On kuitenkin epävarmaa, miten työajan lyhentäminen ja kotihoidontuki vaikuttaa työvoimatasapainoon. Kuntien ja valtion osalta voidaan odottaa, että kotihoidontuki parantaa työllisyyttä, kun sen sijaan ei ole selvää, miten yritykset reagoivat. Ei myöskään ole selvää, miten työajan lyhentäminen vaikuttaa. Ennusteessa on arvioitu, että se hieman parantaa työllisyyttä.

Työvoiman kysyntä kasvaa hitaammin kuin työvoiman tarjonta (koko ennustejaksona 57 000 henkeä). Tästä seuraa, että työttömyys tänä vuonna parhaimmillaan kolmannella neljänneksellä on 5.7 % (koko vuodelle 6.1 %). Sen jälkeen se kasvaa ja on vuonna 1987 6.5 %, eli yli 170 000 henkeä. Seuraavassa on esitetty työvoimatase 1984 - 87.

Työvoimatase 1984 - 87, 1000 henkeä ja %-muutos:

	Kevään 1985 arvio				Syksyn 1984 arvio		
	1984	1985	1986	1987	1984	1985	1986
Työikäinen väestö	3700	3707	3715	3718	3694	3702	3708
määrän muutos	20	7	8	3	14	8	6
%-muutos	.5	.2	.2	.1	.4	.2	.2
Työvoima	2572	2595	2615	2629	2574	2583	2600
määrän muutos	26	23	20	14	28	9	17
%-muutos	1.0	.9	.8	.5	1.1	.3	.7
Työlliset	2413	2438	2453	2458	2421	2455	2467
määrän muutos	23	25	15	5	31	34	12
%-muutos	1.0	1.0	.6	.2	1.3	1.4	.5
Työttömät	159	157	162	171	153	128	133
määrän muutos	3	-2	5	9	-3	-25	5
%-muutos	1.5	-.9	3.2	5.6	-2.0	-16.3	3.9

3 Kannattavuus

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori	Yrittäjä- ja pääomatulojen osuus bkt:sta	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori	Yrittäjä- ja pääomatulojen osuus bkt:sta
1984	40.3	36.2	34.5	40.7	37.8	35.4
1985	40.6	35.6	33.9	41.8	38.4	35.3
1986	39.4	34.8	33.3	40.7	37.0	34.2
1987	38.1	32.7	32.4			

Toimialoittainen kannattavuuskehitys:

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	Metsä	Metalli	Muu	Metsä	Metalli	Muu
1984	46.7	31.5	44.3	46.7	32.0	44.8
1985	47.4	31.7	44.4	47.9	33.2	46.0
1986	45.9	30.8	43.3	45.1	32.5	45.6
1987	44.5	29.3	42.1			

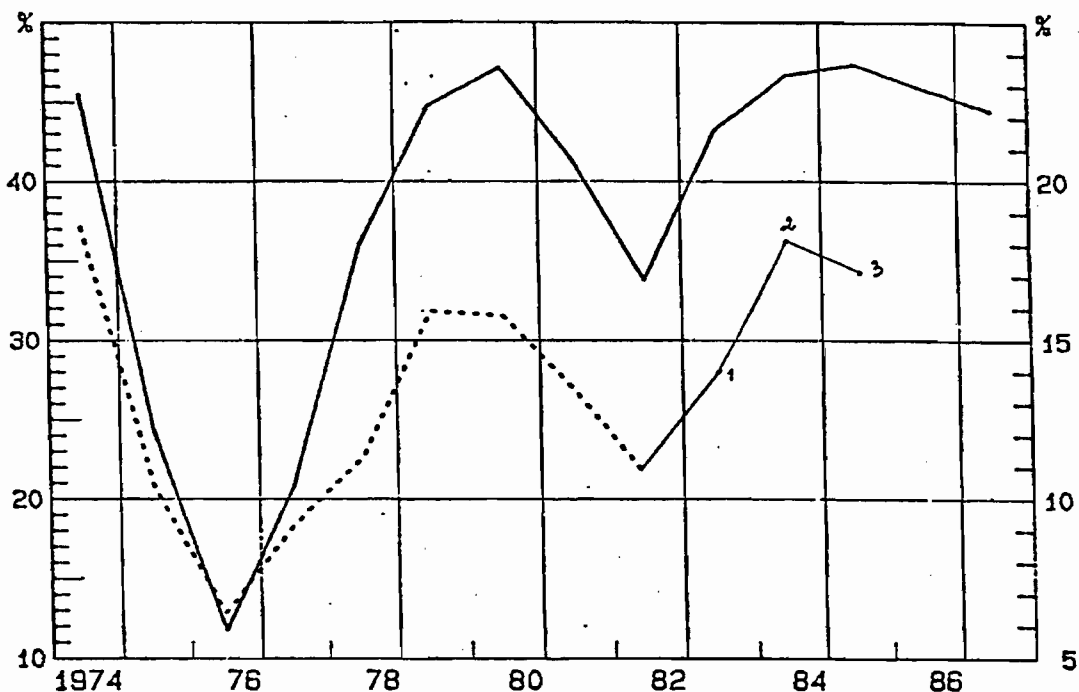
Heikkenevän tuottavuus- ja vaihtosuhtekehityksen myötä sekä teollisuuden ja suljetun sektorin pääomatulojen jalostusarvo-osuudella mitattuna heikkenee syksyyn verrattuna. Kannattavuus on kuitenkin varsin hyvä, eikä laske suhdannevaiheeseen nähden kovin merkitsevästi. Kannattavuus pysyy tänä vuonna kaikilla toimialoilla vähintään vuoden 1984 tasolla. Samaa kehitystä kuvaa käyttökateprosentti. Tänä vuonna metsäteollisuuden käyttökateprosentti on runsaat 17 % ja metalliteollisuuden 14 %. Vastaavat luvut 1984 olivat 18 % ja vajaat 16 %.¹

Käyttökateprosentti viittaa tänä vuonna kannattavuuden lievään laskuun, kun taas pääomatulojen osuus jalostusarvomittari osoittaa, ettei kannattavuus tänä vuonna ainakaan olisi heikompi kuin 1984. Joka tapauksessa teollisuuden kannattavuus on molemmilla mittareilla erittäin suotuisa.

¹Käyttökateprosentit perustuvat UR-osaston kannattavuuslaskelmiin.

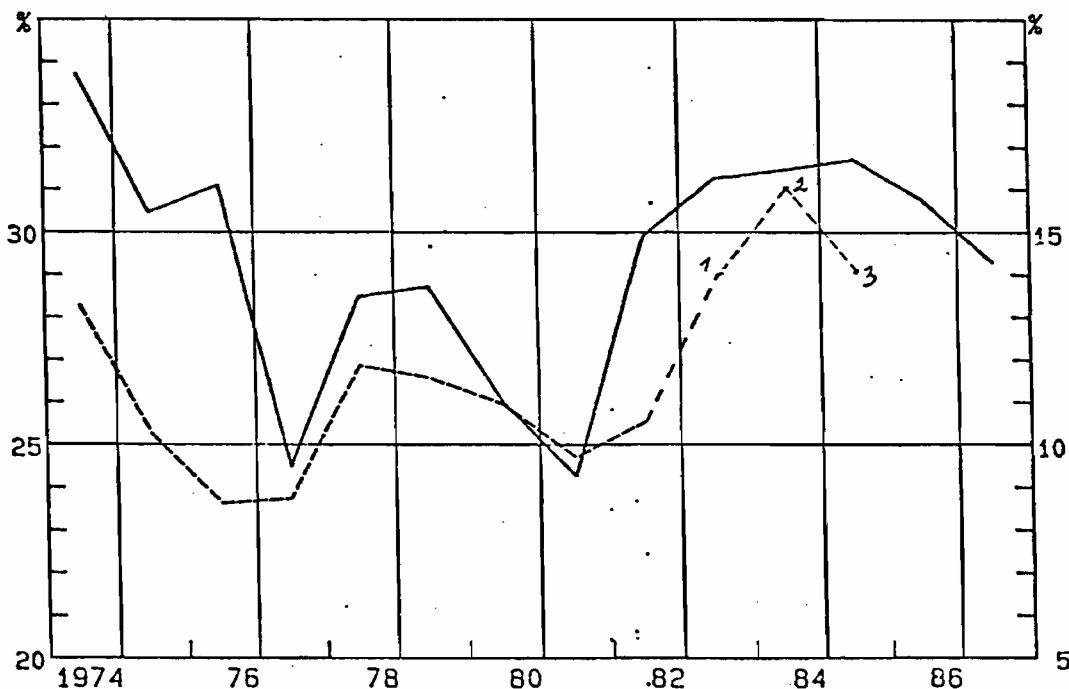
METSÄTEOLLISUUS (TOL 33 JA 341)

PÄÄOMATULOJEN OSUUS JALOSTUSARVOSTA (VAS. AST.)
KÄYTTÖKATTEEN OSUUS LIIKEVAIHDOSTA (OIK. AST.)

METALLITEOLLISUUS (TOL 37 JA 38)

PÄÄOMATULOJEN OSUUS JALOSTUSARVOSTA (VAS. AST.)
KÄYTTÖKATTEEN OSUUS LIIKEVAIHDOSTA (OIK. AST.)

Arviot 1 - 3 perustuvat UR:n kannattavuuslaskelmiin koskien suuryrityksiä.

4 Kapasiteetin käyttöaste

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio
	Koko teollisuus	Metsä	Metalli	Koko teollisuus
1984	84.5	87.4	85.7	84.6
1985	84.4	88.5	85.3	85.9
1986	83.2	87.7	83.2	83.6
1987	80.8	85.8	79.5	

Kapasiteetin käytön arvioidaan nyt jäävän alhaisemmaksi kuin keväällä. Kapasiteetin käyttöaste jää selvästi alhaisemmaksi kuin aikaisemmissa suhdannehuipuissa, osaksi sen takia että investointitoiminta oli suhteellisen vilkasta vuosina 1982 - 83, osaksi sen takia että tuotannon kasvu jää varsin hitaaksi.

5 Investoinnit

5.1 Kiinteät yksityiset investoinnit

Kiinteiden investointien ennuste on laskenut kevään ennustees- ta. Toteutuneen kehityksen perusteella investointien käynnisty- minen on ajoitettu myöhäisemmäksi eikä myöhemminkään yritysten investointien kasvu yllä samoihin lukemiin kuin aikaisemmissa suhdannenousuissa. Samalla jää kuitenkin myös taantuma lieväksi.

	Kevään 1985 arvio			Syksyn 1984 arvio		
	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori	Koko yritys- sektori	Teollisuus	Suljettu yritys- sektori	Koko yritys- sektori
1984	8.4	-6.6	-0.8	10.3	.1	4.1
1985	8.4	4.4	6.3	17.8	9.4	13.2
1986	6.1	4.6	5.6	10.0	6.8	8.2
1987	.7	2.8	1.3			

5.1.1 Pohdintaa investoinneista

Kevään ennustekierroksella nähtiin yritysten kiinteiden inves- tointien osalta riskien painottuvan ennustettua hitaamman kas- vun suuntaan siitäkin huolimatta, että aikaisempiin suhdanne- nousuihin verrattuna investointien kasvu oli ennustettu hyvin

maltilliseksi. Ainakin viime vuoden osalta epäilykset osoittautuivat oikeiksi ja vaikuttaa siltä, ettei lähivuosinakaan ole edellytyksiä investointien nopealle kasvulle. Tuotannon ja erityisesti tulojen nousu on ennusteessa hidasta. Kun pitkän tähtäyksen kasvunäkymät ovat pessimistisemmät kuin 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuolella, yli koko suhdannejakson tarkasteltu investointiaste jää senaikaista alhaisemmaksi. Pääoman nopeampi kierto ja suhteellisten hintojen muutosten lisäämät korvausinvestoinnit tuskin riittävät kompensoimaan laajennusinvestointien vähennystä. Pääomapalvelusten laskennallinen kustannus on myös selvästi korkeampi suhteessa palkkoihin kuin aikaisemmin, erityisesti jos vertailukoroksi otetaan markkinakorko. Siten eivät myöskään rationalisointi-investoinnit kannata samassa määrin kuin aikaisemmin. Yritysverotus on pääpiirteissään samankaltainen kuin investointien nopean kasvun vuosina, mutta luultavaa on, että kirjanpiloteknologian kehityksen ja verottajien asenteen liberalisoitumisen takia investointien merkitys tuloksentasauskeinona on vähentynyt.

Viimeaikaisen kehityksen perusteella on herännyt myös epäily siitä, että korkean koron vaikutuksesta yritysten investointitoiminnassa ei tapahtuisikaan normaalin suhdannekierron mukaista nopeutumista. Kuitenkin ennusteessa on lähdetty siitä, että investointien taantumavaihe jää lyhyeksi ja että kasvu nopeutuu lievästi jo tämän vuoden alusta alkaen. Viime vuoden osalta investointien kasvulukuja alensi korkojen nousun ohella edellisvuosien investointien korkea taso. Toisaalta korkojen investointeja hillitsevä vaikutus oli osaksi luonteeltaan investointien ajoitukseen vaikuttavaa. Jos korkojen odotettiin laskevan, investointeja kannatti lykätä sekä kustannussyistä että korkoihin liittyvän epävarmuuden pienentämiseksi. Lisäksi uusien pankkiluottojen korot nousivat melko nopeasti pankkien yrittäessä kuroa umpeen keskikoron ja kattokoron välistä kuilua. Kun katto saavutetaan, uusien luottojen korot asettuvat keskikoron tuntumaan, jolloin rahoituksen investointipäättökseen kanalta merkittävä kustannus alenee. Toisaalta koron nousun vaikutuksia ei pidä liioitella siitäkään huolimatta, että nimelliskorkojen nousun ohella inflaatio-odotukset ovat alentuneet. Käytettävissä olevien tietojen mukaan uusien pankkiluottojen keskikorko ei ole noussut kuin ehkä noin yhden prosenttiyksikön koko pankkiluottokannan keskikorkoa korkeammaksi. Tämä viittaa siihen, etteivät rahoituksen marginaalikustannukset ole nousseet oleellisesti siitäkään huolimatta, että rahoitusyhtiöiden kautta välitettävän rahoituksen osuus on kasvanut jonkin

verran.²

5.1.2 Teollisuuden investoinnit

Marraskuun investointikyselyn mukaan teollisuuden investoinnit kasvoivat viime vuonna jokseenkin ennustetusti. Yritysten vastauksissa ennakoidaan kasvun jatkuvan vielä tänä vuonna ja kuluvalle vuodelle suunnitellut investoinnit ovat tehdasteollisuudessa 5 % viimevuotisia suuremmat. Investoinnit näyttävät lisääntyvän nimenomaan suurissa valtionenemmistöisissä yritysissä. Syksyn investointikyselystä saatu arvio teollisuuden seuraavan vuoden investoinneille on ollut keskimäärin 10 % toteutuneita investointeja pienempi, joskin aliarviointi on pienentynyt viime vuosina. Kun aliarvostusprosentti kasvaa investointien nousukäänteessä investointikyselyn vastaukset viittaavat teollisuuden investointitoiminnan vilkastumiseen tänä vuonna, mutta toisaalta kyselyn perusteella ei voida kokonaan sulkea pois myöskään investointien hitaamman kasvun vaihtoehtoa. Ennusteessa on melko varovaisesti arvioitu, että investointien kasvuvauhti pysyy tänä vuonna ennallaan vajaana kymmenenä prosenttina.

Tyypillisesti teollisuuden investointien vaihtelut ovat olleet nyt ennustettua voimakkaampia ja tulokehityksen perusteella investoinnit saattaisivat olla suuremmatkin. Korkean koron ja kapasiteetin odotetun käyttöasteen alhaisuuden ohella teollisuuden investointeja vähentävät lisääntyvät suorat sijoitukset ulkomaille.

5.1.3 Suljetun yrityssektorin investoinnit

Suljetun sektorin investoinnit kehittyivät suotuisasti laman aikana. Verotekijöiden ohella kehitykseen vaikuttivat kevyt rahapolitiikka ja leasing-rahoituksen käytön laajentuminen. Näiden tekijöiden vaikutuksesta erityisesti liikerakennusinvestointien taso oli toissa vuonna poikkeuksellisen korkea. Palautuminen normaalitasolle on omiaan pienentämään kasvuprosentteja tavanomaista alhaisemmaksi.

²Viime vuoden lopulla rahoitusyhtiöiden taseen loppusumma oli vain 6.7 % yritysten velkakannasta. Siten rahoitusyhtiöiden välittämän markkinakorkoisen rahoituksen kustannukset eivät ole koko yrityssektorin investointien kannalta ratkaisevan tärkeitä muuten kuin siinä tapauksessa, että jokaisen investointihankkeen marginaalirahoitus joudutaan ottamaan rahoitusyhtiöiltä.

Kun viennin kerrannaisvaikutukset eivät ole välittömiä investoinnit ajoittuisivat normaalin suhdannekierron mukaan lähinnä ensi vuoteen. Kuitenkin poikkeamat tavanomaisesta suhdanneurasta ovat olleet aikaisemmin suuria. Investointikyselyn tietojen mukaan sähkö-, kaasu- ja vesihuollon investoinnit käynnistyvät jo tänä vuonna. Kaupalla on rakennushankkeita viimevuotista enemmän ja liikenteen investointeja lisäävät kuluvalle vuodelle ajoittuvat autolauttatoimitukset. Siten investointien kasvu nopeutuu jo tänä vuonna koko suljetussa yrityssektorissa. Ensi vuonna investointien kasvu jatkuu tämänvuotisella tasollaan ja hiljenee hieman vuonna 1987.

5.2 Varastoinvestoinnit

	Kevään 1985 arvio		Syksyn 1984 arvio	
	Pl. tilasto- virhe, mmk	Ml. tilasto- virhe, mmk	Pl. tilasto- virhe, mmk	Ml. tilasto- virhe, mmk
1984	-881	-94	800	1303
1985	700	1673	4000	4522
1986	587	1563	1000	1536
1987	-253	723		

Myös varastoinvestointeja on korjattu viime ennusteesta alaspäin. Nousun viivästyminen ja rahoitusaseman vahvistuminen ovat heijastuneet varastoinvestointien supistumisena.

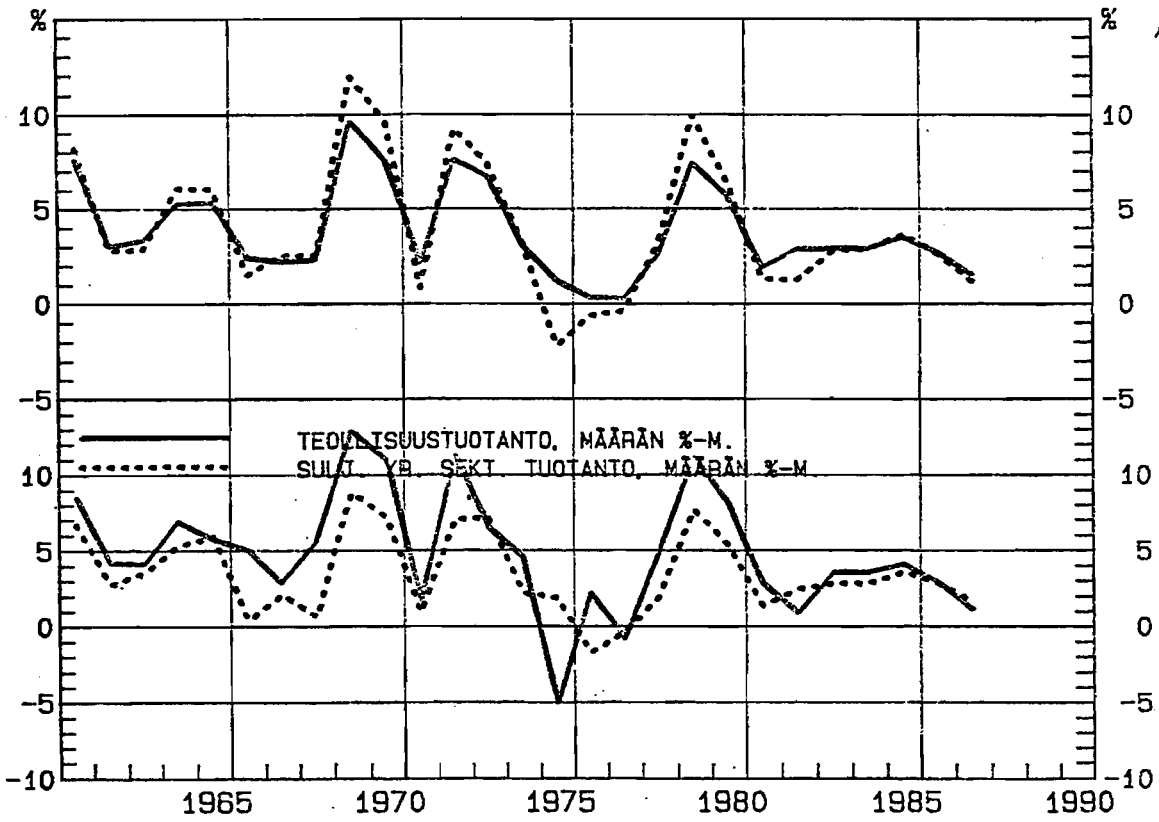
Useat eri tekijät vaikuttavat siihen, että varastojen kasvukontribuutio jää tällä kertaa pienemmäksi kuin normaalissa noususuhdanteessa. Ensinnäkin raaka-aineiden kansainvälinen hintakehitys on poikkeava. Toiseksi yritysten käytettävissä on korkeatuottoinen vaihtoehtoinen sijoituskohte. Kolmanneksi suhdannenousun tasaisuuden takia keskeneräisten töiden ja valmiiden tuotteiden varastojen kasvukontribuutiot jäävät normaalia pienemmiksi. Vaikka varastoinvestoinneissa on laskeva trendi, raaka-ainehankinnat ja tuotannon varastojen kasvu kasvattavat hieman varastoja tänä vuonna.

6 Velat ja rahoitussaatavat

Vaikka yritysten velat ovat kasvaneet viime vuosina selvästi kokonaistuotannon arvoa nopeammin, saatavat ovat kasvaneet samaa tahtia ja yritysten nettovelka on pysynyt suhteessa bruttokansantuotteeseen vakaalla hiukan alle 50 prosentin tasolla. Korkeiden reaalikorkojen velkautuneisuutta supistavaa vaikutusta on vaikea erottaa viime vuosien kehityksestä ainakaan kuvio-

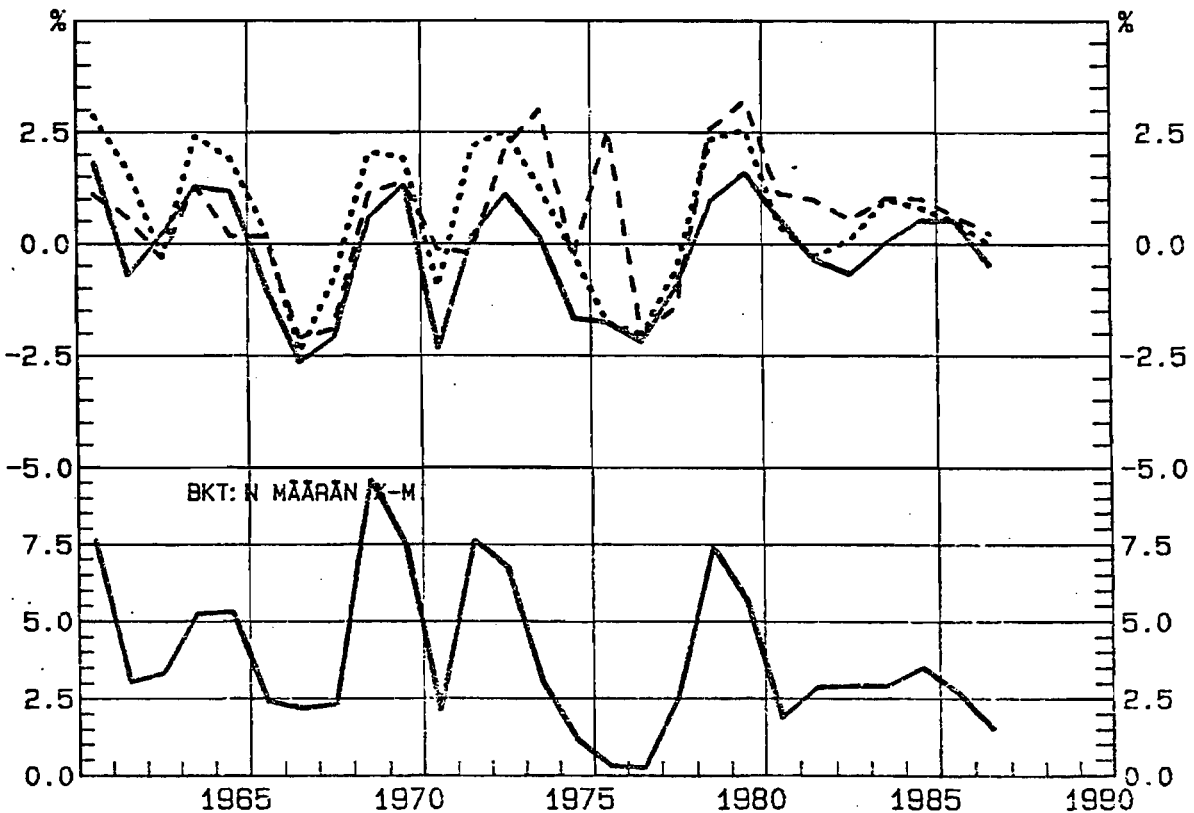
tarkastelun perusteella. Ennusteen mukaan sekä velkojen että saatavien kasvu hidastuu tästä vuodesta alkaen. Kun saatavien lisäys pienenee enemmän kuin velkojen lisäys erityisesti markkinatalletusten voimakkaan kasvun hiljentyessä, yritysten nettovelkaantuneisuus suurenee vuosina 1985 ja 1986 siten, että jälkimmäisenä vuonna nettovelan suhde bkt:hen ylittää niukasti 50 prosentin rajan. Portfolion koostumuksessa viime vuonna tapahtunut muutos ulkomaanrahan määrällisen nettovelan osuuden suurentumisen suuntaan jää ennusteen mukaan pysyväksi. Ulkomaanrahan määrällisen nettovelan osuus koko nettovelasta on ennusteperiodilla noin 40 %.

BKT: N MÄÄRÄN %-MUUTOS
 SUHDANNEHERKÄN BKT: N %-MUUTOS

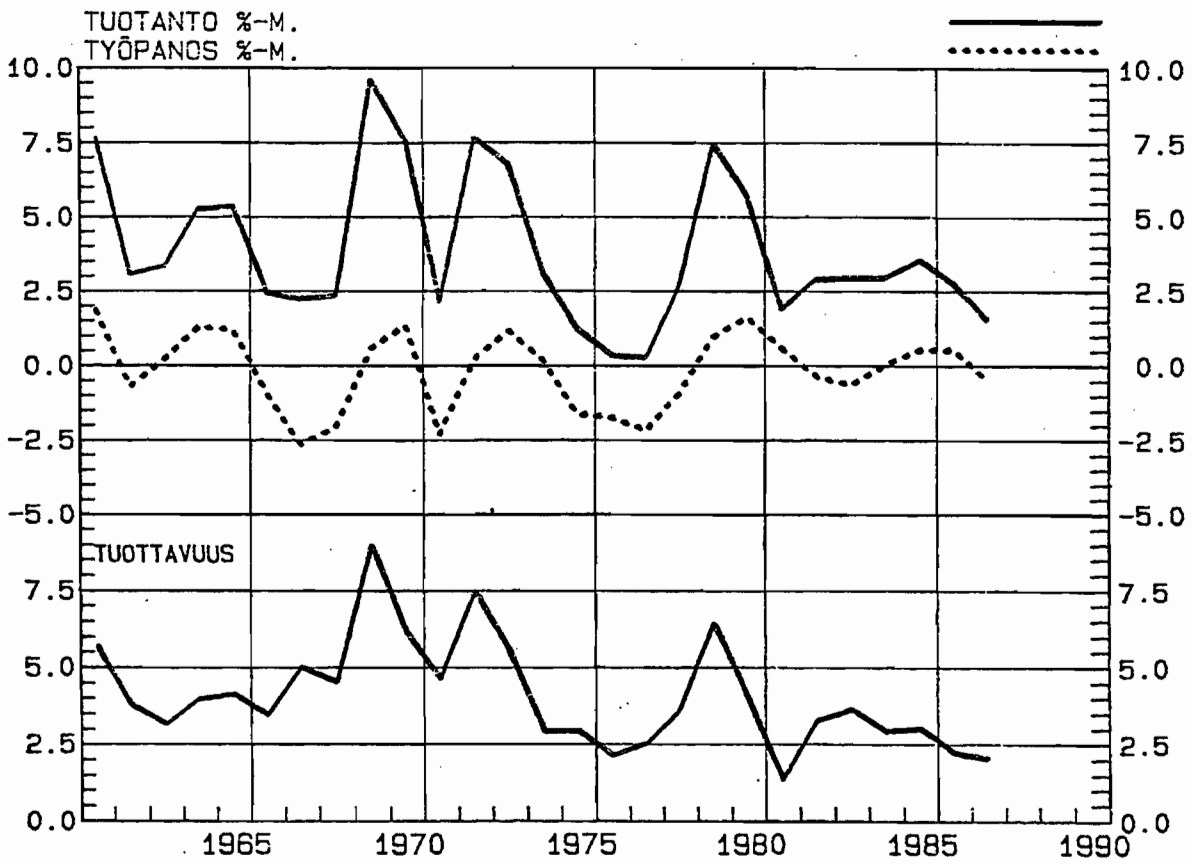
KUUVIO
 1

TYÖPANOS, YHTEENSÄ, %-M.
 TYÖPANOS, PALKANSAAJAT, %-M.
 TYÖLLISET, %-M.

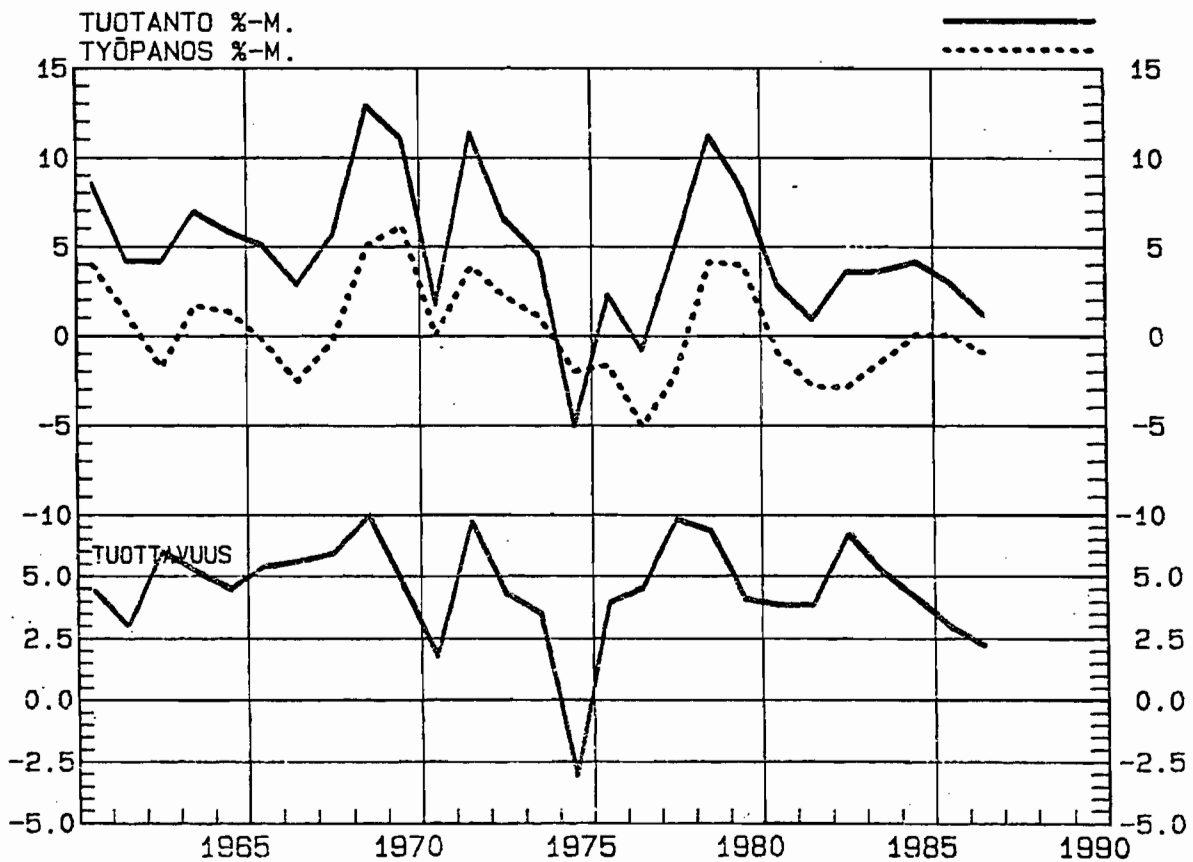
KUUVIO
 2

TUOTANTO JA TYÖPANOS: KOKO KANSANTALOUS

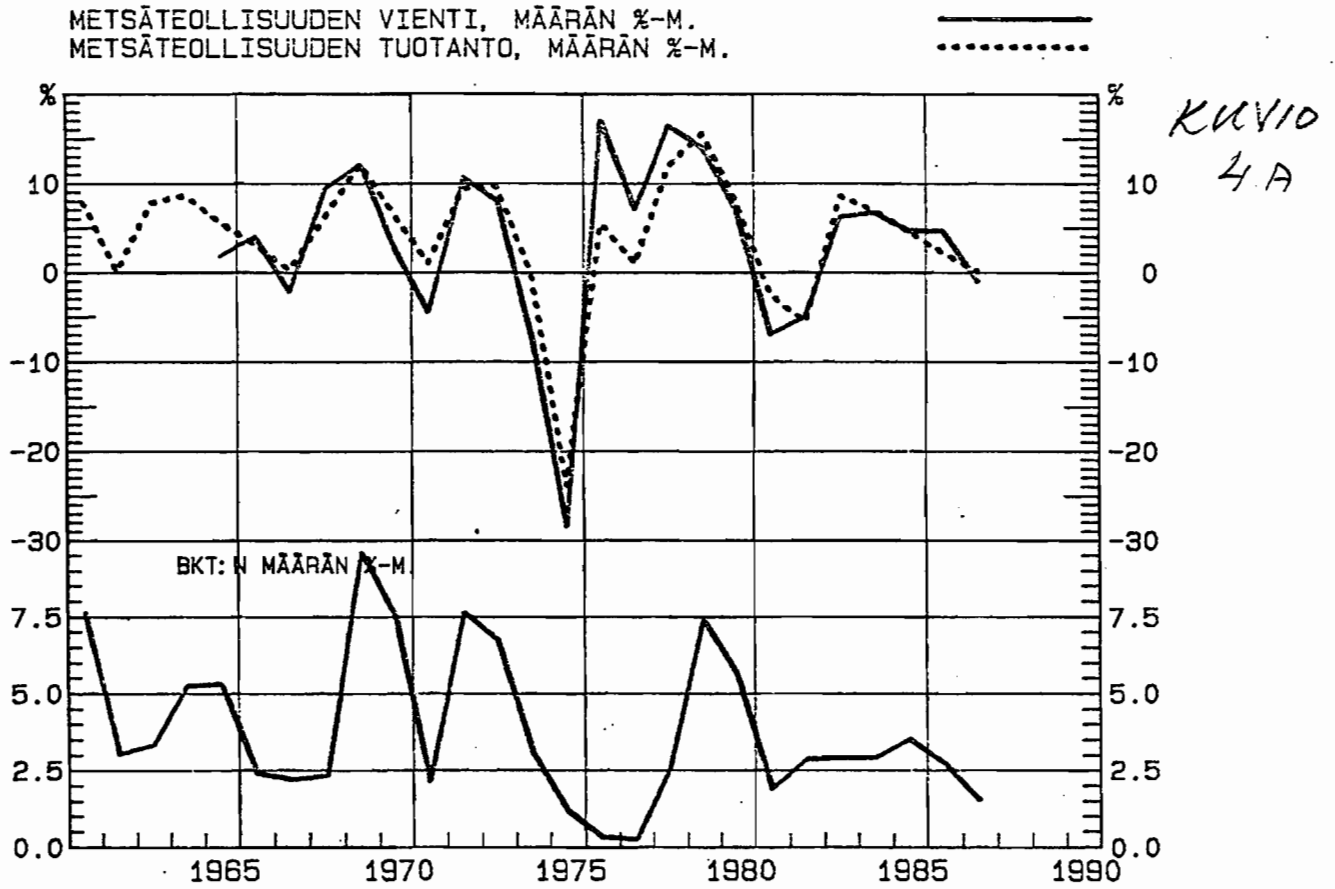
Kuvio
3A

TUOTANTO JA TYÖPANOS: TEOLLISUUS

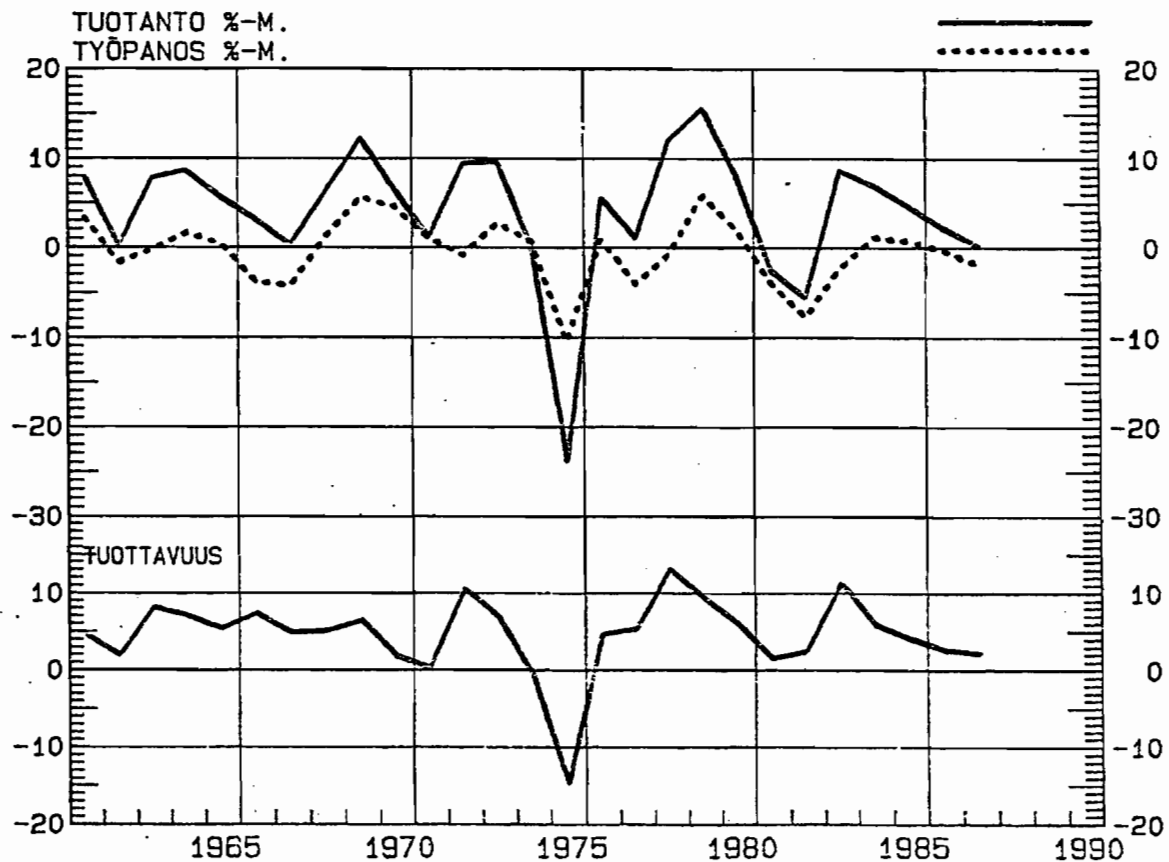
KUVIO
3B

METSÄTEOLLISUUDEN VIENNI JA TUOTANTO

TUOTANTO JA TYÖPANOS: METSÄTEOLLISUUS

KUVIO
4B

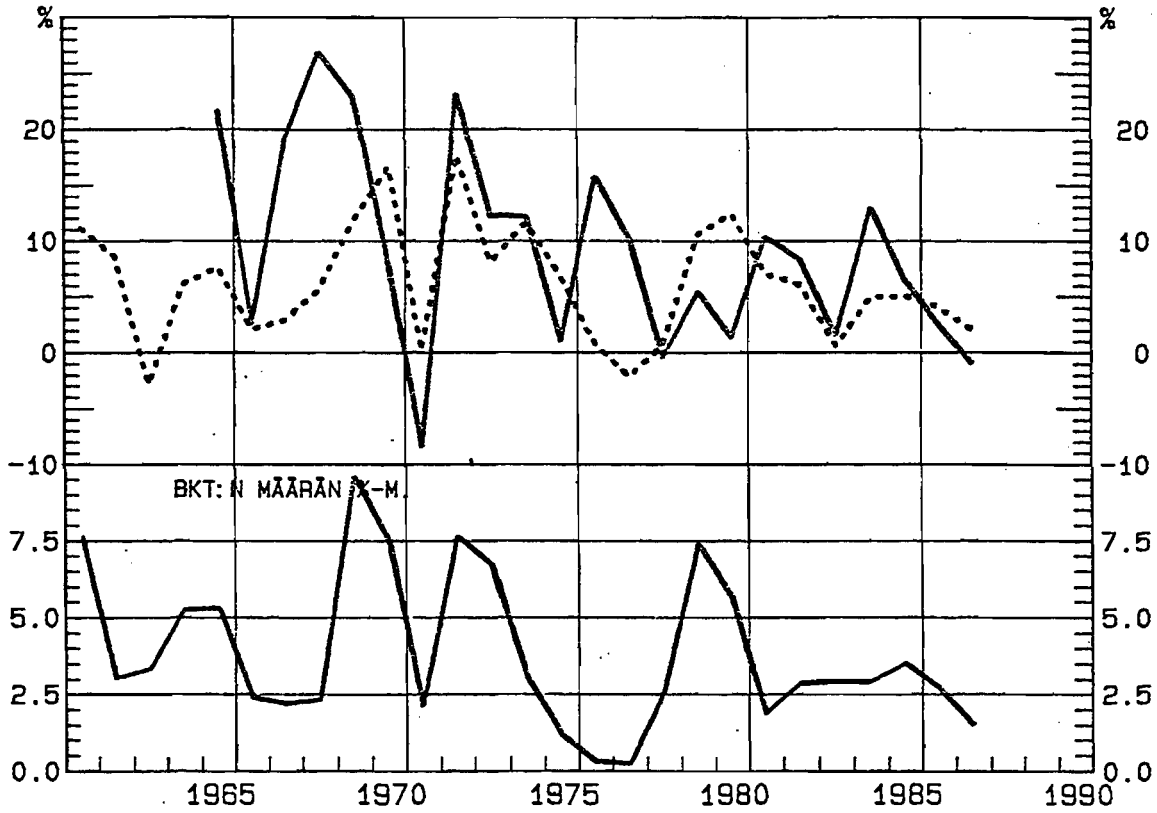

METALLITEOLLISUUDEN VIENNI JA TUOTANTO

METALLITEOLLISUUDEN VIENNI, MÄÄRÄN %-M.
METALLITEOLLISUUDEN TUOTANTO, MÄÄRÄN %-M.

—
.....

KUVID
5A

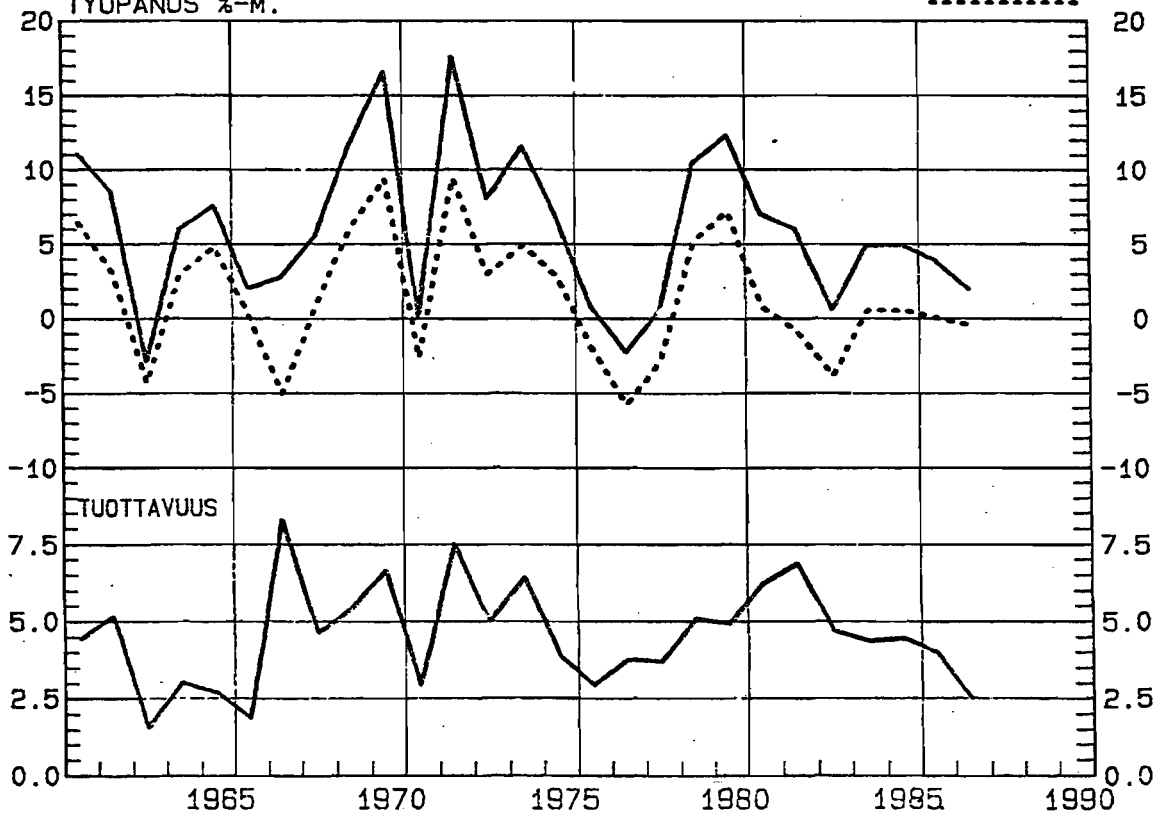

TUOTANTO JA TYÖPANOS: METALLITEOLLISUUS

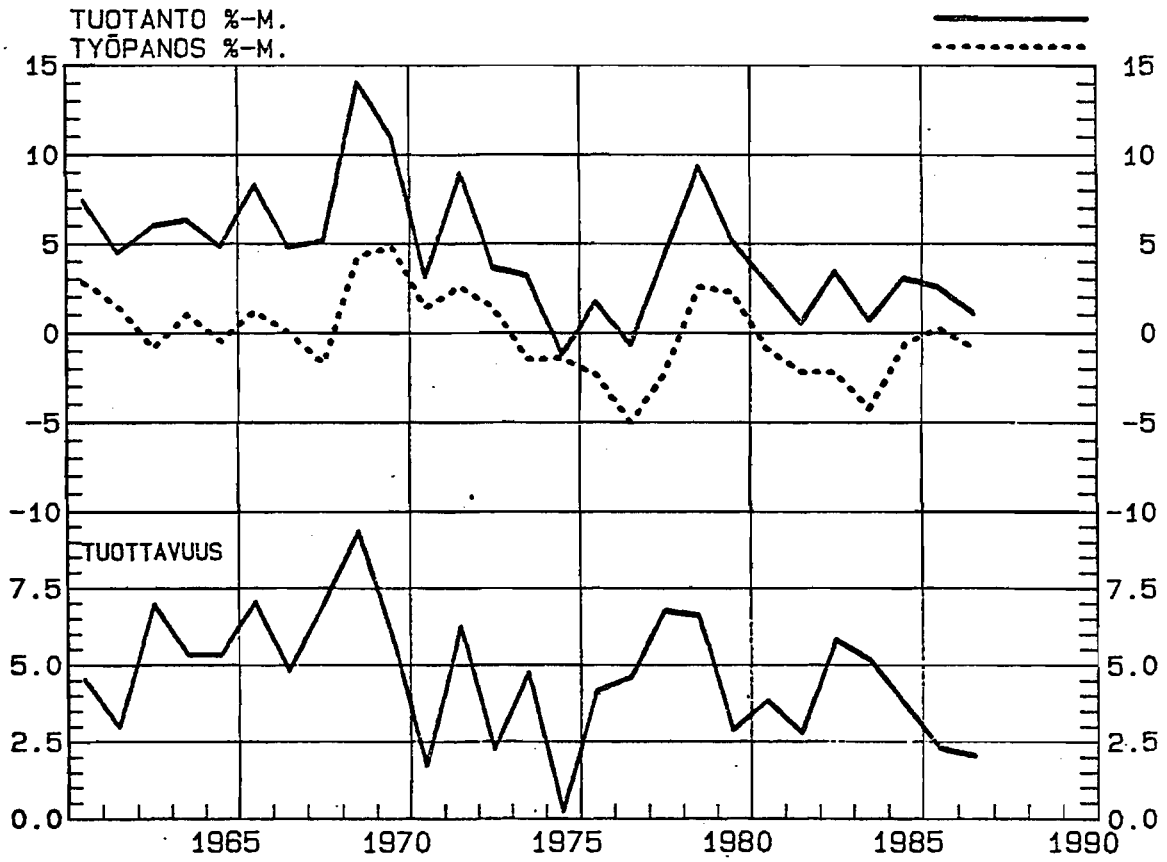
TUOTANTO %-M.
TYÖPANOS %-M.

—
.....

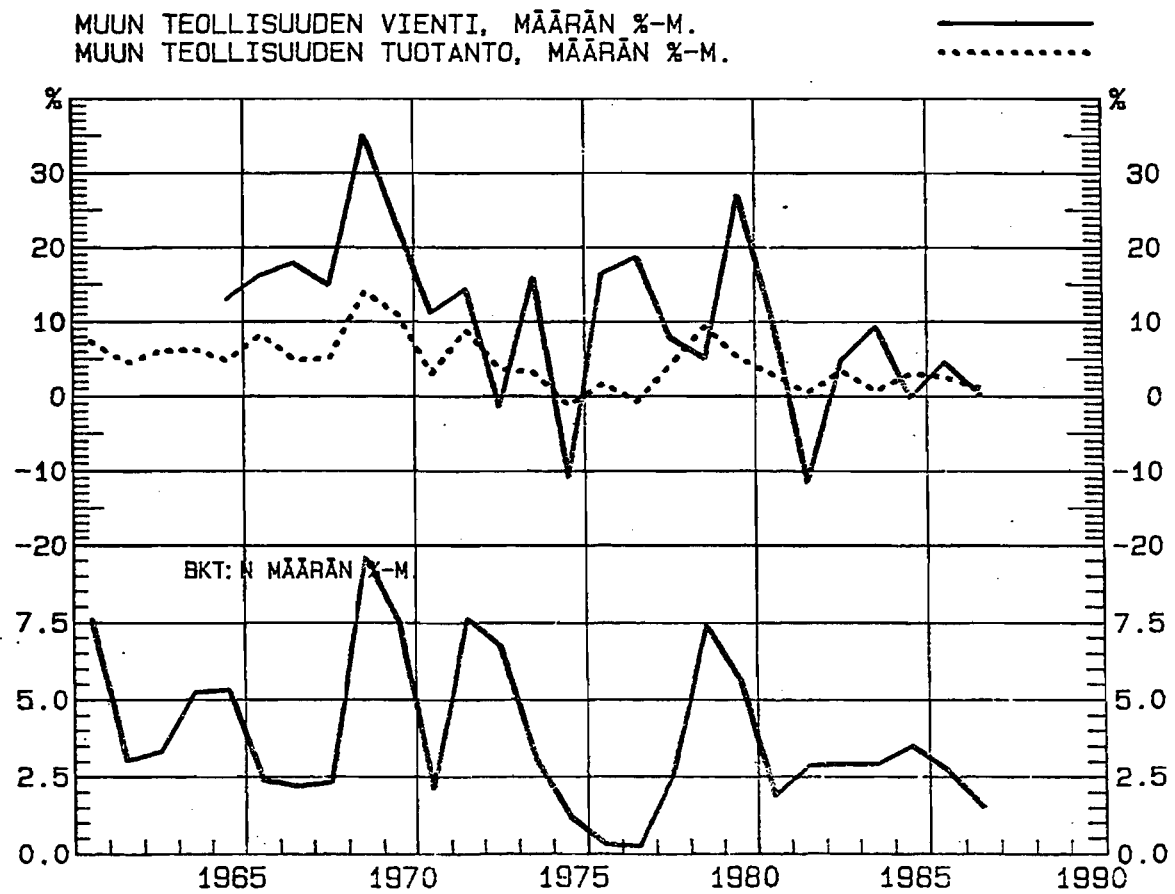
KUVID
5B

TUOTANTO JA TYÖPANOS: MUU TEOLLISUUS

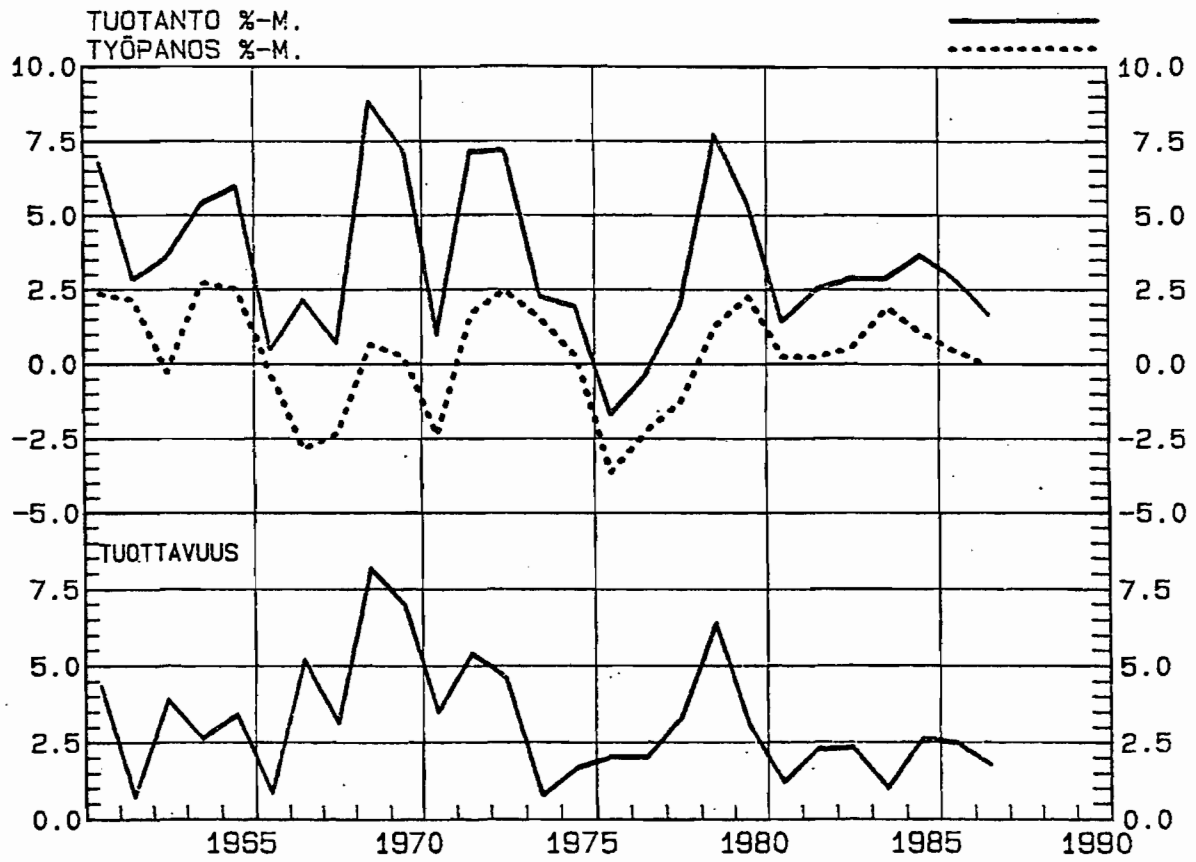

MUUN TEOLLISUUDEN VIENTI JA TUOTANTO

TUOTANTO JA TYÖPANOS: SULJETTU YRITYSSEKTORI

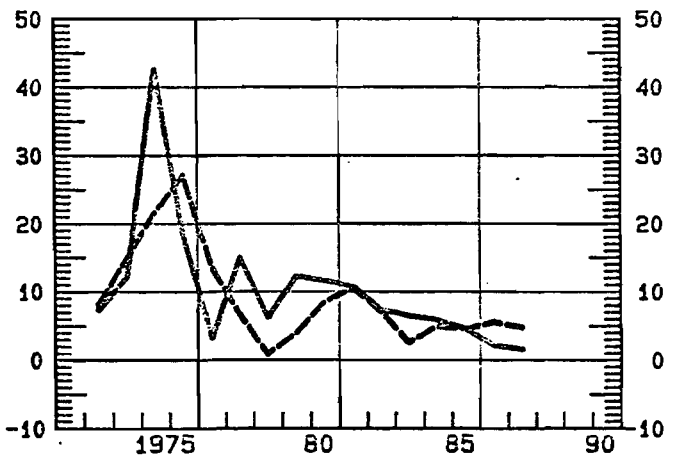
KUVIO
7.

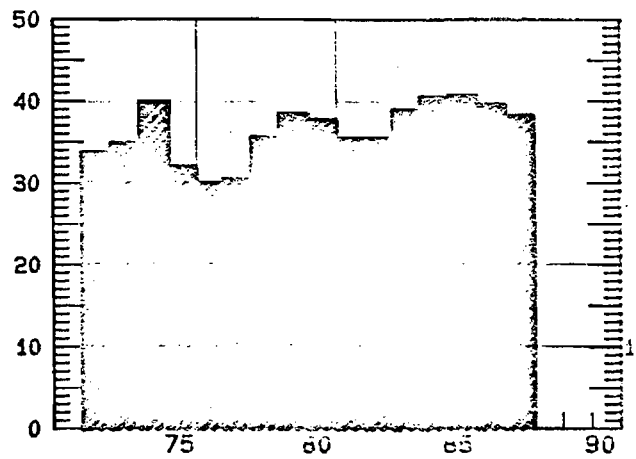
26.2.1985

TEOLLISUUS

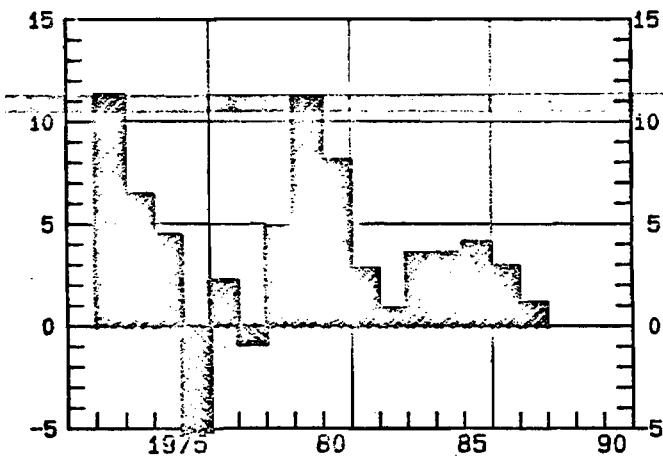
VIENTIHINNAT, %-MUUTOS
YKSIKÖTYÖKUSTANNUKSET, ---

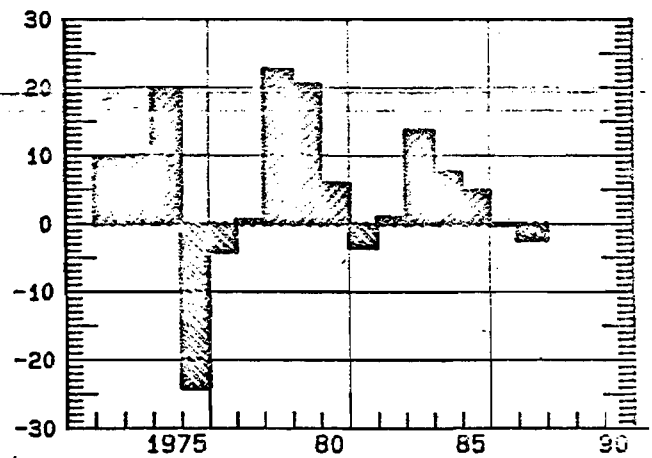
PÄÄMÄTULOJEN OSUUS JALGSTUSARVESTA, %

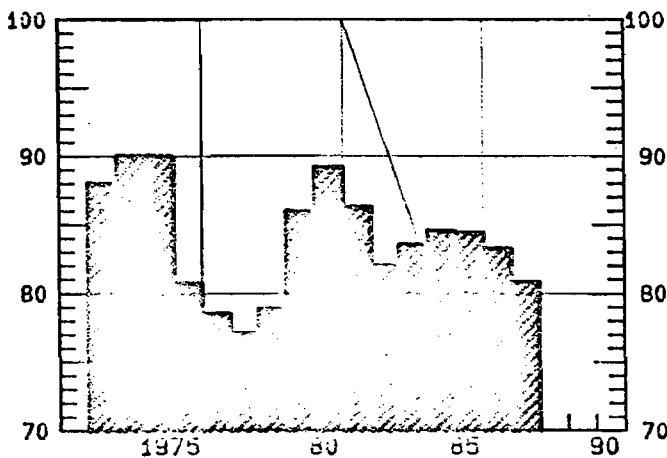
TUOTANTO, %-MUUTOS

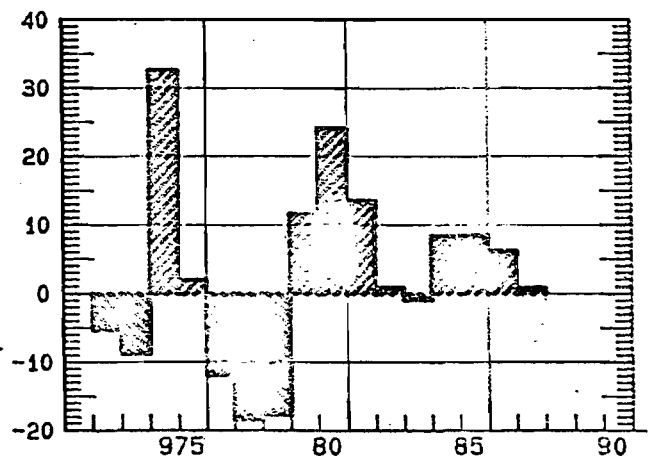
TOIMINTAYLIJÄÄMÄ, %-MUUTOS

KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE, %

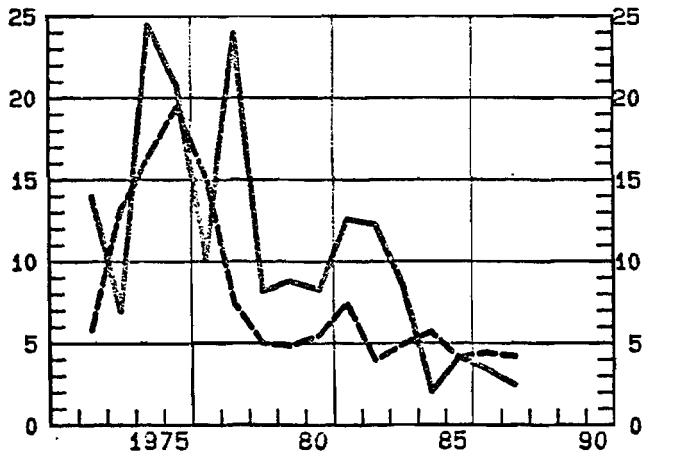
KIINTEÄT INVESTOINNIT, %-MUUTOS

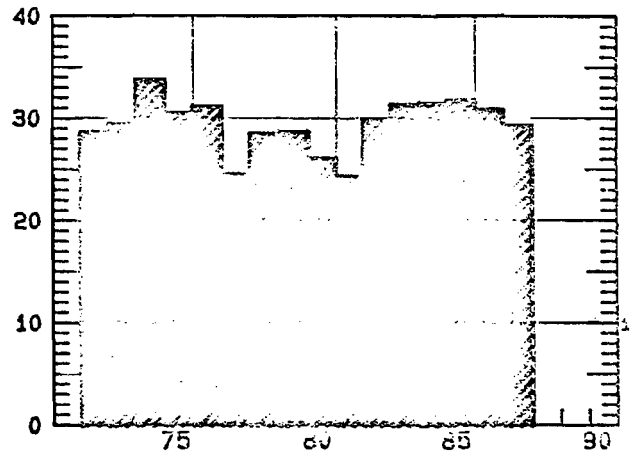
26.2.1985

METALLITEOLLISUUS

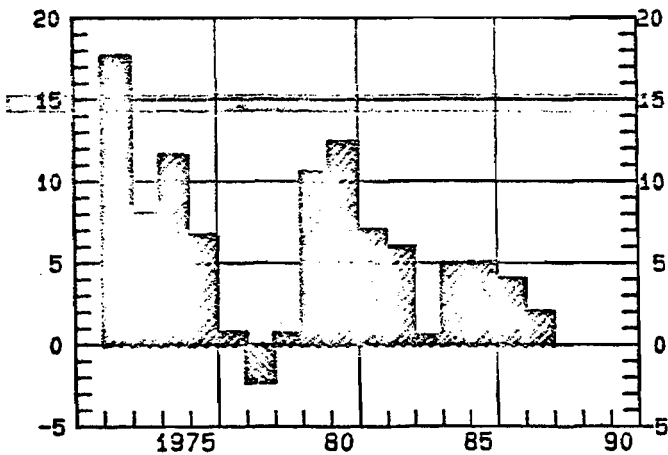
VIENTIHINMAT, %-MUUTOS
YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, -*-

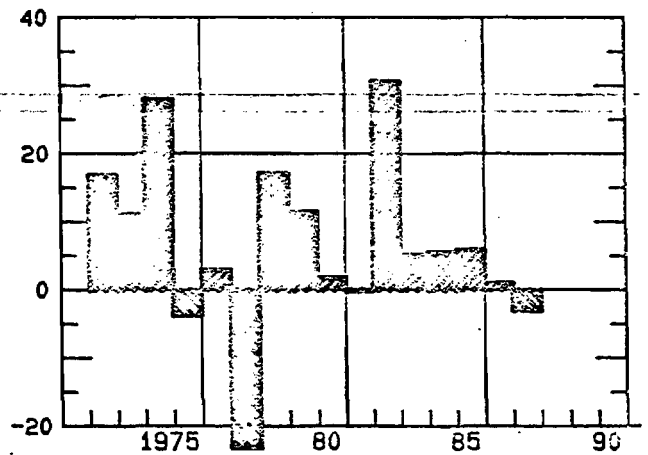
PÄÄOMATULOJEN OSUUS JALOSTUSARVOSTA, %

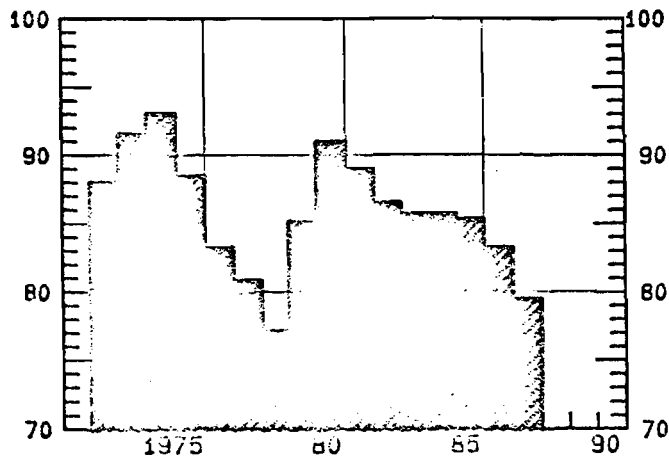
TUOTANTO, %-MUUTOS

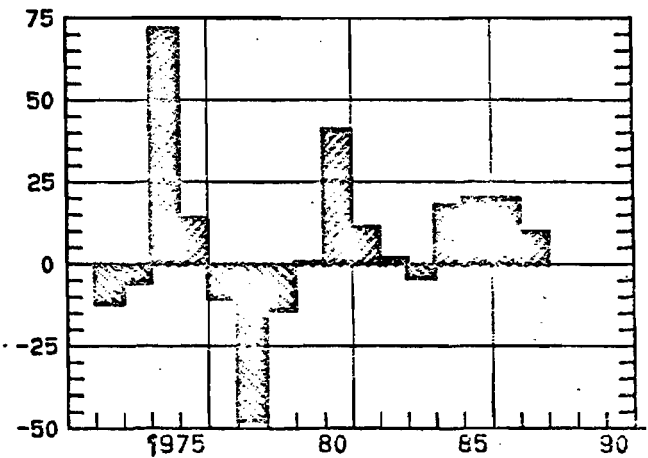
TOIMINTAYLIJÄÄMÄ, %-MUUTOS

KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE, %

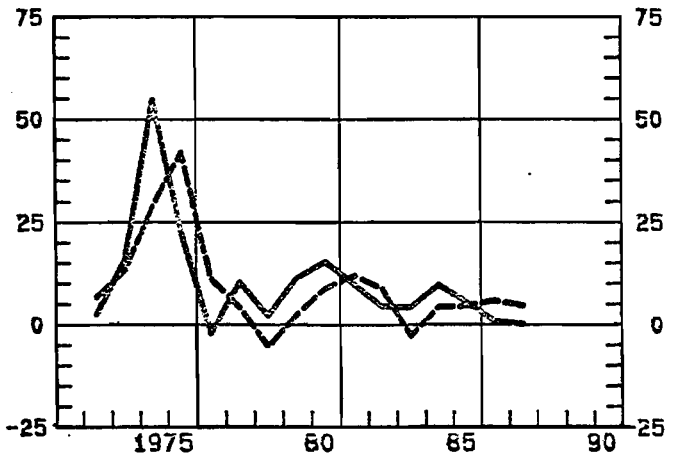
KIINTEÄT INVESTOINNIT, %-MUUTOS

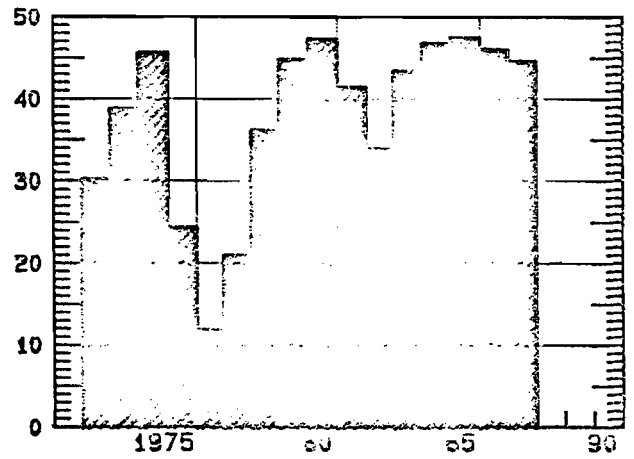
26.2.1985

METSÄTEOLLISUUS

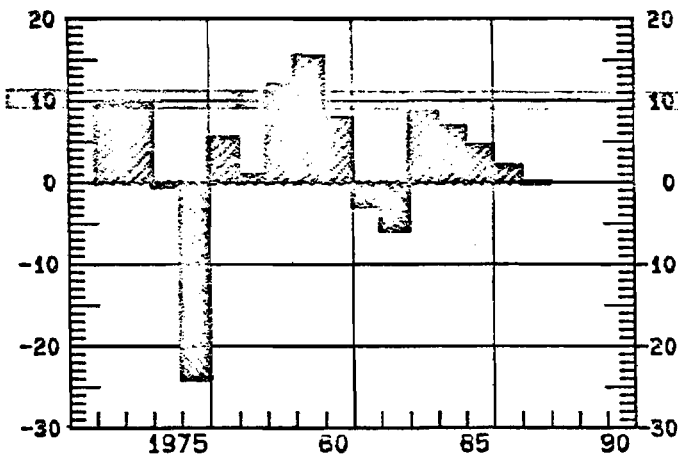
VIENTIHINNAT, %-MUUTOS
YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, ---

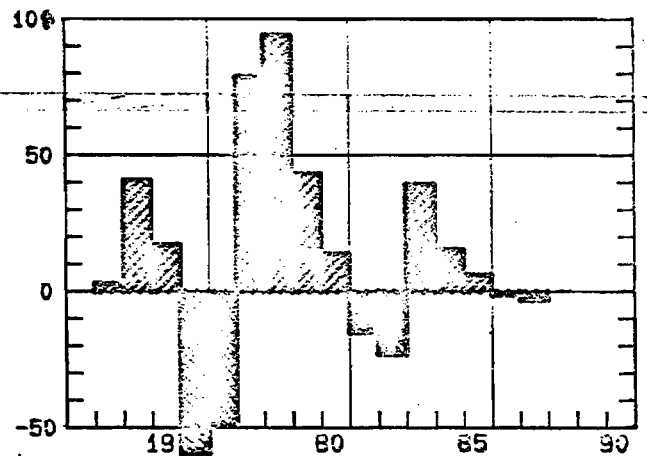
PÄÄOMATULOJEN OSUUS JALOSTUSARVOSTA, %

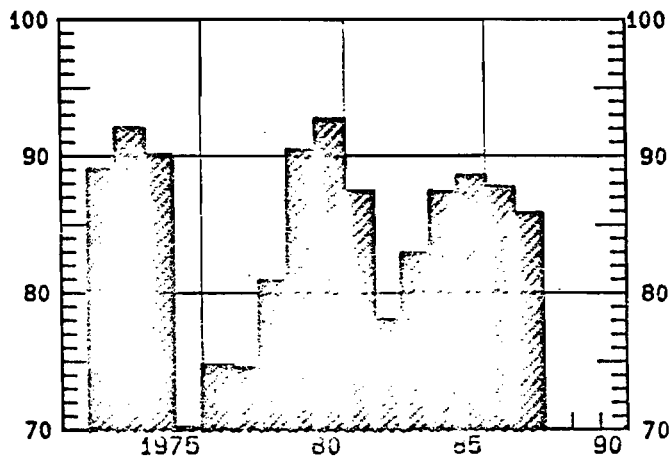
TUOTANTO, %-MUUTOS

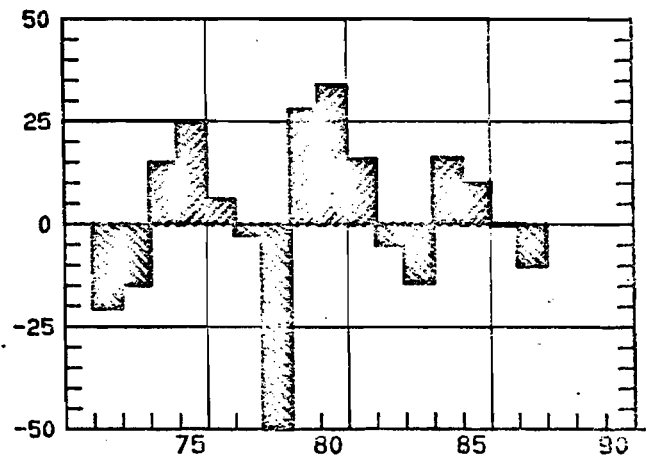
TOIMINTAYLIJÄÄMÄ, %-MUUTOS

KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE, %

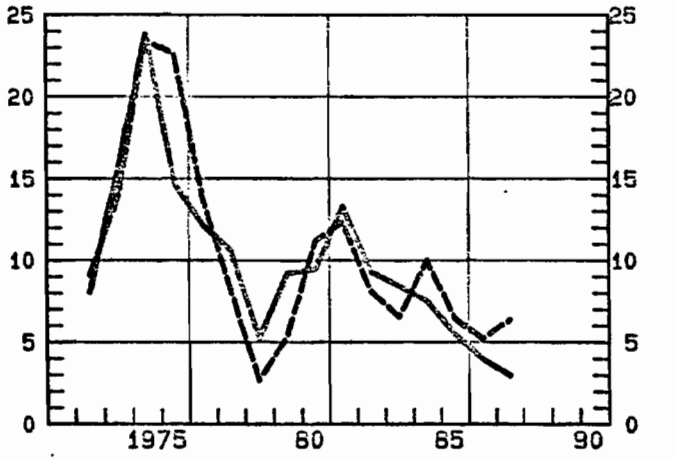
KIINTEÄT INVESTOINNIT, %-MUUTOS

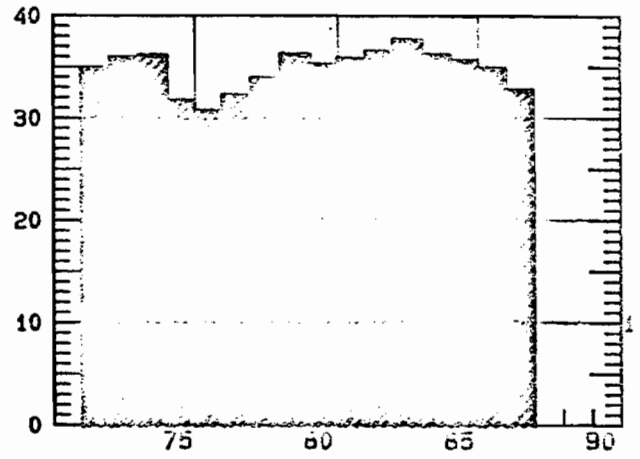
26.2. 1985

SULJETTU YRITYSSEKTORI

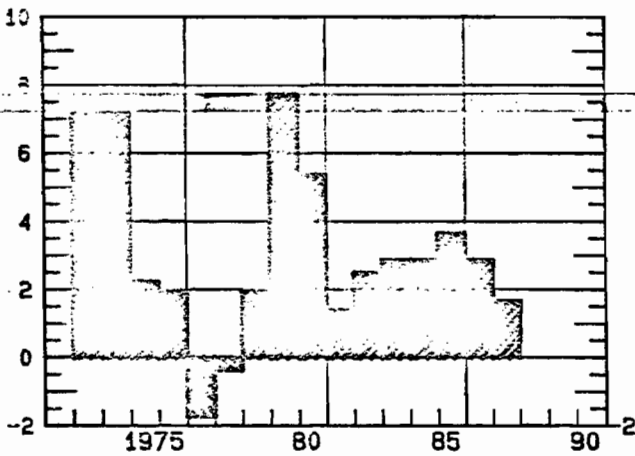
TUOTANNON HINTA, %-MUUTOS
YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, ---

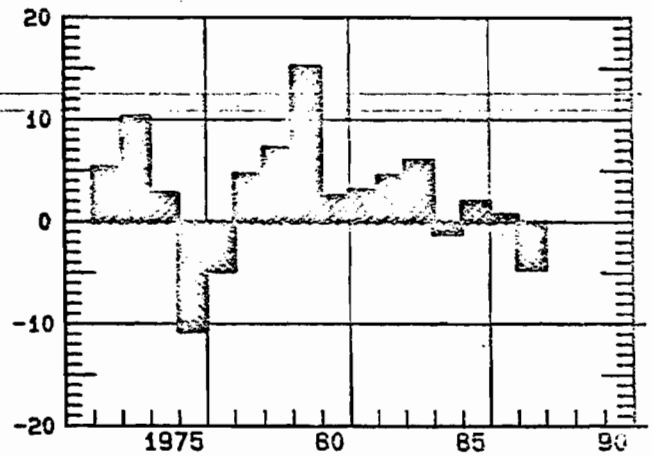
PÄÄMATULOJEN OSUUS JALOSTUSARVOSTA, %

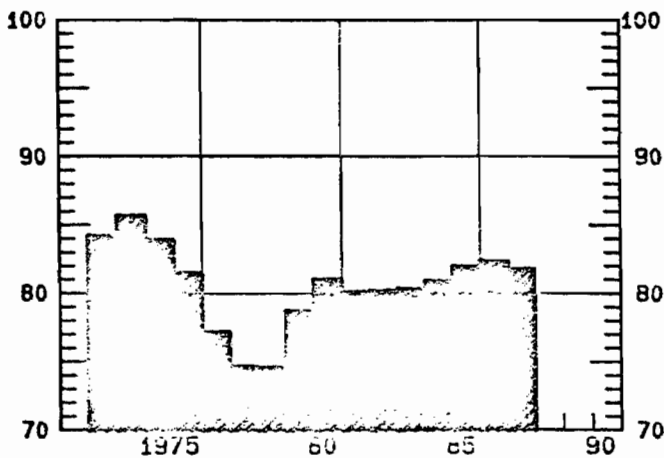
TUOTANTO, %-MUUTOS

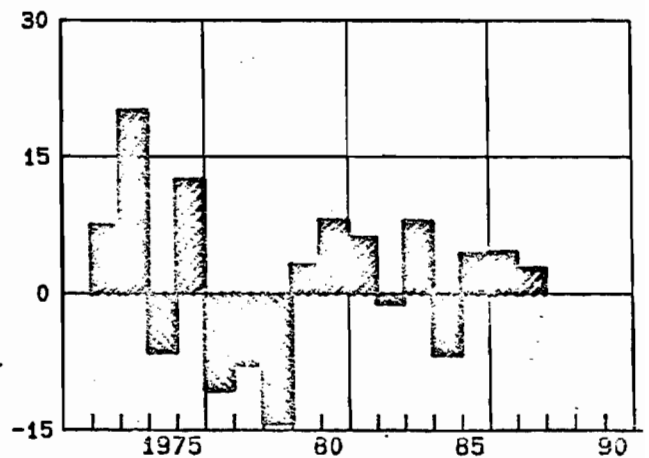
TOIMINTAYLIJÄÄMÄ, %-MUUTOS

KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE, %

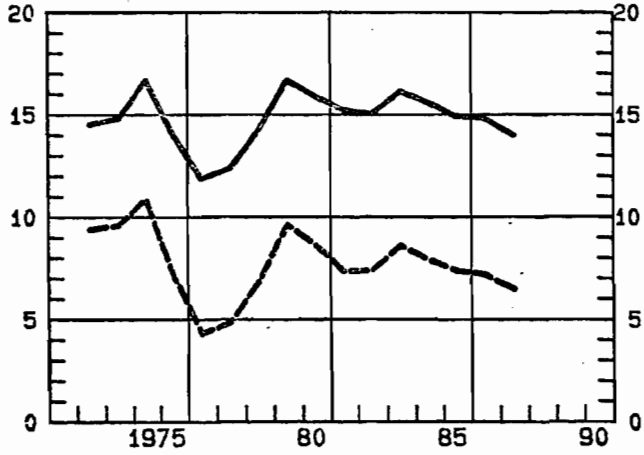
KIINTEÄT INVESTOINNIT, %-MUUTOS

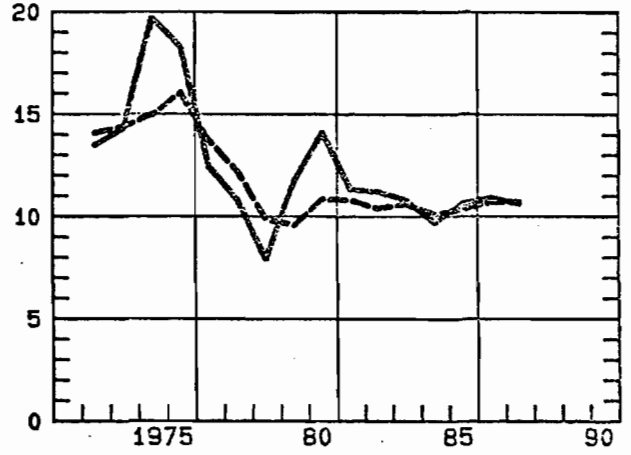
26.2.1985

YRITYSSEKTORI
% BKT: STA

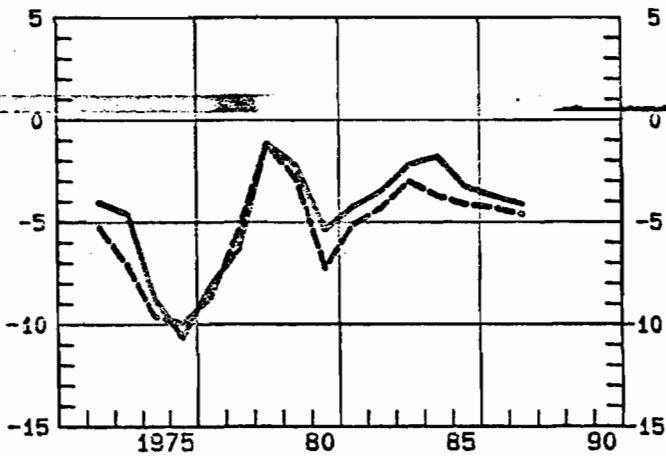
TOIMINTAYLIJÄÄMÄ, BRUTTO
KÄYTETT. OLEVAT TULOT, BRUTTO

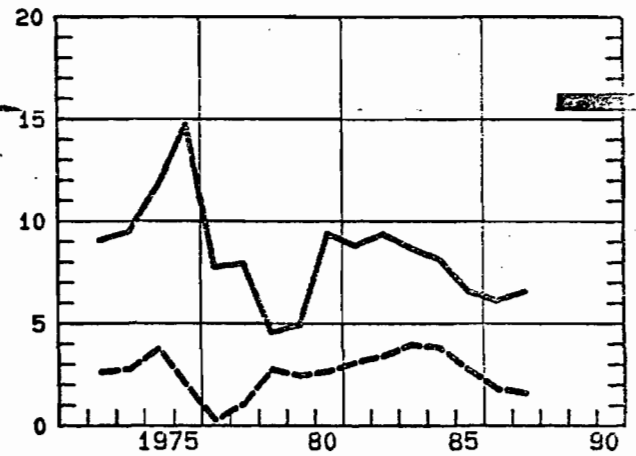
INVESTOINNIT
KIINTEÄT INVESTOINNIT

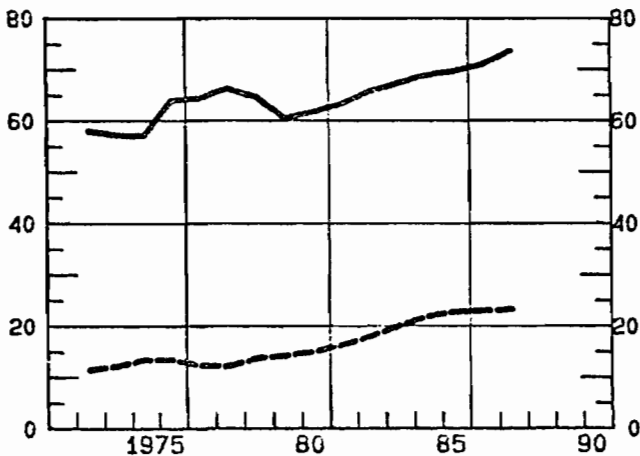
RAHOITUSJÄÄMÄ
NETTOLUOTONANTO

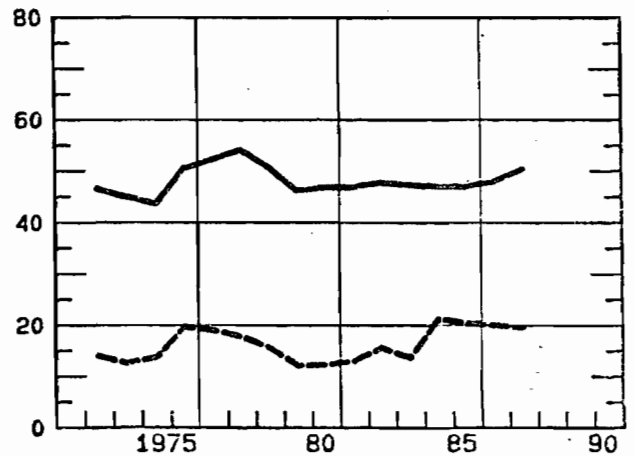
VELKOJEN LISÄYS
SAATAVIEN LISÄYS

VELAT
SAATAVAT

NETTOVELAT
ULK. RAH. MÄÄR. NETTOVELAT

KOTITALOUDET

1 Yleistä

Kotitalouksien tulokehitys on suhdannetilanteeseen nähden suotuisaa. Reaalinen palkkasumma kasvaa vajaat 4 % ennustevuosina. Nettoveroasteen nousu kuitenkin hidastaa käytettävissä olevien tulojen kasvua koko ennusteperiodin, tänä vuonna tulojen kasvua pitää yllä vielä vilkkaana jatkuvat metsäkaupat.

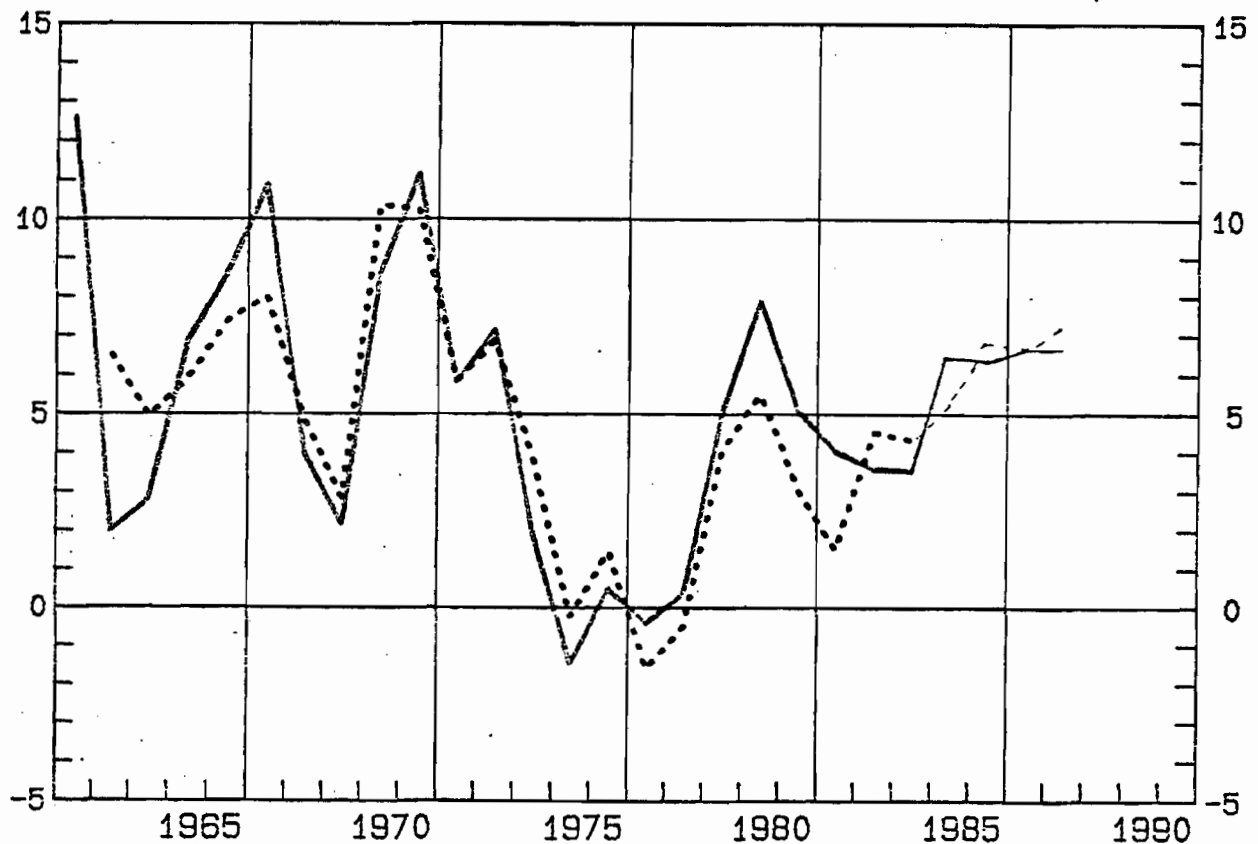
Inflaation hidastuminen muuttaa ennusteperiodilla kotitalouksien toimintaympäristöä. Kotitalouksien rahoitussaatavien reaalikorko nousee ja samalla verojenkin jälkeinen reaalin luottokorko muuttuu positiiviseksi. Inflaatiovahdin hidastumisella on vaikutusta ennusteessa säästämis- ja investointikäyttäytymiseen.

Seuraavassa tarkastellaan sektorin endogeenisiä eriä ennustamisjärjestyksen mukaisesti. Liitteessä 3 on esitetty ennustemallit. Liitteessä 4 on tiivistelmä sektorin keskeisistä ekso- ja endogeenisistä luvuista.

2 Aikatalletusten kysyntä

Koko aikatalletukset kasvoivat viime vuonna poikkeuksellisen nopeasti, markkamääräisten talletusten kasvuvauhti oli lähes 16 %. Merkittävä kontribuutio tähän oli yhteisötalletusten lisääntymisellä, niihin siirtyi kuntien varoja ilmeisesti markkinatalletustileiltä. Yhteisötalletusten kolmen neljänneksen kehityksen perusteella arvioitiin kuntien talletuskehitys, loput aikatalletuksista jäi kotitaloussektoriin. Näin arvioituna kotitalouksien talletusten reaalikasvu kiihtyi yli 3 %, mikä on huomattavasti enemmän kuin talletusten kysyntämallilla laskettu ennuste (kuvio 1).

KUVIO 1

KOTITALOUKSIEN AIKATALLETUSTEN REAALIKASVU
MALLISOVITE81 82 -
82 83 ..

Aikatalletusten reaalikoron nousu ja obligaatioiden tarjonnan kasvun hidastuminen pitävät aikatalletusten reaalikasvun koko ennusteperiodin suhteellisen nopeana, vaikka käytettävissä olevan tulon kasvu on maltillista. Nimellisesti kotitalouksien aikatalletukset kasvavat tänä vuonna n. 12 %, ennusteperiodin loppupuolella runsaat 11 %.

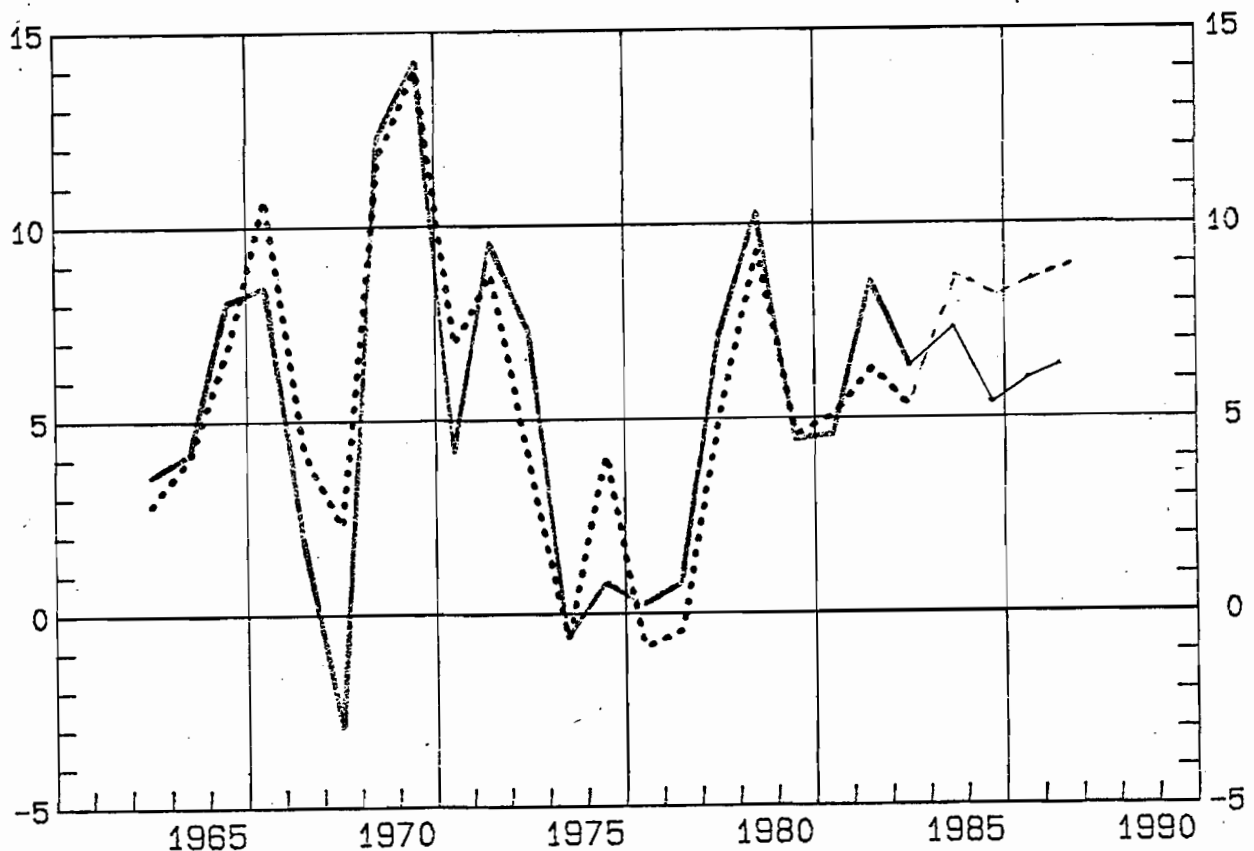
3 Kotitalouksien pankkiluotot

Pankkiluottojen jakautumisesta yritysten ja kotitalouksien kesken ei viime vuoden osalta ollut luotettavaa tietoa, kuntien pankkiluotoista tiedettiin kolme neljännestä. Eräitä pankkiryhmiä koskeneet jakaumatiedot ennakoivat suhteellisen nopeaa kotitalouksien luottojen kasvua. Samaa näkemystä tukee

myös normaaliehtoisten luottojen osuuden kasvu pankkien taseissa.

Reaalista kotitalouksien pankkiluottojen kasvua selittävä luottojen tarjontamalli indikoi hyvin voimakasta luottojen tarjonnan kasvua lähinnä nopeasti kasvaneiden talletusten takia. Malliennustetta korjattiin alaspäin, koska kotitalouksien kysynnässä ei ole havaittavissa selviä luottoekspansiovaikutuksia.

KUVIO 2 KOTITALOUKSIEN PANKKILUOTTOJEN REAALIKASVU 68 69 ..
MALLIENNUSTE 68 69 ..

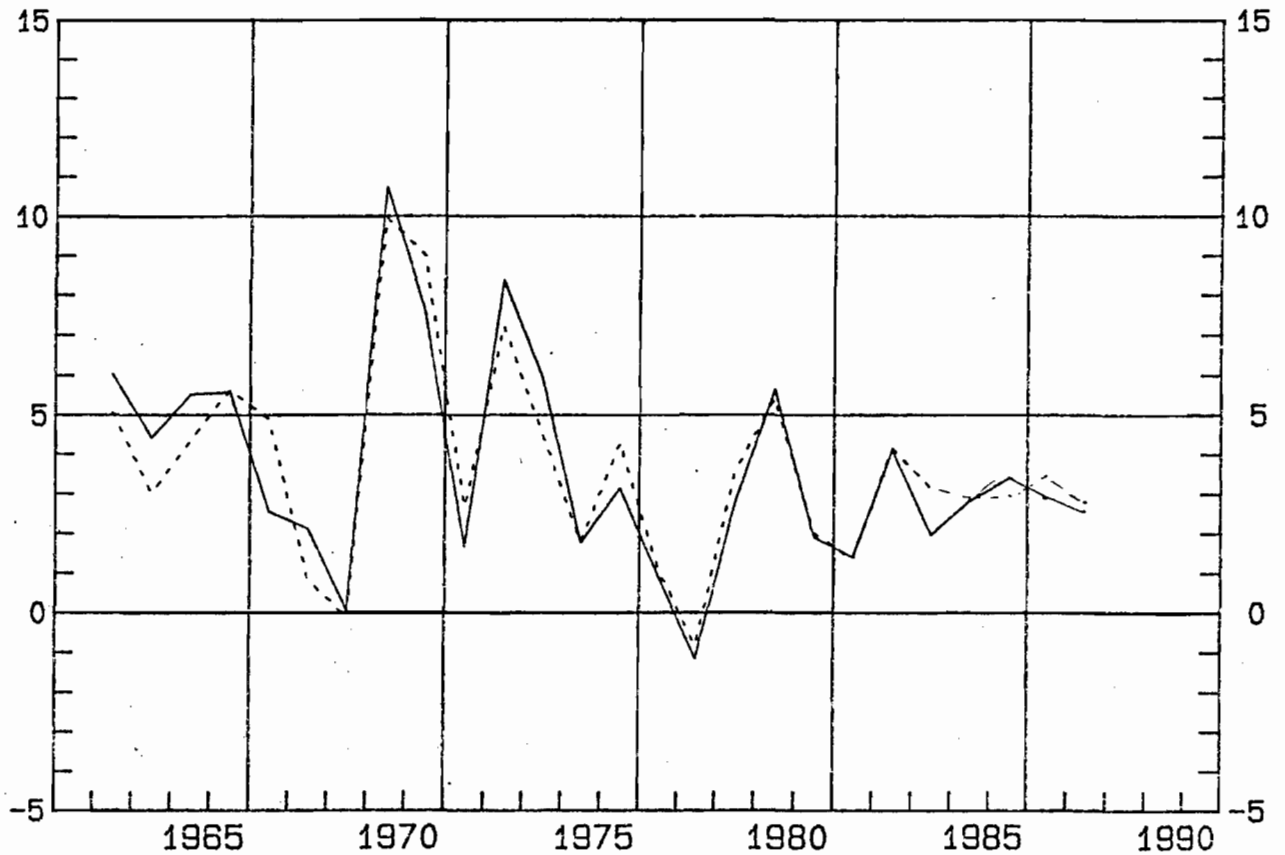
Tänä vuonna pankkiluottojen kasvu hidastuu nopeammin kuin malli indikoi yritysten luottojen kysynnän kasvaessa. Myös ennusteperiodin loppupuolella arvioidaan kotitalouksien pankkiluottojen kasvun pysyvän tarjontamalliennustetta hitaampa-

na; korkea reaalikorko vähentänee velkaantumishalukkuutta ja inflaatio-odotusten sopeutuessa vähitellen alemmalle tasolle luottorahoitusta edellyttävä reaalisisjoitusten kysyntä supistuu.

4 Kulutus ja kulutusalttius

Kulutusennuste poikkeaa määrän muutosta selittävän mallin ennusteesta erityisesti tänä vuonna (kuvio 3). Mallissa pankkiluottojen tarjonnan supistuminen nostaisi säästämisastetta voimakkaasti. Luottojen jakaumaan liittyneiden epävarmuuksien vuoksi ennusteessa oletettiin kulutusalttiuden laskevan vain lievästi tänä vuonna (liite 1), ja kulutuksen vuosikasvuksi arvioitiin 3.5 %. Ensi ja seuraavana vuonna kulutuksen kasvu on hieman malliennustetta hitaampaa, 2.8 % ensi vuonna ja 2.5 % vuonna 1987 (kuvio 3).

Kulutuksen rakenteessa ei ennusteperiodilla tapahdu oleellista muutosta, kestokulutus kasvaa hieman nopeammin kuin muut kulutuserät. Kestokulutuksen kasvua lisäävät suhteellisen hinnan aleneminen ja lyhytaikaisten kulutusluottojen tarjonnan kasvu.

KUVIO 3
KULUTUS, MÄÄRÄN %-MUUTOS
MALLISOVITE62 84
62 83

Säästämisaste pysyy koko ennusteperiodin korkealla tasolla. Säästämisasteen investointikysyntään verrattuna korkeana pysyvässä tasossa näkyy kotitalouksien velkaantumishalukkuuden väheneminen korkojen noustessa. Itse asiassa kotitalouksien verojen järkeimenkin reaalikorko muuttui ennusteperiodilla positiiviseksi.

5 Asuntoinvestoinnit

Viime vuosina vilkkaana jatkunut kovan rahan asuntotuotanto on selvästi supistumassa. Kysynnän vaimeneminen on näkynyt pidentyneinä myyntiaikoina ja siinä, että asuntojen markkinahinnat ovat pysytelleet jo toista vuotta suunnilleen samalla tasolla. Viime kuukausina uusien myymättömien asuntojen kanta

on noussut selvästi, mihin asuntotuottajat ovat yleensä reagoineet nopeasti tuotantoa vähentämällä. Viime vuosina elpynyt perustajaurakointi todennäköisesti vähenee lähiaikoina.

Ennusteperiodilla ei ole odotettavissa rahamarkkinoilla muutoksia, jotka kääntäisivät asuntojen kysynnän nousuun, ainoastaan asuntosäästöpalkkiojärjestelmien 'kypsyminen' ja laina-aikojen pidentäminen lähinnä hidastanevat tuotannon alenemista.

Reaalikoron nousulla on selvä asuntojen kysyntää vähentävä vaikutus, rahoituskustannukset nousevat ja rahoitussaatavien koron nousu lisää vaihtoehtoisijoitusten tuottoa. Kysynnän supistumisen voimakkuudelle on oleellista inflaatio-odotusten sopeutuminen. Mikäli inflaatio-odotukset vaimenevat 4 prosentin tuntumaan, asuntojen spekulatiivisluonteinen kysyntä saattaa supistua voimakkaammin.

Ennusteessa oletettiin tuotannon supistuminen melko maltillisiksi, yhteensä -5 % kolmen vuoden aikana (liite 1).

6 Kotitalouksien rahoitustase

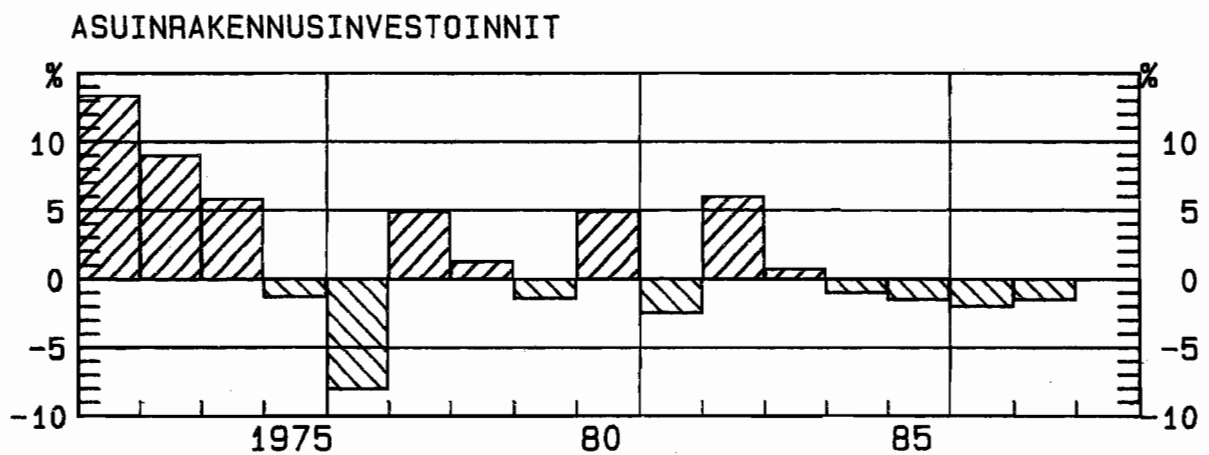
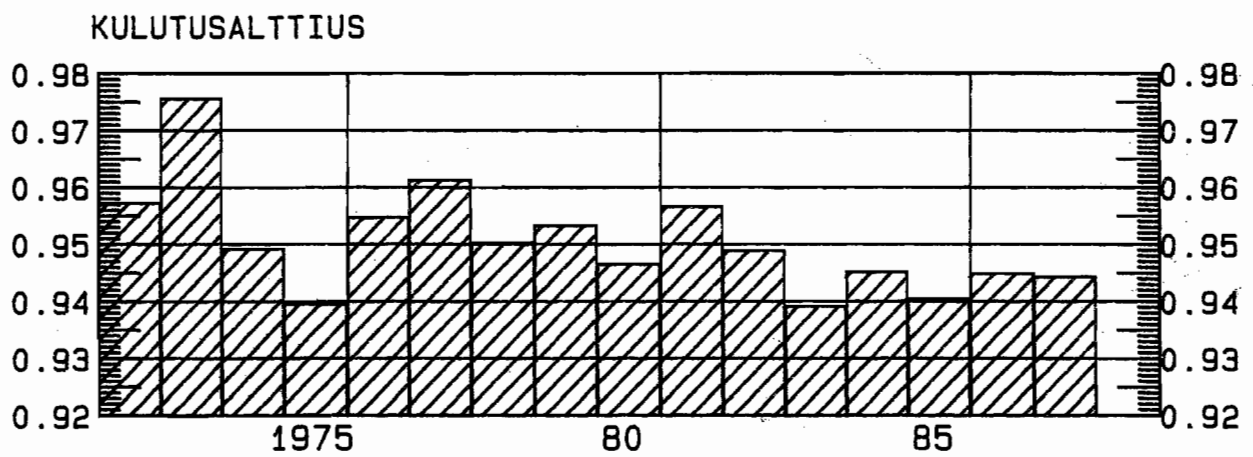
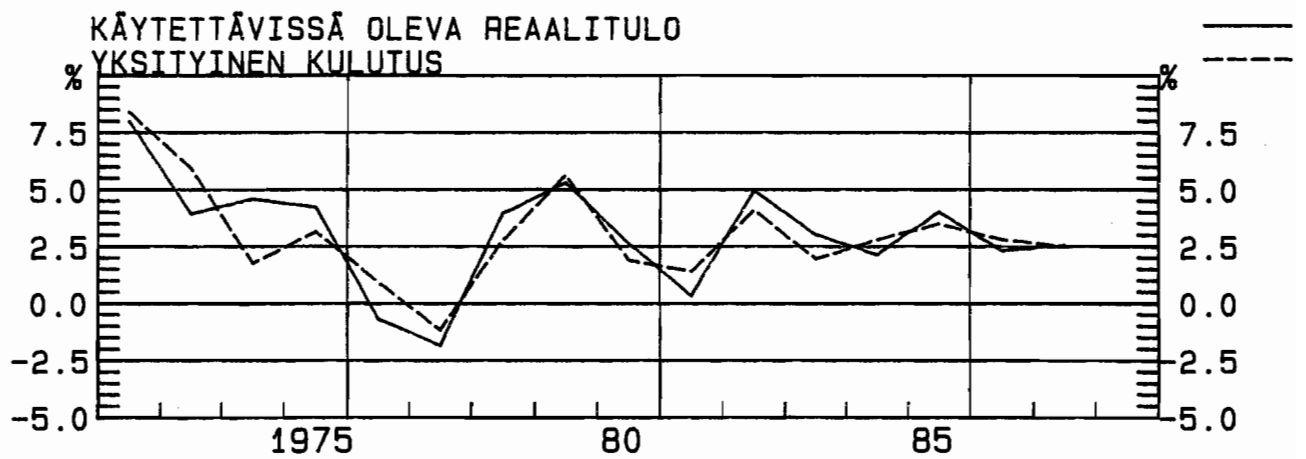
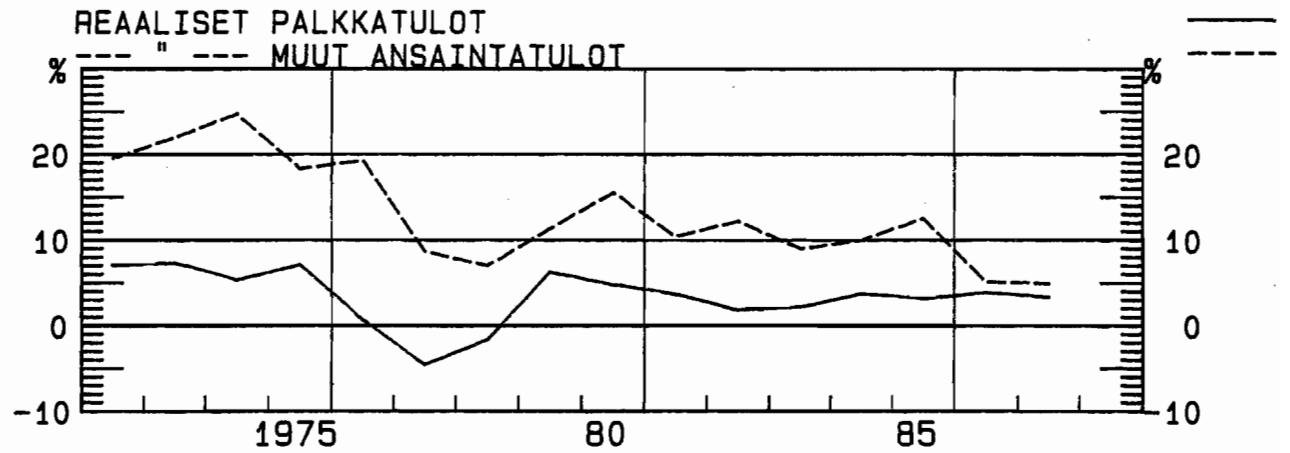
Toissa vuonna alkanut rahoitustasapainon parantuminen jatkuu edelleen ennusteperiodilla (liite 2). Säästämi^Sasteen nousu ja investointiasteen lasku pitävät sektorin rahoitusylijämmäisenä koko ennusteperiodin. Samalla rahoitussaatavien kysyntä kasvaa velkoja nopeammin, ts. kotitalouksien nettovelkaantumisaste laskee.

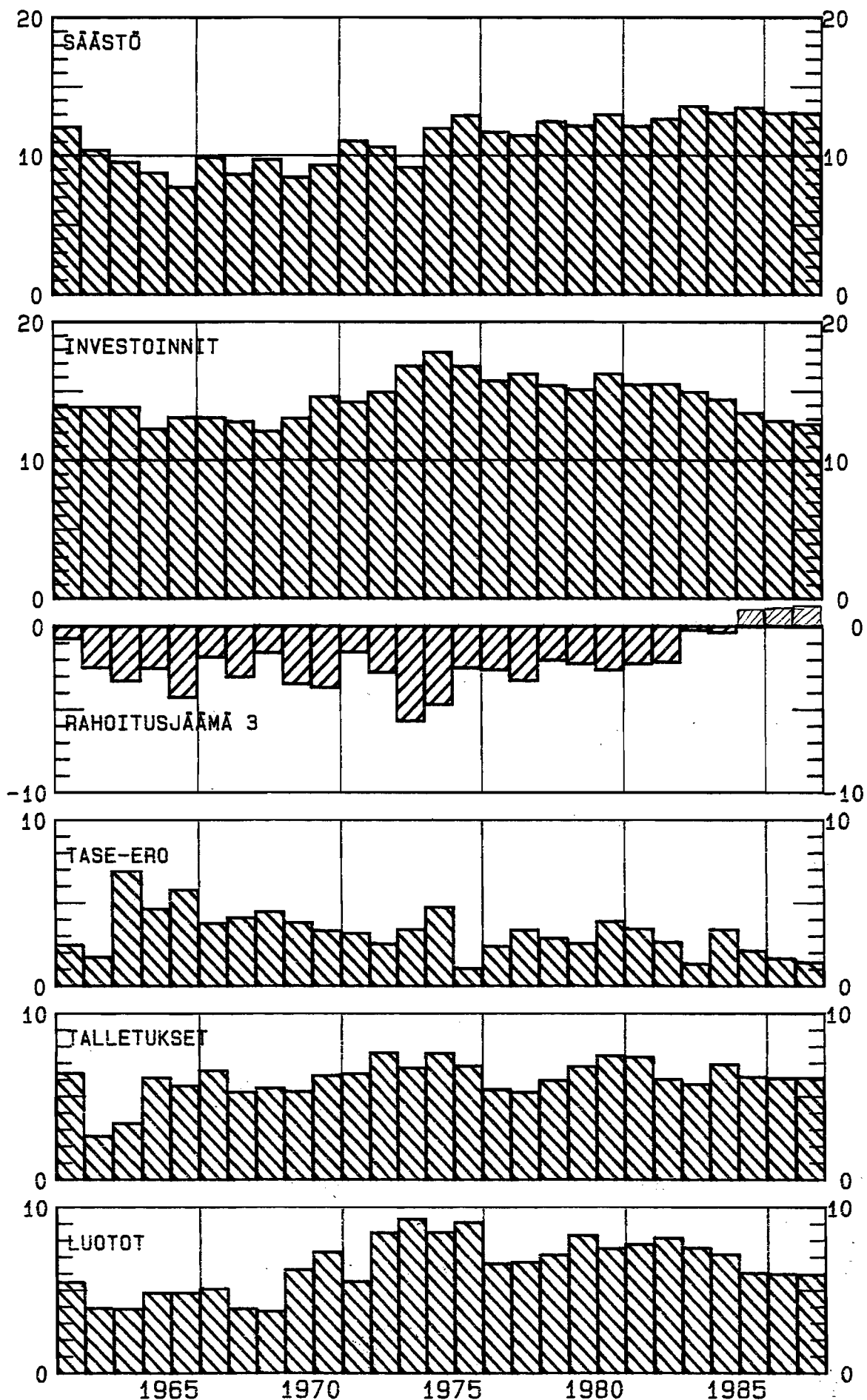
7 Epävarmuudet

Kotitalouksien käyttäytymisen arvioimiseen reaalikorkoympäristössä liittyy useita epävarmuustekijöitä, kun tilastollisin menetelmin ei luotettavia korkokysyntärelaatioita historiasta voida arvioida.

Reaalikorkojen vaikutussuunta kulutukseen on periaatteessa luonteeltaan empiirinen kysymys, mutta yleensä otaksutaan sillä olevan säästämisastetta nostava vaikutus. Toisaalta korkojen nousuun liittyvällä luotonsäännöstelyn vähenemisellä voi olla kulutusta lisäävä vaikutus.

Inflaatio-odotusten vaimenemisella lienee selvempi vaikutus kotitalouksien portfoliojakaumaan; reaalisijoituskohteiden kysyntä hidastuu ja finanssisijoitukset tulevat houkuttelevammiksi. Kotitalouksien pääasiallinen reaalisijoituskohde, asunto, kuitenkin on vuokramarkkinoiden puutteellisuuksien vuoksi valtaosalle kotitalouksista välttämättömyyshyödyke, joten aggregaattitasolla portfoliomuutokset tuskin ovat merkittäviä.

KOTITALOUSSEKTORIN RAHOITUSTASE: ERIEN OSUDET KÄYT.OL.BR.TULOS^{*}

OLS ESTIMOINTI

22-Feb-85 09:40

SELITETTÄVÄ JA SELITTÄVÄT MUUTTUJAT

DTALL Kotital. aikatalletusten reaalkasvu
 YDR Käytettävissä olevien tulojen reaalkasvu
 VAR1 Aikatalletusten reaalkorko
 OBL *KOTIT. HALL. OLEVIEN MUIDEN RAH.VAATEIDEN REAALKASVU

AUTOREGRESSIO-MUUNNOS RHO = 0.238

SELITETTÄVÄ	DTALL	R2	.717	R2C	.670	F(3, 18)	15.20
KERROIN	SELITTÄJÄ	VIIVE	MUUNNOKSET	KESKIHAJ.	T	BC %	
I	I	I	I	I	I	I	I
1 I	0.47723 I YDR	I 0 I		I	0.1754 I	2.72 I	31.7
I	I	I	I	I	I	I	I
2 I	0.58178 I VAR1	I 0 I		I	0.1410 I	4.13 I	54.9
I	I	I	I	I	I	I	I
3 I	-0.01804 I OBL	I 0 I		I	0.0149 I	1.21 I	13.4
I	I	I	I	I	I	I	I
4 I	4.82325 I VAKIO	I 0 I		I	1.1616 I	4.15 I	0.0
I	I	I	I	I	I	I	I
SE	1.88450	MAPE 108.74	VALI 62 - 83	DW 1.304	RHO(1)	0.16	

OLS ESTIMOINTI

26-Feb-85 15:31

SELITETTÄVÄ JA SELITTÄVÄT MUUTTUJAT

LPHR KOTITALOUKSIEN PANKKILUOTTOJEN REAALKASVU
 DTALL AIKATALLETUSTEN REAALKASVU
 MRV KÄYTTÄMÄTTÖMÄN JA ERITYISOTOLANNAUKSEN REAALKASVU
 R MÄRSINÄALIKORON JA KESKIN. ANTOL. KORON EROTUS
 KVT KASSAVARANTOTALLETUSASTE (S0324+S0424)/R054

SELITETTÄVÄ	LPHR	R2	.785	R2C	.714	F(5, 15)	10.98
KERROIN	SELITTÄJÄ	VIIVE	MUUNNOKSET	KESKIHAJ.	T	BC %	
I	I	I	I	I	I	I	I
1 I	0.97690 I DTALL	I 0 I		I	0.1655 I	5.90 I	55.2
I	I	I	I	I	I	I	I
2 I	0.07344 I MRV	I 0 I		I	0.0568 I	1.29 I	12.5
I	I	I	I	I	I	I	I
3 I	-0.11658 I R	I 1 I		I	0.1222 I	0.95 I	9.6
I	I	I	I	I	I	I	I
4 I	-0.14861 I R	I 2 I		I	0.1129 I	1.32 I	12.3
I	I	I	I	I	I	I	I
5 I	-0.64075 I KVT	I 1 I A		I	0.5576 I	1.15 I	10.4
I	I	I	I	I	I	I	I
6 I	1.86299 I VAKIO	I 0 I		I	1.3632 I	1.37 I	0.0
I	I	I	I	I	I	I	I
SE	2.37854	MAPE 75.59	VALI 63 - 83	DW 1.630	RHO(1)	0.18	

OLS ESTIMOINTI

27-Feb-85 15:32

SELITETTÄVÄ JA SELITTÄVÄT MUUTTUJAT

CQ:A YKSITYISET KULUTUSMENOT, BD-MMK
 YDR KÄYTTÄVISSÄ OLEV. REAALITULOT, 2- MUUTOS
 VAR1 YKSITYISEN KULUTUKSEN HINTA
 LPHR KOTITALOUKSIEN PANKKILUOTTOJEN REAALKASVU

SELITETTÄVÄ	CQ:A R	R2	.876	R2C	.847	F(4, 17)	30.12
KERROIN	SELITTÄJÄ	VIIVE	MUUNNOKSET	KESKIHAJ.	T	BC %	
I	I	I	I	I	I	I	I
1 I	0.53961 I YDR	I 0 I		I	0.1311 I	4.12 I	35.8
I	I	I	I	I	I	I	I
2 I	0.34409 I YDR	I 1 I		I	0.1184 I	2.91 I	25.9
I	I	I	I	I	I	I	I
3 I	-0.04134 I VAR1	I 0 I R		I	0.0659 I	0.63 I	4.4
I	I	I	I	I	I	I	I
4 I	0.25384 I LPHR	I 0 I A		I	0.0765 I	3.32 I	33.9
I	I	I	I	I	I	I	I
5 I	0.73825 I VAKIO	I 0 I		I	0.9131 I	0.81 I	0.0
I	I	I	I	I	I	I	I
SE	1.13435	MAPE 36.35	VALI 62 - 83	DW 1.750	RHO(1)	0.08	

SUOMEN PANKKI

Kansantalouden osasto
Helvi Kinnunen/AR

LUONNOS 2
SEKTORIRAPORTTI
SISÄISEEN KÄYTTÖÖN

4.3.1985

LIITE 4
1 (1)

EC10L

KESKEISET LUVUT

	1984	1985	1986	1987
Käytettävissä olevat reaalitulot				
ennuste	2.1	4.0	2.3	2.6
ed. ennuste	3.1	4.3	3.7	
Kulutus, %-muutos				
ennuste	2.8	3.5	2.8	2.5
ed. ennuste	3.5	4.0	4.0	
Kulutuksen hinta				
ennuste	7.1	5.7	4.6	4.2
ed. ennuste	7.0	5.8	6.0	
Talletukset, %-muutos				
ennuste	14.3	12.3	11.5	11.1
ed. ennuste	13.7	12.7	11.7	
Asuntoinvestoinnit, %-muutos				
ennuste	-1.0	-1.5	-2.0	-1.5
ed. ennuste	1.0	0.0	-2.0	

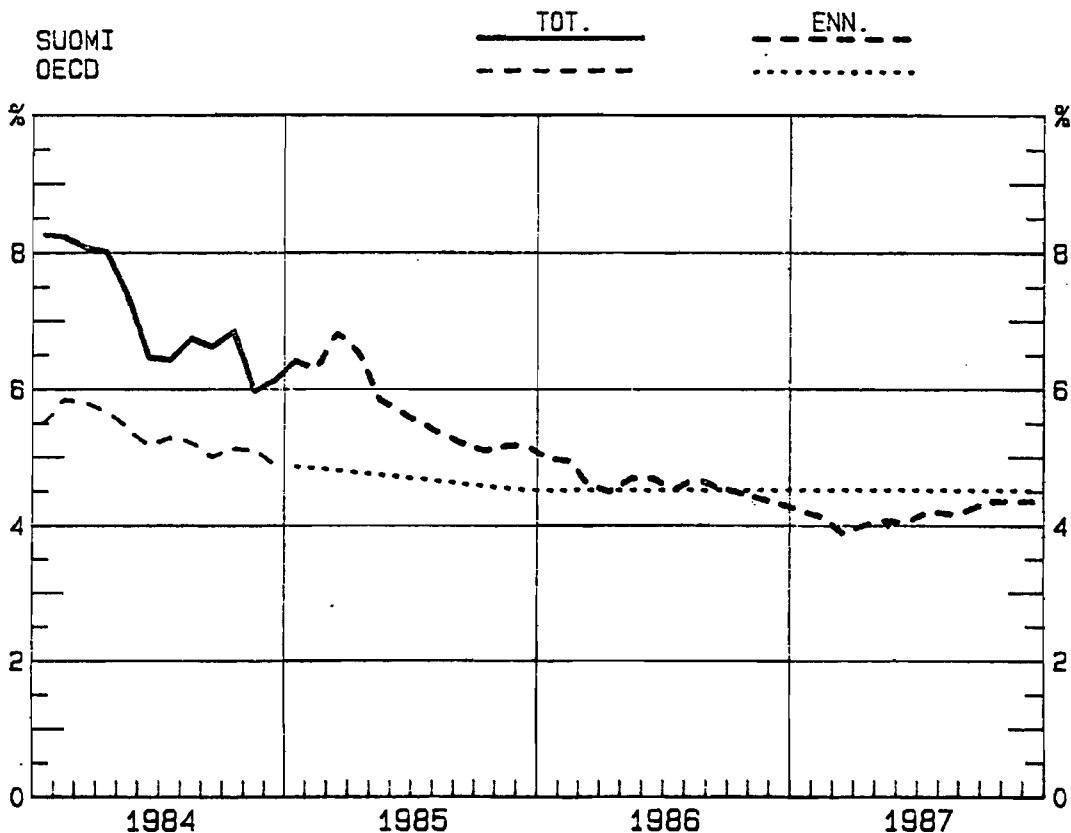
HINNAT, KUSTANNUKSET JA TULONJAKO V. 1985 - 87

Lähtökohdat vuosiksi 1985 - 87

Syksyllä 1984 ennustettiin kuluttajahintojen kahdentoista kuukauden nousun hidastuvan 6.0 prosenttiin vuoden 1984 loppuun mennessä. Vastaavaksi vuosikeskiarvon nousuksi ennustettiin 7.0 %. Ennuste toteutui kutakuinkin lopullisten lukujen ollessa 6.1 ja 7.1. Suomen inflaatio on vuoden 1983 lopulta lähtien lähestynyt OECD-maiden inflaatiovauhtia 12 kuukauden nousuvauhtien eron ollessa vuoden 1984 lopulla noin yhden prosentin verran. OECD-maiden inflaatiovauhdista osastolla tehdyn ennusteen sekä käsillä olevan vuosia 1985 - 87 koskevan Suomen inflaatioennusteen valossa kotimainen kuluttajahintojen nousuvauhti alenisi OECD-maiden keski-vertotasolle vuoden 1986 alkupuoliskolla (ks. kuvio 1).

KUVIO 1.

KULUTTAJAHINTOJEN MUUTOS ED. VUODEN VAST. KK: STA

Ansiotasoindeksin nousuksi vuonna 1984 ennustettiin syksyllä 9.0 %. Tällä hetkellä saatavana olevien tietojen valossa näyttää nousuksi tulevan 9.2 %. Kotimarkkinoiden perushinta-indeksin nousuvauhti on pysytellyt viime vuonna 5.5 prosentin läheisyydessä lievästi kiihtyen vuoden loppua kohden. Raken-nuskustannusindeksin 12 kuukauden nousu on hidastunut jyrkäs-ti ollen vuoden 1984 lopulla 4.5 prosentin tuntumassa. Vien-tihintoja lukuunottamatta jäi hintatason nousu viime vuonna muilla keskeisillä hintaindeksillä mitattuna kuluttajahinta-tason nousua vähäisemmäksi.

Edelliseen inflaatioennusteeseen verrattuna käsillä olevan ennusteen näkemys on muuttunut erityisesti vuoden 1986 osalta. Sekä tuonti- että vientihintojen ennustetta on olennaisesti korjattu alaspäin viime syksyn ennusteesta. Nykyisen näkemyksen mukaan tuontihintojen (tavarat ja palvelukset) noin 5 prosentin nousuvauhdin vuonna 1984 odotetaan hidastuvan jonkinverran vuonna 1985 mutta erityi-sesti vuosina 1986 - 87. Samansuuntaista uraa ennustetaan vientihinnoille. Raakaöljyn ja muiden raaka-aineiden tuonti-hintojen ennustetaan nousevan muita päähyödykeryhmiä enemmän vuonna 1985. Tähän on syynä lähinnä dollarin kurssinousu.

Taloudellisen kasvun jatkuminen 3 prosentin tuntumassa vuonna 1985 ja odotettavissa olevan reaalikoron nousun ei odoteta kiihdyttävän inflaatiovauhtia. Hidastuvan inflaation tekijöi-tä ovat lähinnä kohtalaisen hyvä tuottavuus- ja kannattavuus-kehitys ennusteperiodin alkupuolella, hidastuva ulkomaankaup-pahintojen nousu sekä oletus maltillisesta palkkakustannusten kehityksestä.

Kotimainen talouspolitiikka on inflaatiota hillitsevää kuluvana vuonna. Finanssipolitiikka on suhteellisen kireää ja julkisten toimenpiteiden arvioidaan nostavan hintatasoa ennusteperiodilla vähemmän kuin aikaisemmin.

Ansiotaso

Liitteessä 1 on esitetty vuosiksi 1971 - 83 estimoidun partiaalisen hinta-palkkamallin (ks. Rasi, KT-työpaperi 2/85) antama ennuste vuosiksi 1985 - 87. Malli antaa hidastuvan, mutta olennaisesti korkeamman inflaatiouran kuin vastaava KT-ennuste. Partiaalimalleilla on ollut vaikea ennustaa inflaatiota, mikä johtunee lähinnä mallien kyvyttömyydestä ottaa huomioon viime vuosien maltillisia sopimuskorotuksia.

Vuoden 1985 ansiotasoenusteiden pohjana on käytetty helmikuun loppuun 1986 voimassaolevan tulopoliittisen sopimuksen mukaisia sopimuspalkkojen korotuksia sekä tietoja valtion ja kuntien korotusten ajoittumisesta.

Vuosien 1986 - 87 ennustetta laadittaessa on oletettu uuden tulosopimuksen olevan varsin maltillinen, hidastuneen ja hidastuvan inflaatiokehityksen huomioon ottava. Vuoden 1986

sopimuspalkkojen kehityksestä arvioidaan, että 1.3.1986 yleiskorotus olisi noin 2.5 % ja myöhemmin syksyllä lisäkorotuksia olisi siten, että kokonaistasolla nousua olisi noin 0.7 %. Kun otetaan huomioon jo sovitut valtion ja kuntien sopimuskorotukset 1.1.1986 (3.2 - 3.3 %), olisi sopimuskorotusten vuositasovaikutus noin 3.6 %. Vuonna 1987 voisi sopimuskorotusten vuositasovaikutus olla noin 3.2 %, mikä merkitsisi noin 4.2 prosentin korotuksia vuoden sisällä. Ansiotason nousun jakaantuminen edelliseltä vuodelta periytyvään siirtymävaikutukseen edellisen vuoden viimeisen neljänneksen prosenttimuutos (edellisen vuoden keskiarvoon nähden, sisältää myös liukumaa), sopimuspalkkojen korotusten vaikutukseen sekä liukumaan näkyy seuraavasta asetelmasta:

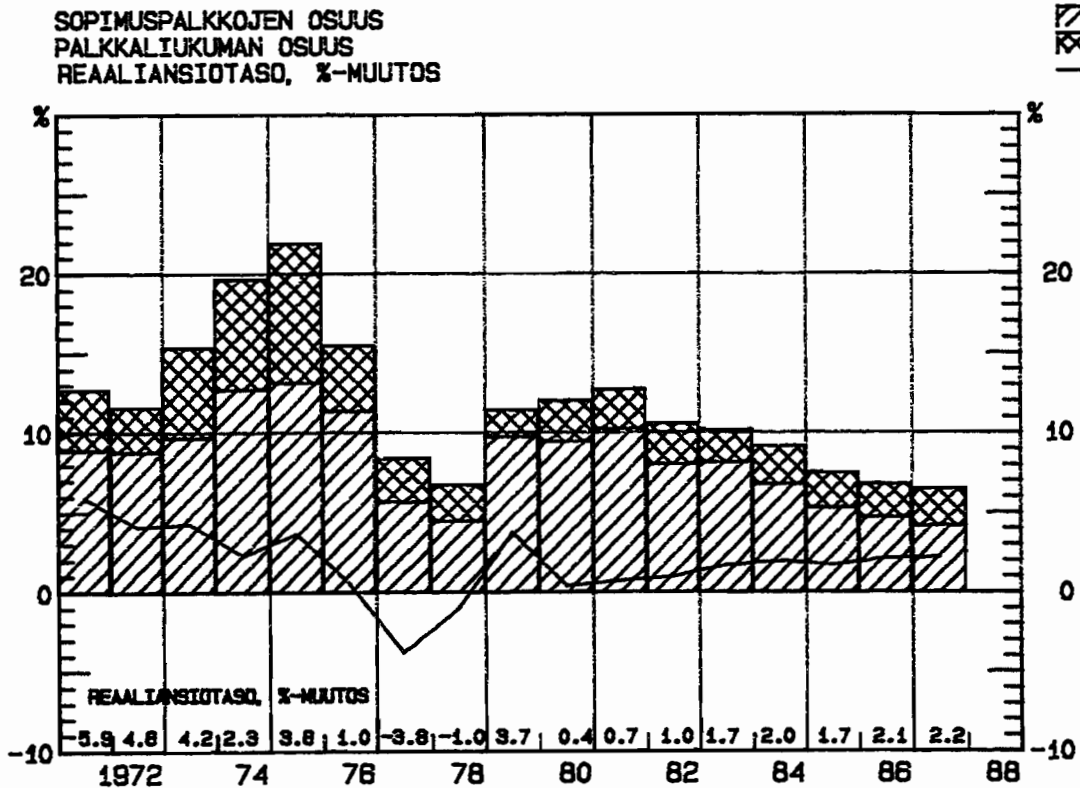
	1984	1985	1986	1987
%-muutos				
Siirtymä edellisestä vuodesta	4.1	1.8	1.7	1.5
Sopimuskorotusten vaikutus vuositasolla	3.6	3.9	3.6	3.2
Palkkaliukuma	1.5	1.8	1.5	1.8
<u>Ansiotason muutos</u>	<u>9.2</u>	<u>7.5</u>	<u>6.8</u>	<u>6.5</u>
Reaaliansioiden muutos	2.0	1.7	2.1	2.2

Ennusteessa on oletettu, että vuosina 1986 - 87 sekä sopimuskorotukset (ottaen huomioon siirtymä edellisestä vuodesta), että liukumat jäävät hiukan pienemmiksi kuin edeltävällä kaksivuotisjaksolla. Ansiotasoenusteen vuosikeskiarvon muutoksen jakautuminen sopimuspalkkojen nousuun ja liukumaan näkyy seuraavasta asetelmasta ja kuviosta:

	1984	1985	1986	1987
%-muutos				
Sopimuspalkkaindeksin nousu	6.8	5.3	4.7	4.2
Palkkaliukuma	2.4	2.2	2.1	2.3
<u>Ansiotason muutos</u>	<u>9.2</u>	<u>7.5</u>	<u>6.8</u>	<u>6.5</u>

KUVIO 2

ANSIOTASO, %-MUUTOS

Huomattakoon, että voimassaolevaan tulopoliittiseen sopimukseen sisältyvä indeksiehto vuoden 1984 osalta ei lauenut. Palkantarkistusindeksi koostuu kuluttajahintojen ja vaihtosuhteen kehityksestä. Indeksien ylitys korvataan täysimääräisesti palkankorotuksina, jos kuluttajahintaindeksin nousu joulukuusta 1984 joulukuuhun 1985 (korjattuna 1/3 vaihtosuhteen muutoksesta) ylittää 5.8 %. Mikäli nyt ennustettu sisäinen inflaatiovauhti vuodelle 1985 (5.2 %) toteutuu ja vaihtosuhte heikkenee ennusteen mukaisesti, ei indeksiehto laukeaisi myöskään kuluvana vuonna.

Työkustannukset ja yksikkötyökustannukset

Työkustannuksia nostavat ansiotason nousun lisäksi työnantajien sosiaaliturvamaksujen korotukset vuonna 1985, joihin sisältyy mm. TEL-maksun nousu, tapaturmavakuutusmaksun nousu sekä sosiaaliturvamaksun porrastus siten, että valtio ja erityisesti kunnat maksavat suurempaa sosiaaliturvamaksua kuin yksityiset työnantajat. Yksityisten työnantajien laskennallinen sosiaalivakuutusmaksuperuste (prosenttia palkasta) kohoaa noin 20.3 prosentista 20.9 prosenttiin vuonna 1985 ja laskee

hieman vuonna 1986. Kokonaistasolla kaikkien työnantajien yhteenpainotettu laskennallinen sosiaalivakuutusmaksu kohoaa runsaan yhden prosenttiyksikön kuluvaan vuonna ja laskee noin 0.2 prosenttiyksikköä vuonna 1986.

Keskitettyssä tulopoliittisessa sopimuksessa sovittu työajan lyhentäminen ansiotasoa laskematta vuonna 1986 nostaa keskipalkkaa enemmän kuin ansiotasoa, erityisesti teollisuudessa. Historiallisesti keskipalkka on noussut n. 0.5 - 2 prosenttiyksikköä enemmän kuin ansiotaso.

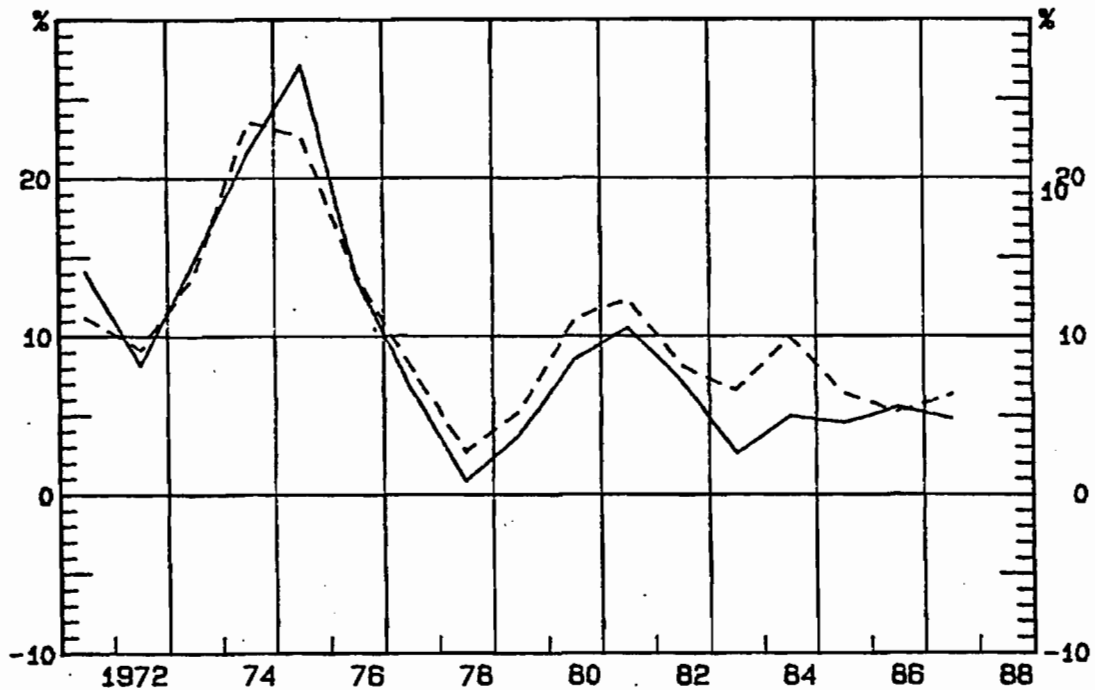
Koko kansantalouden palkkasumma nousee ennusteperiodilla 0.0 - 0.9 prosenttiyksikköä nopeammin kuin keskipalkka työpanoksen kasvusta johtuen. Teollisuudessa puolestaan palkkasumma kasvaa saman verran kuin keskipalkka 1985 - 86 ja 1.1 prosenttiyksikköä vähemmän vuonna 1987, mihin on syynä ennustettu työpanoksen pieneneminen. Yksikkötyökustannukset nousevat hitaammasta tuottavuuden kasvusta johtuen enemmän suljetussa sektorissa, jossa nousu on keskimäärin 6.1 % ennusteperiodilla. Teollisuudessa vastaava nousu on 4.9 %. Tärkeimmät työvoimakustannuskäsitteet ja niiden ennusteet esitetään koko kansantalouden osalta seuraavassa asetelmassa. Kaaviokuva eri käsitteiden välisistä suhteista liitteessä 2.

	1984	1985	1986	1987
		muutos-%		
ansiotaso (varsinaisen työajan palkka)	9.2	7.5	6.8	6.5
keskipalkka (palkkasumma/työpanos)	10.1	8.3	8.2	7.7
työpanos (palkatun)	1.0	0.8	0.5	0.0
palkkasumma (keskipalkka x työpanos)	11.2	9.2	8.7	7.7
työkustannukset (palkkasumma + työnantajan sosiaalivakuutusmaksut)	11.5	10.3	8.5	7.7
työajan yksikköhinta (työkustannukset/työtunnit)	10.4	9.5	8.0	7.7
yksikkötyökustannukset (työkustannukset/tuotanto)	8.3	6.4	5.5	5.9

Yksikkötyökustannukset mitattuna kansallisissa valuutoissa nousevat Suomen avoimessa sektorissa runsaan prosenttiyksikön enemmän kuin 14:ssä OECD-maassa vuosina 1985 ja 1986. Tapah-tuneesta dollarin noususta johtuen suhteelliset yksikkötyökustannukset (yhteisessä valuutassa mitattuna, 14 maata/Suomi) pysyvät kuitenkin kutakuinkin ennallaan kuluvaan vuonna, mutta laskevat runsaan prosentin vuonna 1986 ja nousevat hieman vuonna 1987. Kilpailukyky tällä tavoin mitattuna siis huononee vuonna 1986.

KUVIO 3

YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET

AVOIN SEKTORI (TEHDASTEOLLISUUS)
SULJETTU YRITYSSEKTORI
%-MUUTOS

Kuluttajahinnat

Kuluttajahintojen 12 kuukauden muutosvauhdin odotetaan hidastuvan nykyisestä runsaasta 6 prosentista 5.2 - 5.3 prosentin tuntumaan kuluvan vuoden loppuun mennessä ja edelleen runsaaseen 4 prosenttiin 1986 loppuun mennessä. Suotuisaan kehitykseen vaikuttavat ulkomaankauppahintojen nousun hidastuminen, erityisesti vuosina 1986 - 87, maltillinen palkkojen nousu, kohtalaisen hyvä tuottavuuden kasvu kuluvana vuonna, erityisesti avoimessa sektorissa. Tuottavuuden kasvun hidastuminen ja yksikkötyökustannusten nousu erityisesti suljetussa sektorissa ennusteperiodin loppupuolelle tultaessa on eräs syy siihen, ettei inflaatiovauhdille ole ennustettu suurempaa hidastumista vuonna 1987.

Välilliset verot sekä valtion hinnat ja maksut nostavat indeksiä vuoden 1985 aikana noin prosentilla ja vuoden 1986 aikana enintään 3/4 prosentilla. Vuokrien nousu nostaa indeksiä noin 1.2 - 1.3 % vuonna 1985. Valtion toimenpiteiden ei ole oletettu nostavan hintatasoa aiempaa enemmän ennusteperiodilla. Välillisten verojen (- tukipalkkiot) osuus bkt:sta säilyy ennallaan 1985 - 86 ja laskee hieman 1987.

Kuluttajahintojen nousu, %

	1984	1985	1986	1987
Vuosikeskiarvona	7.1	5.7	4.6	4.2
Vuoden aikana	6.1	5.2	4.3	4.4

Muut hintaindeksit

Bkt:n hintaindeksin ennustetaan nousevan kutakuinkin kuluttajahintaindeksin tahdissa. Tuottajapohjaisista indekseistä rakennuskustannusindeksin vuositason nousun arvioidaan hidastuvan vuoden 1984 6.1 prosentin tasolta 4.5 prosenttiin vuonna 1985 ja 4.0 prosenttiin 1986. Nousevat yksikkötyökustannukset sekä lievästi kasvava rakennustuotannon volyyymi 1987 kääntäisivät indeksin nousuun ennustepriodin lopulla. Samansuuntainen ura on ennustettu kotimarkkinoiden perushintaindeksille (ks. ennusteen kuvioliite, kuva 10.B).

Kantohintakehityksen ennustetaan olevan varsin maltillinen 1985 - 86. 1.4.85 alkavasta sopimuskaudesta on oletettu, että puutavaralajien hinnat sidotaan periaatteessa sahatavaran ja paperiteollisuuden vientihintakehitykseen edellisen sopimuksen tapaan. Mäntytukkien hinnan arvellaan lievästi nousevan, mutta kuusitukin laskevan siten, että niiden hintaero tulee entistä selvemmäksi. Kuitupuun hinnassa odotetaan marginaalisia korotuksia. Vuosikeskiarvona kokonaiskantohinnan ei ennusteta nousevan lainkaan vuonna 1985 ja 0.5 % vuonna 1986. Kuitupuun ennakoitu maltillinen nousu vaikuttaa osaltaan suotuisasti paperiteollisuuden kannattavuuteen, varsinkin kuluvana vuonna, jolloin paperiteollisuuden vientihintojen ennustetaan nousevat 7 %.

Tulonjako

Työtulojen kansantulo-osuus kasvaa jokaisena ennustevuonna 0.5 - 1.0 prosenttiyksikön verran. Yrittäjä- ja pääomatulot vastaavasti pienenevät välillisten verojen (- tukipalkkiot) osuuden pysyessä ennallaan. Tulonjaon kehitys heijastelee tyypillistä suhdannekäyttäytymistä voittojen reagoidessa herkemmin suhdanteisiin kuin työtulojen.

Epävarmuudet

Hinta- ja kustannuskehityksen kenties suurin epävarmuus liittyy seuraaviin tulosopimusneuvotteluihin. Yritysten hyvä kannattavuuskehitys tekee mahdolliseksi sen, että työnantajapuoli suostuu korkeisiin sopimuskorotuksiin tai että palkkaliikumukset muodostuvat odotettua suuremmiksi. Onnistuminen kuluvan vuoden sisäisen inflaation hidastamisessa viiden prosentin tuntumaan on luonnollisesti tärkeä tuleviin palkankorotuksiin vaikuttava tekijä.

Valtion perimien hintojen ja maksujen korotusten mitoittaminen vuosien 1986 ja 1987 budjeteissa inflaatiotavoitteiden mukaisesti tai mieluummin niiden alapuolelle on alentuneiden ulkomaankaupasta tulevien inflaatiopaineiden oloissa tärkeämpää kuin aikaisemmin. Suljetun sektorin, lähinnä palvelusten hinnat, ovat viime vuosina nousseet avoimen sektorin hintoja enemmän.

Ulkomaankaupasta tulevat epävarmuudet hintakehitykseen nähden liittyvät lähinnä dollarin kurssikehitykseen, joka vaikuttaa erityisesti tuontiöljyn ja muiden raaka-aineiden hintoihin. Mikäli tuontiöljyn hinnan nousu täysimääräisesti ja nopeasti siirretään kuluttajahintoihin saattaa nyt tehty inflaatiotavoite kuluvan vuoden osalta osoittautua liian alhaiseksi.

PARTIAALIMALLIENNUSTE HINNOILLE JA PALKOILLE VUOSIKSI 1985 - 87

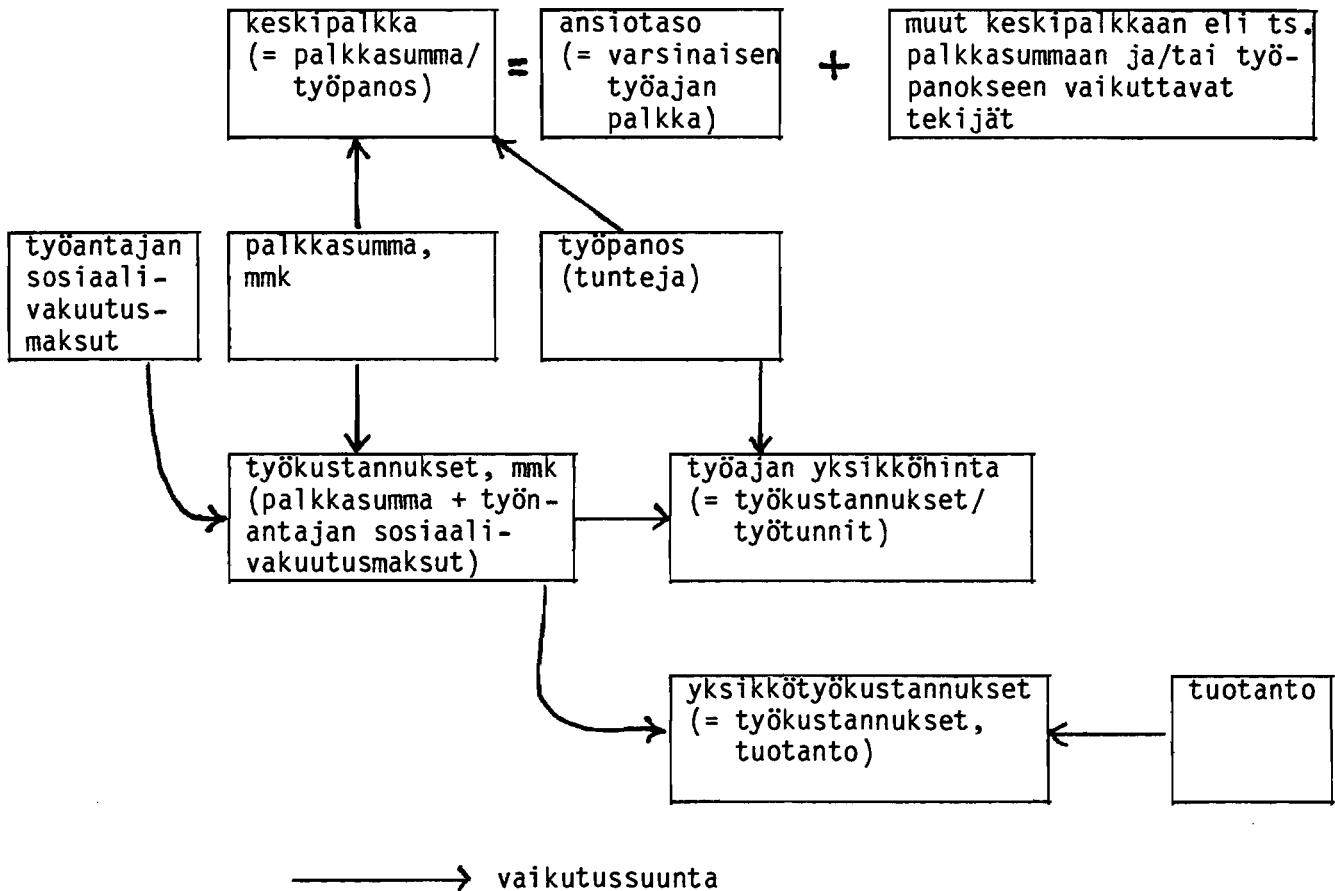
Partiaalimalli PW(5) - PC(5) (Rasi, KT-työpaperi 2/85)

Yksityisen kulutuksen bkt-deflaattori	Vienti- hinnat	Tuotta- vuus	Kotitalous- sektorin välillisten verojen bkt-osuus	R ²	D-W	S-E	Esti- mointi periodi
$\Delta \log$ [(PC+PC ₋₁)/2]	$\Delta \log PX$	L5T	$\Delta[(Y3B16$ +Y4B16/GDPV]				
$\Delta \log(PW) = .54774$ (4.57)	+ .160 (1.97)	+ 1.391 (4.35)	+ 1.1558 (2.66)	.85	2.36	.0166	1971-83
Yksityisen kulutuksen bkt-deflaattori $\Delta \log PC_{-1}$	Palkat $\Delta \log$ [(PW(1+sotu)]	Tuonti- hinnat $\Delta \log PM$	Kannatta- vuus $\Delta(T004F/$ GDPV) ₋₁				
$\Delta \log(PC) = .33278$ (6.6)	+ .3714 (7.92)	+ .21861 (7.77)	- .2922 (2.43)	.97	1.76	.00681	1971-83

tuotti seuraavat ennusteet vuosiksi 1985 - 87. Eksogeeniset muuttujat ovat 18.2.1985 tilanteen mukaisia. Partiaalimallin ennusteen alapuolella on kevään 1985 KT-ennuste.

	Toteutunut 1984	1985	1986	1987
	%-muutos	%-muutos	%-muutos	%-muutos
Ansiotaso				
partiaalimalli	9.2	9.3	8.4	7.3
KT-ennuste	9.2	7.5	6.8	6.5
Yksityiset kulut- tajahinnat/CPI				
partiaalimalli	7.1	7.0	6.1	5.4
KT-ennuste	7.1	5.7	4.6	4.2

TYÖVOIMAKUSTANNUSKÄSITTEISTÖÄ

JULKINEN TALOUS VUOSINA 1985 - 87

Viime vuonna julkinen talous kääntyi vaikutukseltaan kansantalouden kasvua hillitseväksi. Julkisen sektorin kasvua hidastava vaikutus oli vuonna 1984 erään VM:n tekemän arvion mukaan -1.1 %. Valtiontalouden vaikutus oli selvästi kiristävä, kun taas kunnat tukivat kasvua lievästi. Valtiontalouden BKT-kontribuutiotarkastelun mukaan välillisten verojen lisäyksellä oli kontraktiivisin vaikutus (taulukko 1.B.). Nk. korkeatyöllisyysbudjettilaskelman¹ valossa valtion finanssipolitiikka on kiristynyt hyvin voimakkaasti viime vuonna (kuvio 2).

Kokonaisuudessaan julkisen sektorin vaikutuksen oletetaan olevan aluksi talouden toimeliaisuutta hillitsevä ja muuttuvan elvyttävämpään suuntaan ennusteperiodin loppupuolella säilyttäen kuitenkin keskimääräisen neutraalin perussävynsä. Esimerkiksi veroasteiden kasvu on jyrkimmillään kuluvana vuonna mutta hidastuu ennusteen loppuvuosina (kuvio 1). Julkisen sektorin bruttokansantuotteeseen suhteutetun rahoitusjäämän oletetaan olevan 0.3 prosentin luokkaa ylijäämäinen koko ennusteperiodin, joka kertoo erityisesti julkisten investointien taloudellista aktiviteettia heikosti tukevasta roolista. Toisaalta investointien hintojen - etenkin alkuvuosina - maltilliseksi ennustetulla kehityksellä on myös osuutta tähän kuvaan. Julkisten investointien vaikutus on vähäisintä ennusteperiodin alussa, jolloin niiden ennustetaan supistuvan. Kokonaisuudessaan julkisen kysynnän määrän kasvuvauhti ylittää hieman BKT:n kasvun vuosina 1986 ja 1987. Ennusteen suurimman epävarmuustekijän muodostavat kunnat, joiden kulutuskysynnän määrän esimerkiksi SP:n neljännesvuo-

¹Perusteet selvitetty muistiossa: Jarmo Pesola: Valtiontalouden BKT-kontribuutioita ja finanssipolitiikan vaikutussuunnat v. 1970 - 1985, 14.1.1985 (CC2.1).

simalli ennustaa selvästi korkeammaksi kuin mihin tässä sektoriennusteessa on päädytty. Kaiken kaikkiaan julkinen kysyntä on kasvua tukeva, mutta veronkorotukset toisaalta neutraloivat tämän vaikutuksen. Lopputuloksena on julkisen sektorin BKT-osuuden kasvu. Erityisesti osuuden kasvuun on syynä se, että julkisen sektorin hintakomponentin nousu ylittää keskimääräisen inflaation.

Valtiontalouden politiikkaperäinen vaikutus on taloutta hillitsevä kaikkina ennustevuosina korkeatyöllisyyslaskelmien mukaan tarkasteltuna (kuviot 2). Verrattuna aikaisempaan kehitykseen hillitsevä vaikutus on kuitenkin suhteellisen lievä. Niinpä kokonaisvaikutukseltaan tulojäämällä mitattuna valtiontalous muodostuukin niukasti kasvua tukevaksi v. 1986 ja 1987 (kuviot 3).

Valtiontalouden menovolyymien kasvu ylittää BKT:n kasvun vuosina 1986 ja 1987. Ennusteessa on oletettu, että valtion menojen kasvua pyritään erityisesti rajoittamaan hyväksytyin keskipitkän aikavälin ohjelman mukaisesti. Sekä kehitysapua että ulkomaille suuntautuvien korkomenojen kasvun johdosta valtion menot kotimaahan kasvavat arviolta noin puoli prosenttiyksikköä hitaammin kuin menot kokonaisuudessaan.

Valtiontalouden nettoraohoitustarpeen suhteessa bruttokansantuotteeseen ennustetaan kasvavan kuluvan vuoden 0.8 prosentista seuraavan vuoden 1.1 prosenttiin. Sen jälkeen suhde kasvaa vain lievästi. Valtiontalouden kontraktiivisuuden aste vähenee tässä valossa jyrkimmin vuonna 1986. Valtion lainanottoa pyritään tietoisesti suuntaamaan kotimaisiin lähteisiin etenkin kuluvana vuonna. Valtion velka suhteessa BKT:hen supistuu 13.9 prosenttiin tänä vuonna, mutta kääntyy seuraavina vuosina jälleen kasvuun.

Kuntien tulot kasvavat nopeasti koko ennusteperiodin. Erityi-

sesti kasvavat kuntien saamat tulonsiirrot valtiolta. Kuntien rahoitusasema paraneekin selvästi ennusteperiodin kuluessa. Hyvään tulokehitykseen liittyy riski siitä, että toimenpiteet kuntien menojen kasvun hillitsemiseksi eivät onnistu, vaan tämän sektoriennusteen suhteellisen nopean kasvun ennusteet ylittyvät. Ns. järjestysasiakirjalla pyritään kuntien kulumenomenojen määrän kasvu rajoittamaan 2 prosenttiin v. 1985. Ennusteessa on otettu huomioon se, että järjestelyasiakirjan suositukset ovat aiemmin ylittyneet keskimäärin 50 prosentilla ja yksittäisinä vuosina suhdannetilanteesta riippuen enemmänkin. Kuntien kulutuksen hintakomponenttia nostavat vuoden 1984 tuloratkaisun vuositasovaikutukset sekä sosiaaliturvamaksujen korotukset. Keskimääräisen kunnallisveroäyryn hinnan ennustetaan jäävän lähes ennalleen ennusteperiodilla.

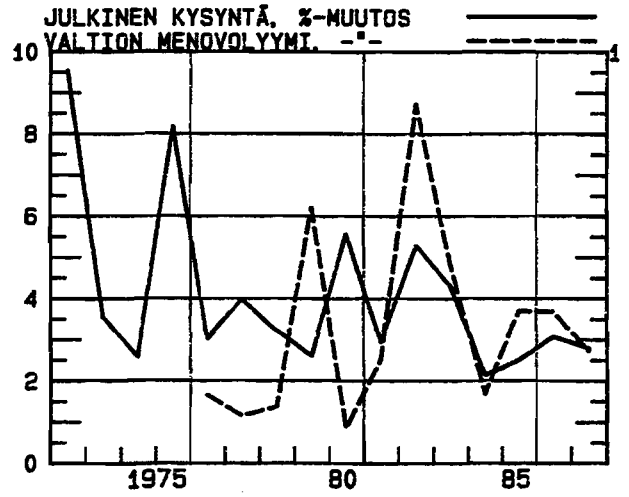
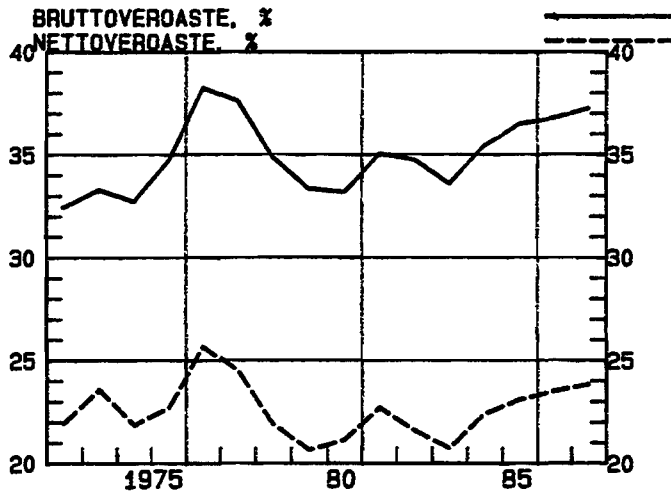
Sosiaaliturvarahastojen talous kasvaa etenkin kuluvana vuonna nopeasti muun muassa työttömyysturvan ja kansaneläkkeiden uudistusten voimaan tullessa. Näiden yhteydessä kyseiset etuudet tulevat verollisiksi. Samalla korotetaan eräitä sosiaaliturvamaksuja ja lisätään valtion tulonsiirtoja KELALLE.

VALTION LAINANOTTO

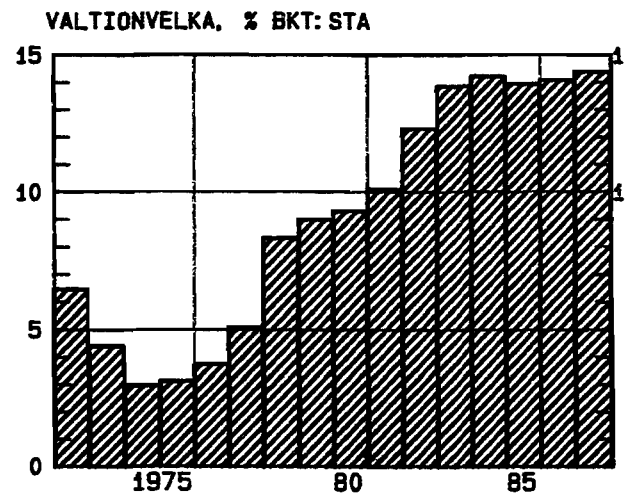
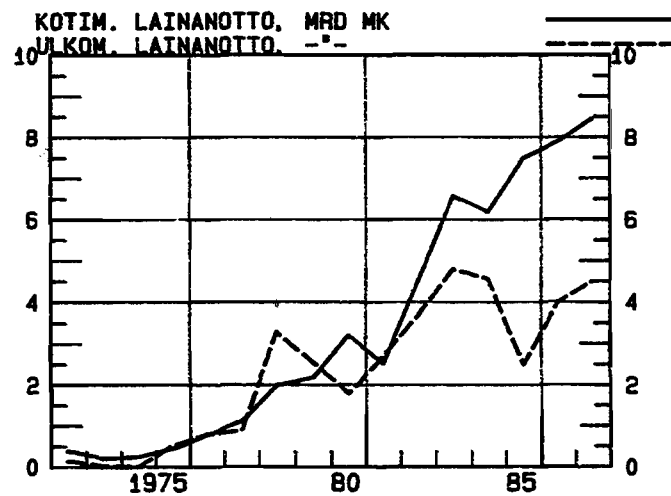
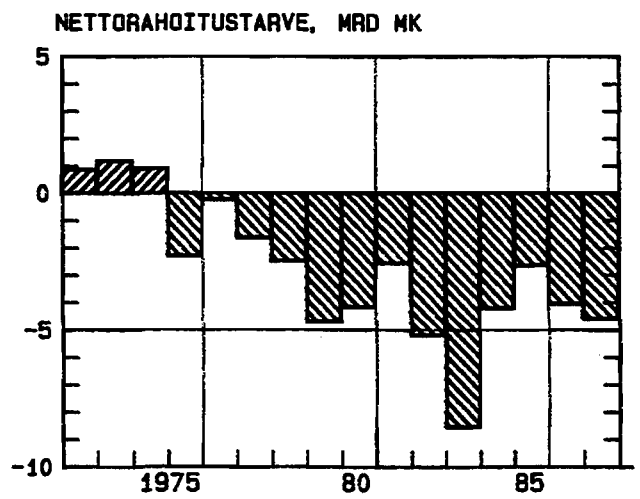
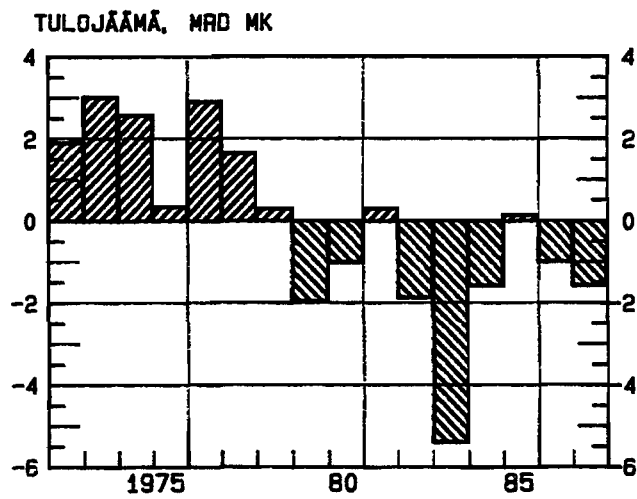
	1985			1986			1987		
	Brutto	Kuol.	Netto	Brutto	Kuol.	Netto	Brutto	Kuol.	Netto
Kotim. yleisölainat	5000	2100	2900	5500	2600	2900	6000	3200	2800
Muut kotimaiset lainat	2500	3950	-1450	2400	1850	550	2450	2100	350
- Vakuutuslaitokset ja muut	800	250	550	900	450	450	950	500	450
- Pankit	1300	2700	-1400	1500	1300	200	1500	1500	0
- Suomen Pankki	0	1000	-1000	0	0	0	0	0	0
- Kunnat	400	0	400	0	100	-100	0	100	-100
KOTIMAINEN YHTEENSÄ	7500	6050	1450	7900	4450	3450	8450	5300	3150
ULKOMAINEN	2500	900	1600	4000	3500	500	4500	3500	1000
KAIKKI YHTEENSÄ	10000	6950	3050	11900	7950	3950	12950	8800	4150

KUVIO 1

JULKINEN SEKTORI

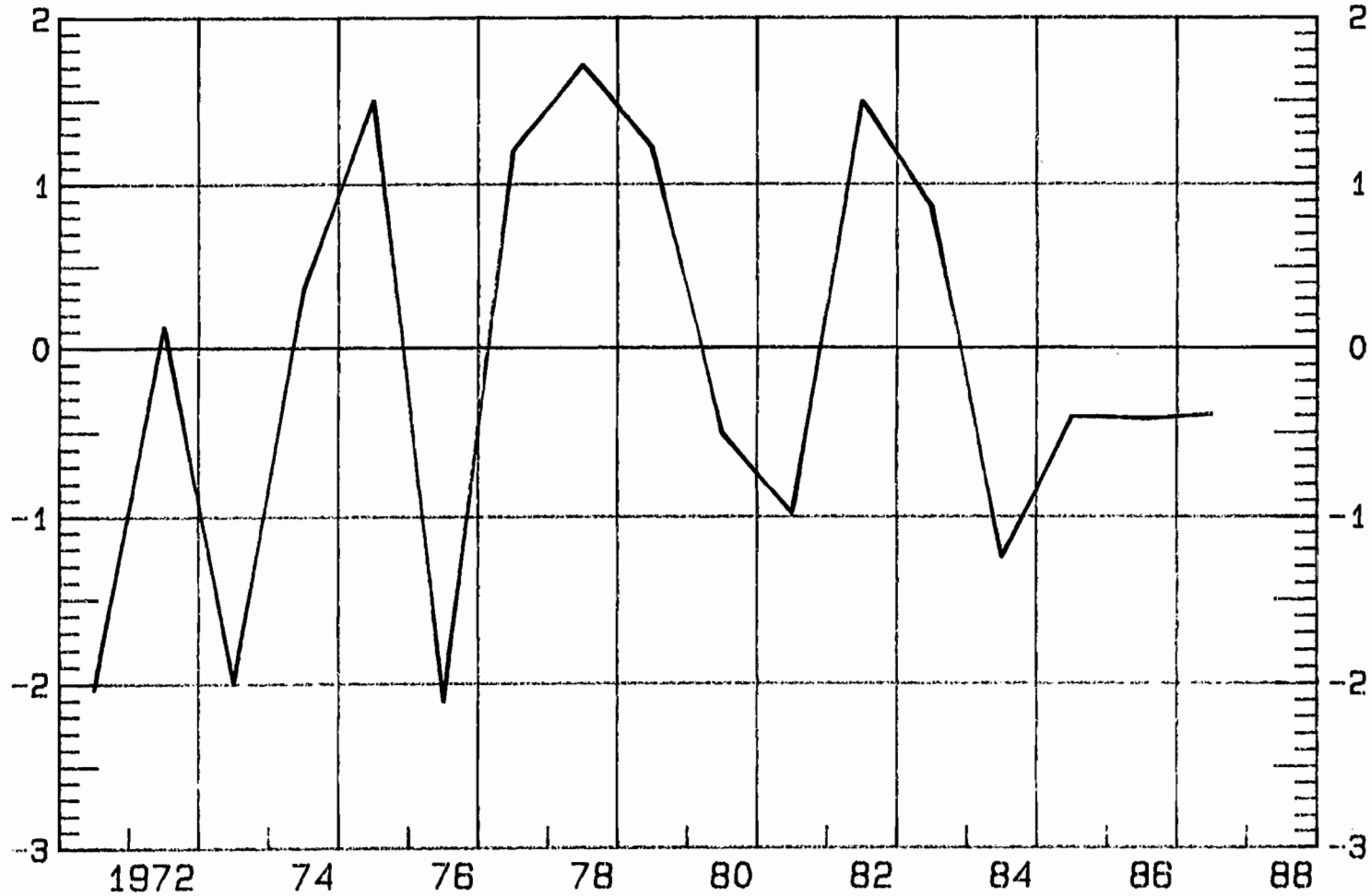
VALTIO

KUVIO 2

FINANSSIPOLITIIKAN INDIKAATTORI VALTIO: MENOT - TÄYSTYÖLLISYYSVEROT

BKT-KONTRIBUUTIOT, % (KIINTEÄHINTAISENA)
(+ EKSP. VAIKUTUS, - KONTR. VAIKUTUS)

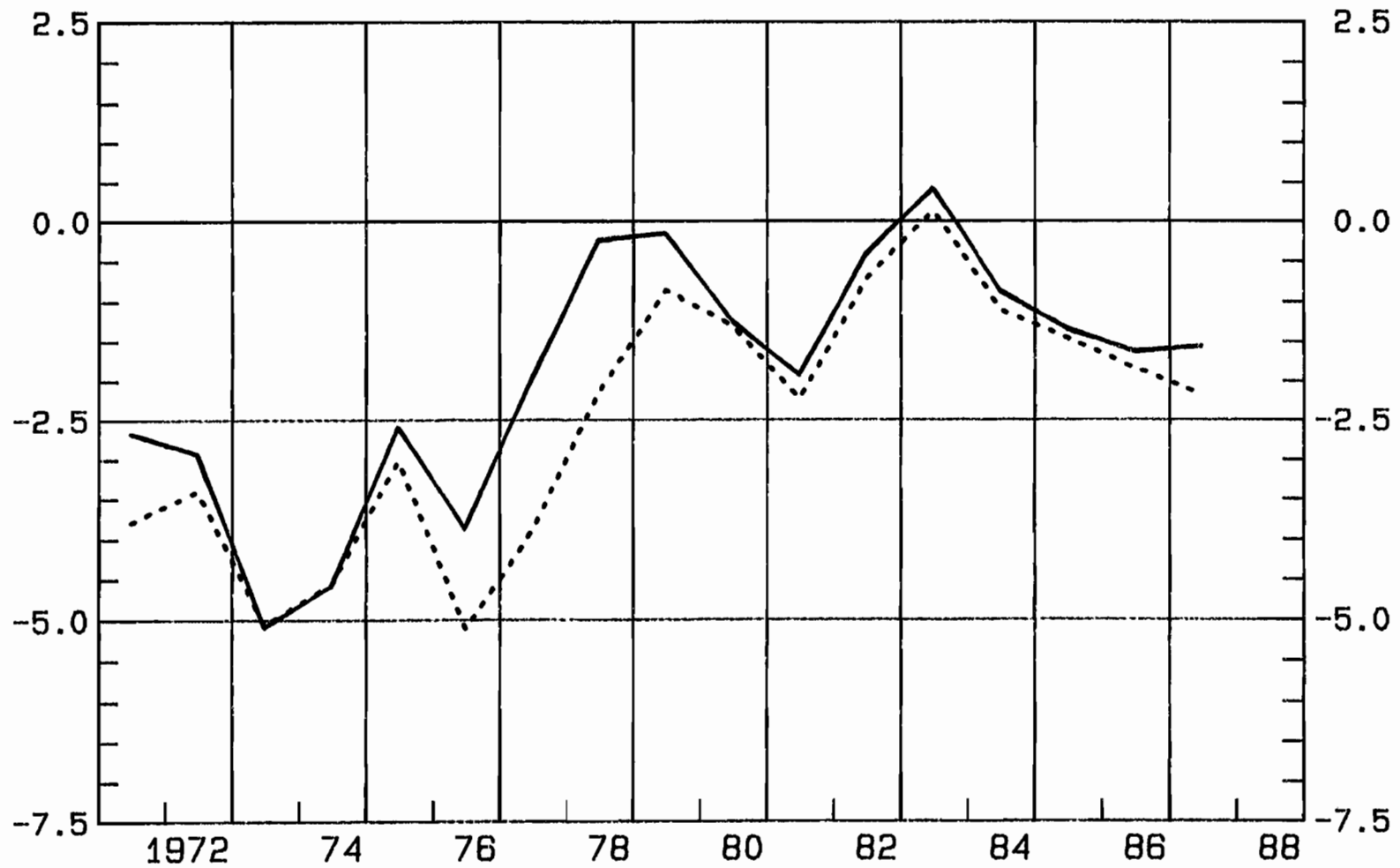

28-Feb-85

KUVIO 2a

VALTIONTALouden TULOALIJÄÄMÄ, % BKT: STA (KIINTEÄHINTAISENA)

MENOT - VEROT
MENOT - TÄYSTYÖLLISYYSVEROT

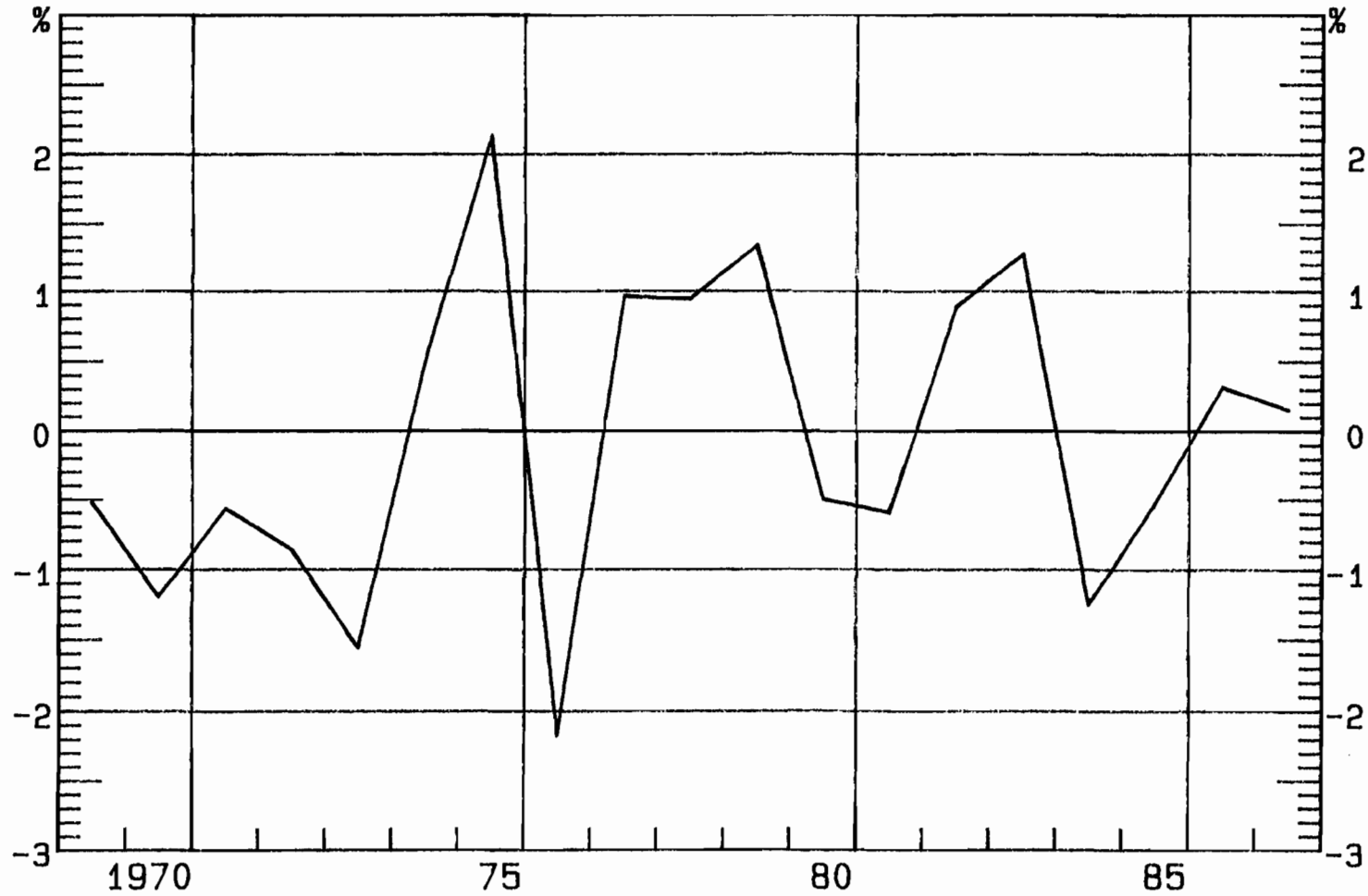

26-Feb-85

KUVIO 3

VALTION TULOJÄÄMÄN BKT-VAIKUTUS

+ KASVUA TUKEVA, - KASVUA RAJOITTAVA

BKT-KONTRIBUUTIOT, % (+ eksp. vaikutus, - kontr. vaikutus)

A. KIINTEIN HINNOIN (80-MMK)

	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
VEROT (VALILL.+VALITT.+SOTUM.)	-2.7	-3.1	-1.9	-0.1	-2.4	1.6	1.0	-1.2
VALILLISET VEROT	-1.2	-1.0	-0.3	0.3	-0.2	-0.6	-0.9	-1.2
VALITTOMAT VEROT	-1.1	-1.2	-1.1	0.1	-2.2	1.9	1.5	0.3
SOTU-MAKSUT	-0.3	-0.9	-0.5	-0.5	-0.0	0.3	0.4	-0.4
TAYSTYÖLLISYYsverot	-2.1	-2.6	-1.9	-0.5	-3.2	0.9	0.9	-0.1
KULUTUS (VALTIO+SOTUR.)	0.3	0.1	0.1	0.4	0.1	0.1	0.3	0.2
INVESTOINNIT (VALTIO+SOTUR.)	0.4	-0.2	-0.2	-0.0	-0.1	-0.1	0.1	0.0
TUKIPALKKIOT	0.1	-0.1	1.1	0.6	0.1	-0.2	-0.1	0.8
SOS.VAK.ET SEKÄ TULONS. KOTIT.	0.3	0.3	0.6	0.2	0.2	0.1	0.1	-0.2
RAHASTOIMATTOMAT SOS.VAK.ETUUDET	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
SOSIAALIAVUSTUKSET	0.4	-0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	-0.0
VALT. TULONS. KUNN. JA MUILLE	0.5	0.4	0.5	0.6	0.5	0.1	0.1	0.4
MENOT-VEROT (ML.SOTU-MAKSUT)	-0.5	-2.5	0.4	2.0	-1.3	1.9	1.7	0.1
MENOT-TAYSTYÖLL.VEROT	0.1	-2.0	0.4	1.5	-2.1	1.2	1.7	1.2
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
VEROT (VALILL.+VALITT.+SOTUM.)	-1.4	-1.4	-0.4	0.1	-2.5	-2.0	-1.0	-0.8
VALILLISET VEROT	-0.4	-0.5	-0.5	0.5	-1.3	-0.4	-0.2	-0.2
VALITTOMAT VEROT	-0.9	-0.9	0.2	-0.3	-0.6	-1.0	-0.6	-0.5
SOTU-MAKSUT	-0.2	0.0	-0.1	-0.0	-0.6	-0.6	-0.2	-0.2
TAYSTYÖLLISYYsverot	-0.8	-1.6	-0.4	0.1	-2.4	-1.9	-1.1	-1.3
KULUTUS (VALTIO+SOTUR.)	0.3	0.1	0.4	0.4	0.1	0.1	0.1	0.2
INVESTOINNIT (VALTIO+SOTUR.)	0.0	-0.0	0.1	0.1	-0.1	-0.0	0.0	0.0
TUKIPALKKIOT	-0.2	0.2	0.1	-0.6	0.1	-0.0	-0.0	0.0
SOS.VAK.ET SEKÄ TULONS. KOTIT.	-0.0	0.1	0.8	0.5	0.3	0.5	0.0	0.1
RAHASTOIMATTOMAT SOS.VAK.ETUUDET	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1
SOSIAALIAVUSTUKSET	-0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.2
VALT. TULONS. KUNN. JA MUILLE	0.2	0.3	0.3	0.2	0.6	0.6	0.4	0.4
MENOT-VEROT (ML.SOTU-MAKSUT)	-1.2	-0.7	1.5	0.9	-1.3	-0.5	-0.3	0.1
MENOT-TAYSTYÖLL.VEROT	-0.5	-1.0	1.5	0.9	-1.3	-0.4	-0.4	-0.4

BKT-KONTRIBUUTIOT, %

B. KÄYVIN HINNOIN

	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
VEROT (VALILL.+VALITT.+SOTUM.)	-4.5	-6.0	-6.4	-4.5	-6.2	-1.8	-1.1	-3.2
VALILLISET VEROT	-2.2	-2.5	-2.6	-1.9	-2.0	-2.3	-2.0	-2.3
VALITTEMAT VEROT	-1.6	-2.1	-2.4	-1.2	-3.4	0.8	0.9	-0.2
SOTU-MAKSUT	-0.6	-1.4	-1.3	-1.4	-0.8	-0.4	-0.0	-0.8
KULUTUS (VALTIO+SOTUR.)	0.9	0.9	1.5	1.7	1.0	0.6	0.7	0.8
INVESTOINNIT (VALTIO+SOTUR.)	0.5	0.1	0.2	0.2	0.1	0.0	0.2	0.1
TUKIPALKKIOT	0.3	0.2	1.7	1.3	0.6	0.3	0.2	1.1
SOS.VAK.ET. SEKÄ TULONS. KOTIT.	0.7	0.8	1.4	1.0	0.9	0.7	0.5	0.2
RAHASTOIMATTOMAT SOS.VAK.ETUUDET	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.1	0.1
SOSIAALIAPUVUDET	0.5	0.1	0.3	0.3	0.3	0.5	0.4	0.1
VALT. TULONS. KUNN. JA MUILLE	0.8	0.9	1.2	1.4	1.2	0.8	0.8	0.8
MENOT-VEROT (ML. SOTU-MAKSUT)	-0.6	-2.9	0.0	1.6	-1.8	1.3	1.5	0.2

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
VEROT (VALILL.+VALITT.+SOTUM.)	-4.4	-4.5	-2.9	-2.1	-4.4	-3.6	-2.3	-2.0
VALILLISET VEROT	-2.0	-2.2	-1.9	-0.7	-2.3	-1.3	-0.9	-0.8
VALITTEMAT VEROT	-1.6	-1.8	-0.5	-1.0	-1.1	-1.4	-1.0	-0.8
SOTU-MAKSUT	-0.7	-0.5	-0.5	-0.4	-0.9	-0.9	-0.4	-0.4
KULUTUS (VALTIO+SOTUR.)	1.0	0.9	1.1	1.0	0.5	0.5	0.5	0.5
INVESTOINNIT (VALTIO+SOTUR.)	0.2	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.1	0.1
TUKIPALKKIOT	0.3	0.6	0.5	-0.4	0.3	0.2	0.1	0.1
SOS.VAK.ET. SEKÄ TULONS. KOTIT.	0.5	0.6	1.3	1.0	0.7	0.6	0.3	0.3
RAHASTOIMATTOMAT SOS.VAK.ETUUDET	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
SOSIAALIAPUVUDET	0.1	0.3	0.3	0.3	0.2	0.4	0.2	0.3
VALT. TULONS. KUNN. JA MUILLE	0.8	1.0	0.9	0.7	1.0	1.0	0.7	0.7
MENOT-VEROT (ML. SOTU-MAKSUT)	-1.3	-0.9	1.5	1.0	-1.4	-0.6	-0.3	0.0

PANKIT

1 Yleistä

Rahamarkkinoilla tapahtui voimakkaita muutoksia viime vuoden alussa ja vuoden 1983 lopulla. Peruskorkeisten kiintiöiden poistaminen ja korkea päiväkorko yhdessä revalvaatio-odotusten kanssa lisäsivät lyhytaikaisen pääoman tuontia ja markkinakorkeisen sektorin osuutta pankkien taseissa. Viime vuoden loppua kohti taserakenne alkoi uudelleen normalisoitua: markkinakorkeisen ottolainauksen kasvu pysähtyi ja pankkien luotoista korkosäännöstelyn alaisen antolainauksen kasvu kiihtyi uudelleen.

Ns. hallinnollisen sektorin osuuden palautuminen oli yhteydessä paitsi alentuneeseen päiväkorkoon, myös antolainauksen keskikoron nousuun, jonka mahdollisti keskikoron laskentakaavan muutos.

2 Rahan kysyntä

Raha-aggregaattien nimellinen kasvu hidastuu tänä vuonna noin 4 % ja edelleen prosenttien verran ensi vuonna. Tänä vuonna rahan kysynnän kasvun hidastumisessa on osittain kyse paluusta 'normaaliin' kasvuvauhtiin, sillä viime vuoden lopulla siirtyi markkinarahatileiltä varoja tilapäisesti käteistalletuksiin (taulukko 1).

TAULUKKO 1 LAVEA RAHA, MILJ. MK JA %-MUUTOS

	1983	1984	1985	1986	1987
LAVEA RAHA	113519.1 12.3%	130957.4 15.4%	146045.2 11.5%	161345.2 10.5%	177745.2 10.2%
YLEISÖN HALLUSSA OLEVA RAHA	5631.5 8.9%	5878.8 4.4%	6741.6 14.7%	7341.6 8.9%	7941.6 8.2%
KÄTEISTALLETUKSET (MK-MÄÄR.)	14336.7 8.1%	16955.7 18.3%	18080.7 6.6%	18780.7 3.9%	19480.7 3.7%
AIKATALLETUKSET (MK-MÄÄR.)	93550.9 13.2%	108122.9 15.6%	121222.9 12.1%	135222.9 11.5%	150322.9 11.2%
MEMORANDUM ERÄ: PANKKIEN VARAINHANK. YHTEENSÄ	121163.9 17.3%	142653.9 17.7%	162353.9 13.8%	181553.9 11.8%	201853.9 11.2%

Käteistalletusten kasvu on koko ennusteperiodin verikkaista, korkean markkinakorkeuden vuoksi yritykset tallettavat käteisvarojaan etupäässä markkinarahatileille. Lavean rahan nopeaa reaalikasvua pitää yllä aikatalletusten voimakas kysyntä. (Talletusten kysynnästä ks. kotitaloussektorin sektoriraportti).

3 Pankkien luotot

Pankkien markkaluottojen nimellinen kasvu hidastuu ennuste-periodilla jonkin verran. Kokonaisottolainauksen supistumisen lisäksi luottojen kasvua hidastaa pankkien keskuspankkivelan supistuminen ennustevuosina yhteensä lähes 3 mrd. markkaa (taulukko 2). Pankkien nettomääräinen saatava Suomen Pankista pysyy korkealla tasolla kun kassavarantotalletusasteeseen ei oleteta muutoksia. Pankkien päivämarkkina-asema pysyy jokseenkin nykyisellä tasolla.

TAULUKKO 2 PANKKIEN MARKKAMÄÄRÄINEN TASE
VARANTO, MUUTOS MILJ.MK JA %-MUUTOS

	1983	1984	1985	1986	1987
MARKKALUOTOT YHTEENSÄ	121030.5	140073.1	160424.2	179115.4	200523.8
	16864.0	19042.7	20351.1	18691.1	21408.4
	16.2%	15.7%	14.5%	11.7%	12.0%
SIITÄ: ANTOLAINAUS	109124.0	124146.7	141297.8	157588.9	176797.3
	12430.3	15022.7	17151.1	16291.1	19208.4
	12.9%	13.8%	13.8%	11.5%	12.2%
JOUKKOVELKAKIRJALUOTOT	11906.5	15926.5	19126.5	21526.5	23726.5
	4433.7	4020.0	3200.0	2400.0	2200.0
	59.3%	33.8%	20.1%	12.5%	10.2%
MUUT SAATAVAT	1470.0	-361.0	-1833.0	-2733.0	-4033.0
	2673.7	-1831.0	-1472.0	-900.0	-1300.0
	-222.1%	-124.6%	407.8%	49.1%	47.6%
KOKONAISSOTTOLAINAUS YLEISÖLTÄ	116063.2	137695.2	156920.2	175620.2	195420.2
	15989.3	21632.0	19225.0	18700.0	19800.0
	16.0%	18.6%	14.0%	11.9%	11.3%
SIITÄ: AIKATALLETUKSET	93550.9	108122.9	121222.9	135222.9	150322.9
	10945.2	14572.0	13100.0	14000.0	15100.0
	13.2%	15.6%	12.1%	11.5%	11.2%
KÄTEISTALLETUKSET	14336.7	16955.7	18080.7	18780.7	19480.7
	1068.3	2619.0	1125.0	700.0	700.0
	8.1%	18.3%	6.6%	3.9%	3.7%
ERITYISSOTTOLAINAUS	8175.6	12616.6	17616.6	21616.6	25616.6
	3975.8	4441.0	5000.0	4000.0	4000.0
	94.7%	54.3%	39.6%	22.7%	18.5%
NETTOVELKA SP:LLE	1882.3	-3755.0	-4828.9	-6237.8	-6429.4
	2021.3	-5637.3	-1073.9	-1408.9	-191.6
OSAKEPÄÄOMA	4555.0	5772.0	6500.0	7000.0	7500.0
	599.0	1000.0	500.0	300.0	500.0

Valuuttaluottojen kasvu hidastui viime vuoden loppua kohti pääomantuonnin supistuessa. Tänä vuonna ulkomaanrahan määräinen luotonanto on edelleen suhteellisen runsasta, mutta hidastuu selvästi ennusteperiodin loppupuolella korkoeron kaventuessa (taulukko 3).

TAULUKKO 3 PANKKIEN VALUUTTAMÄÄRÄINEN TASE
VARANTO, MUUTOS MILJ. MK JA %-MUUTOS

	1983	1984	1985	1986	1987
VALUUTTALUOTOT	17106.6 3213.6 23.1%	20362.2 3255.6 19.0%	23837.2 3475.0 17.1%	26537.2 2700.0 11.3%	29037.2 2500.0 9.4%
VALUUTTATALLETUKSET	5100.7 1842.5 56.5%	4958.7 -142.0 -2.8%	5433.7 475.0 9.6%	5933.7 500.0 9.2%	6433.7 500.0 8.4%
NETTOVELKA ULKOMAILLE	15249.3 2708.8 21.6%	21898.5 6649.2 43.6%	24898.5 3000.0 13.7%	27098.5 2200.0 8.8%	29098.5 2000.0 7.4%
SIITÄ ULKOMAIDEN MK-TILIT	1306.7 935.1	1155.4 -151.2	1155.4 -0.0	1155.4 0.0	1155.4 0.0
VALUUTTAMÄÄRÄINEN NETTOSAATAVA	-1936.7	-5339.5	-5339.5	-5339.5	-5339.5

Nettomääräiset pankkien markkaluotot yleisölle, jotka on määriteltä siten, että yleisöluotoista on vähennetty markkinarahatalletukset, kasvavat tänä vuonna 12 prosentin vauhtia ja ennusteperiodin loppupuolella hieman hitaammin (taulukko 4). Antolainauksen ns. finanssikierro, eli markkinarahasijoitusten rahoittaminen korkosäännöstelyn alaisilla luotoilla, vähenee jonkin verran ennusteperiodin aikana.

TAULUKKO 4 PANKKIEN MARKKALUOTOT, MILJ. MK JA %-MUUTOS

	1983	1984	1985	1986	1987
PANKKIEN MARKKALUOTOT YLEISÖLLE, NETTO	112854.9 12.9%	127456.6 12.9%	142807.6 12.0%	157498.8 10.3%	174907.2 11.1%
PANKKIEN MARKKALUOTOT	121030.5 16.2%	140073.2 15.7%	160424.2 14.5%	179115.4 11.7%	200523.8 12.0%
SIITÄ: ANTOLAINAUS	109124.0 12.9%	124146.7 13.8%	141297.8 13.8%	157588.9 11.5%	176797.3 12.2%
JOUKKOVELKAKIRJALUOTOT	11906.5 59.3%	15926.5 33.8%	19126.5 20.1%	21526.5 12.5%	23726.5 10.2%
ERITYISOTTOLAINAUS (NEGAT.)	-8175.6 94.7%	-12616.6 54.3%	-17616.6 39.6%	-21616.6 22.7%	-25616.6 18.5%
MEMORANDUM ERÄ: PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE	138137.1 17.0%	160435.4 16.1%	184261.5 14.9%	205652.6 11.6%	229561.0 11.6%

Markkaluottojen kasvun taittuminen johtuu pääasiassa joukkovelkakirjaluottojen kasvun hidastumisesta. Antolainauksen kasvuvauhti pysyy tänä vuonna viime vuoden lukemissa hidastuen periodin loppua kohti. Antolainauksen nopea kasvu joukkovelkakirjaluottoihin verrattuna johtuu siitä, että antolainauksen keskikoron yläraja mahdollistaa uusien luottojen koron nostamisen joukkovelkakirjaluottojen koron tasolle, ts. antolainauksen ja joukkovelkakirjaluottojen korkoero kapenee (liite 1, kuvio C).

4 Rahan tarjonnan kasvukontribuutiot

Maksutase-, Suomen Pankin tase- ja pankkien taseidentiteetistä ratkaistuista rahan tarjonnan kasvukontribuutioista nähdään, että rahan kasvua pitää ennusteperiodilla yllä kotimaiset erät, sillä sekä valtion että yleisön pääomantuonti on suhteellisen maltillista.

TAULUKKO 5 LAVEAN RAHAN TARJONTA MILJ. MK JA KASVUKONTRIBUUTIOT

	1983	1984	1985	1986	1987
LAVEA RAHA	113519.1	130957.4	146045.2	161345.2	177745.2
%-MUUTOS	12.3	15.4	11.5	10.5	10.2
VAIHTOTASE	-5300.0	-1.9	-227.3	-1000.1	-2507.4
KONTRIBUUTIO RAHAN TARJONTAAN	-5.2	-0.0	-0.2	-0.7	-1.6
PÄÄOMANTUONTI (PL. SP:N ERÄT)	3890.3	9533.0	4500.0	3500.0	3300.0
KONTRIBUUTIO RAHAN TARJONTAAN	3.8	8.4	3.4	2.4	2.0
SIITÄ VALTIO	2332.1	2477.0	1400.0	200.0	750.0
	2.3	2.2	1.1	0.1	0.5
YLEISÖ JA PANKIT (ILMAN TERMIINIKATETTA)	1558.2	7056.0	3100.0	3300.0	2550.0
	1.5	6.2	2.4	2.3	1.6
KOTIMAISET ERÄT YHTEENSÄ	13881.3	7907.2	10815.1	12800.1	15607.4
KONTRIBUUTIO RAHAN TARJONTAAN	13.7	7.0	8.3	8.8	9.7
SIITÄ VALTION NETTOVELKA PANKEILLE JA SP:LLE	980.7	-2606.8	-3168.8	29.0	19.0
	1.0	-2.3	-2.4	0.0	0.0
PANKKIEN MARKKALUOTOT YLEISÖLLE, NETTO	12888.2	14647.3	15351.1	14691.1	15305.8
	12.8	12.9	11.7	10.1	9.5
SP:N LUOTOT YLEISÖLLE, NETTO	468.3	-1319.0	-530.0	180.0	680.0
	0.5	-1.2	-0.4	0.1	0.4
MUUT ERÄT, NETTO	-455.8	-2814.3	-837.2	-2100.0	-397.4
	-0.5	-2.5	-0.6	-1.4	-0.2

5 Korot ja korkokate

Pankkien korkorakenne muuttuu tänä vuonna siten, että hallinnollisen ja markkinakorkoisen sektorin korot lähenevät. Peruskoron puolen prosenttiyksikön alennuksen ei oleteta täysimääräisesti siirtyvän otto- ja antolainauskorkoihin.

Markkinakorkoinen ottolainaus noudattaa päiväkoron tasoa, normaaliehtoinen ottolainaus ja korkosäännöstelyn alainen antolainaus peruskoron muutoksia.

Normaaliehtoisen ottolainauksen keskimääräistä korkoa nostaa uusien korkeakorkoisten talletustilien syntyminen. Ennusteessa on oletettu ottolainauskoron alenevan tänä vuonna 0.35 prosenttiyksikköä (peruskorko laskee puoli prosenttia). Erityisottolainauskoron oletetaan lähenevän päiväkoron ennusteperiodin loppupuolella (liite 1, kuvio B).

Antolainauskorko ei myöskään laske tänä vuonna peruskoron mukana, sillä antolainauksen keskikoron yläraja laskee ennustetulla ottolainaus-rakenteella 0.4 prosenttiyksikköä, ja nousee siitä marginaalisesti periodin loppupuolella (liite 2). Joukkovelkakirjaluottojen korko noudattelee peruskoron muutoksia. Siten antolainaus- ja joukkovelkakirjaluottojen korkoero supistuu jonkin verran tänä vuonna ja pysyy sillä tasolla 1986 - 87 (liite 1, kuvio C).

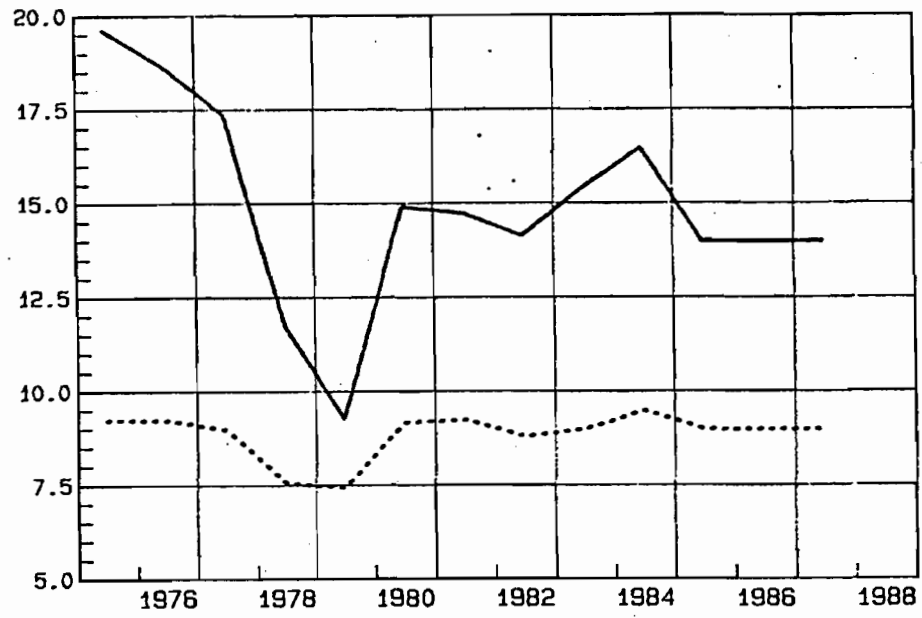
Pankkien korkokatteen kehitystä markkamääräisen taseen osalta arvioitiin ennusteperiodilla edellä olevan korkorakenteen avulla.

TAULUKKO 6 PANKKIEN MK-MÄÄRÄINEN KORKOKATE, MRD. MK

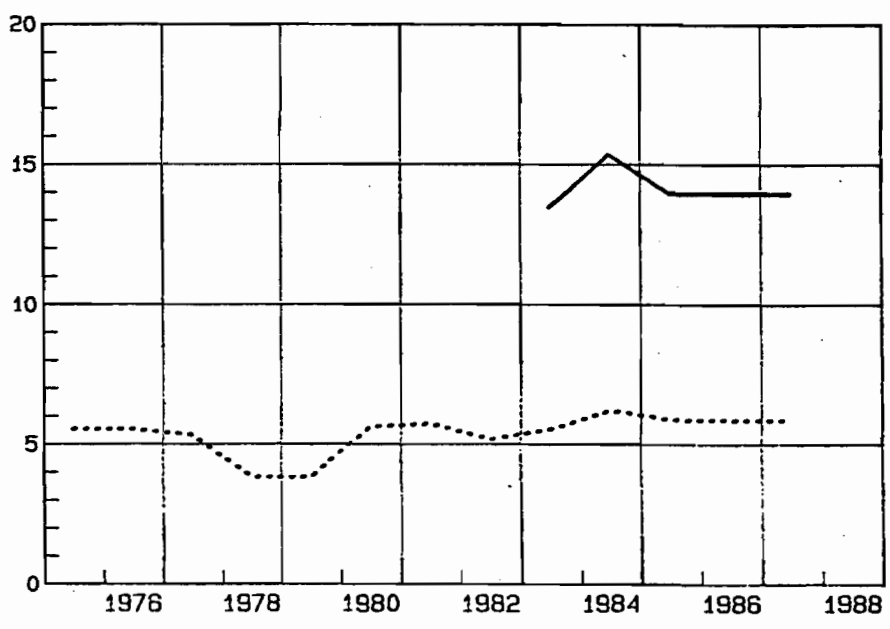
	1984	1985	1986	1987
KORKOTUOTOT	16.2	17.8	20.0	22.3
KORKOKULUT	10.7	11.7	13.0	14.7
KORKOKATE	5.5	6.1	7.0	7.6
KORKOKATE/MK-MÄÄRÄINEN KOKONAISSOTTOL. YLEISÖLTÄ	4.0%	3.9%	4.0%	3.9%

Kokonaisottolainauksella skaalattu korkokate pysyy koko ennusteperiodin viime vuonna vallinneella tasolla.

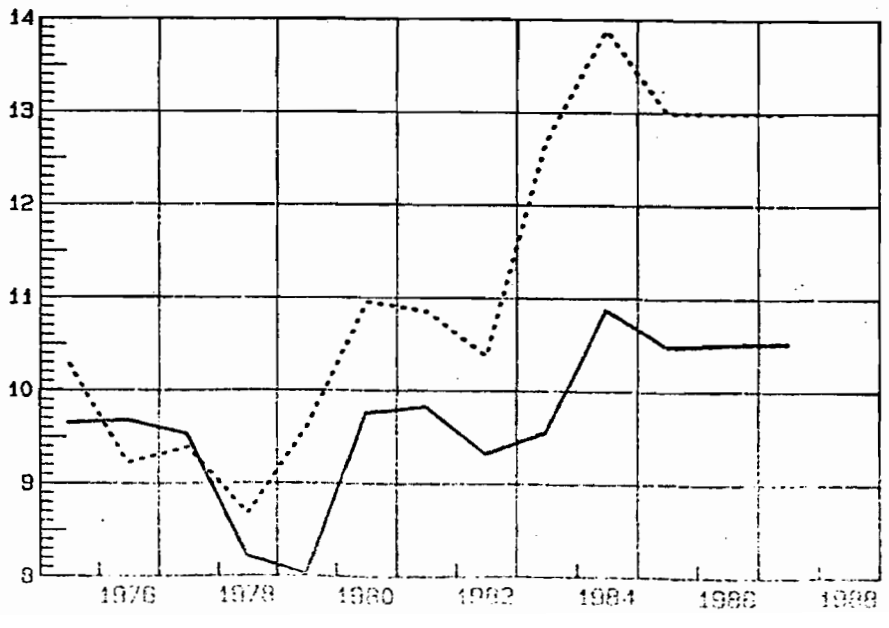
A. PÄIVÄLUOTTOKORKO
PERUSKORKO

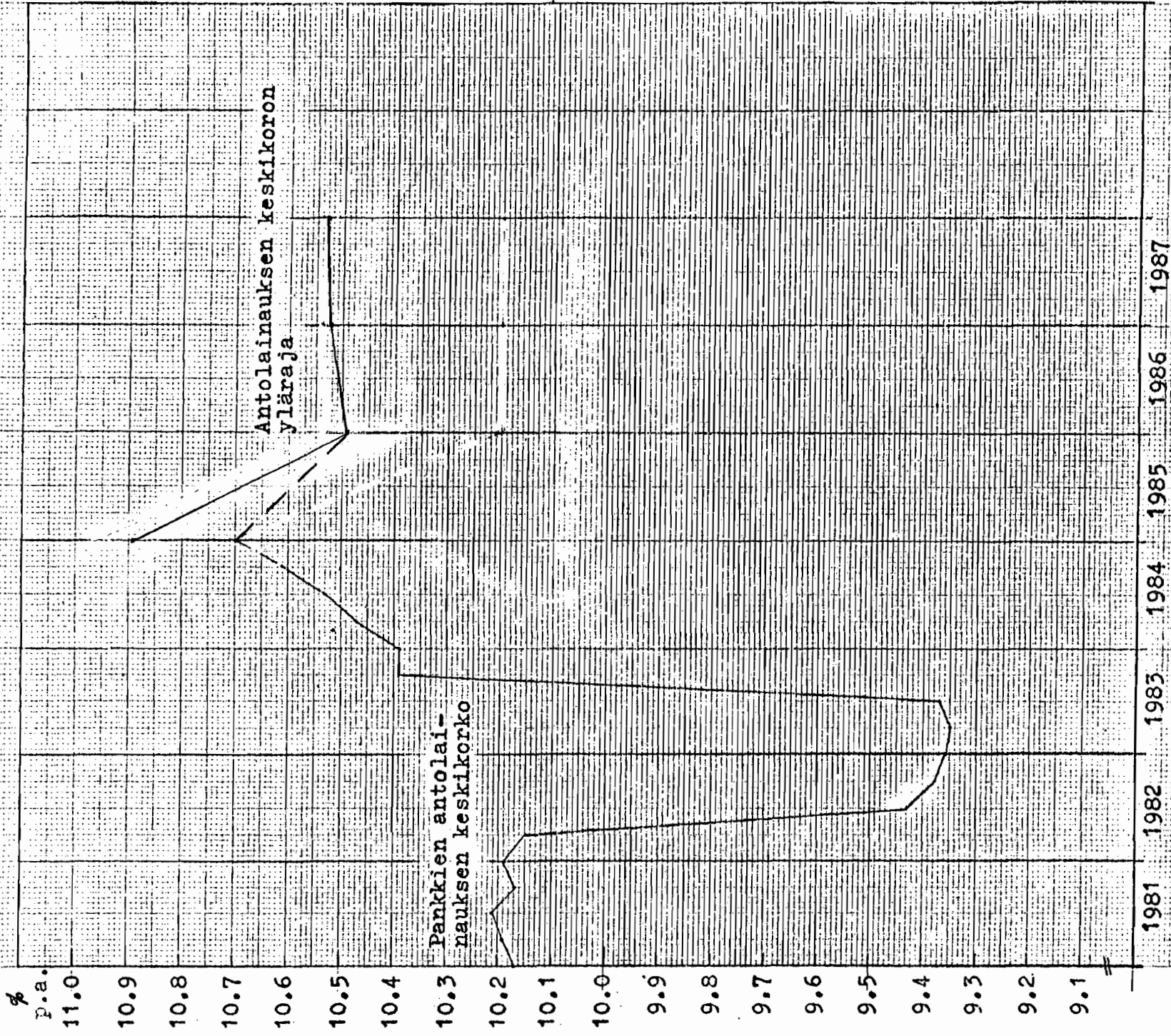
B. ERITYISOTTOLAINAUKSEN KORKO
NORMAALIEHTOISEN OTTOLAINAUKSEN KORKO

C. ANTOLAINAUSKORKO
JVK. LUOTTOJEN KORKO (LIKEPANKIT)

PANKKIEN ANTOLAINAUKSEN KESKIKORON YLÄRAJA

%
p.a.

11.0
10.9
10.8
10.7
10.6
10.5
10.4
10.3
10.2
10.1
10.0
9.9
9.8
9.7
9.6
9.5
9.4
9.3
9.2
9.1

1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987

Pankkien antolainauksen keskimääräinen korko

Antolainauksen keskimääräinen korko yläraja